

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
З ДИСЦИПЛІНИ
«АУДИТ»**

Черкаси - 2021

УДК 657.6:378.147
ББК 52.052.8 я 73 - 1

Рецензент:

д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування
Уманського національного університету садівництва

Л.Ю. Мельник

к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства, обліку і аудиту Черкаського
національного університету ім. Б.Хмельницького

Андрусяк В.М.

Укладач:

к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства, обліку і аудиту

Уманська В.Г.

*Обговорено і затверджено до друку на засіданні кафедри економіки
підприємства, обліку і аудиту
(протокол №16 від 22 червня 2021 р.)*

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 7 від 24.06.2021)*

Уманська В.Г. Аудит: навч.-метод. посіб. Черкаси: ЧНУ, 2021. 122 с.

ЗМІСТ

ВСТУП	
Методичні рекомендації до вивчення тем	
Модуль 1. Теоретичні основи аудиту	
Тема 1. Історія виникнення та сутність аудиту	
Тема 2. Регулювання аудиторської діяльності в Україні	
Тема 3. Атестація аудиторів	
Тема 4. Організаційні основи здійснення аудиторської діяльності	
Тема 5. Реєстрація аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності	
Тема 6. Методи та принципи аудиту	
Тема 7. Вибіркове дослідження в аудиті	
Тема 8. Інвентаризація в аудиті	
Модуль 2. Методичні основи аудиту	
Тема 9. Аудиторський ризик	
Тема 10. Помилки та шахрайство	
Тема 11. Планування і стадії аудиту	
Тема 12. Аудиторські докази	
Тема 13. Аналітичні процедури в аудиті	
Модуль 3. Документування в аудиті	
Тема 14. Аудиторські робочі документи	
Тема 15. Аудиторський звіт	
Тема 16. Аудиторські послуги, їх об'єкти та види	
Тема 17. Внутрішній аудит	
Тема 18. Система внутрішнього контролю як об'єкт аудиту	
Додатки	
Рекомендована література	

ВСТУП

З приходом до ринкової економіки й утвердженням різних форм власності, зокрема приватної, набирають розвитку госпрозрахункові органи фінансового контролю, серед них чільне місце посідає аудит. Аудит - обов'язковий атрибут ринкової економіки будь-якої країни. В його основі лежить взаємна зацікавленість держави, адміністрації підприємств і їх власників. Відповідно виникає потреба освоєння теорії, методики та практики аудиту.

Основною метою курсу "Аудит" є ознайомлення студентів з теоретичними основами аудиту, його історичним розвитком, нормативно-правовим забезпеченням, принципами, методами аудиту, документацією аудиторської діяльності, а також, формування системи теоретичних знань щодо проведення незалежної аудиторської перевірки фінансової звітності організацій та інших видів аудиторських послуг.

Предметом виступає діяльність суб'єктів господарювання. Методика вивчення дисципліни передбачає взаємозв'язки головних тем курсу з основами фінансового та управлінського обліку, економіки і менеджменту.

Головною метою занять є поєднання теоретичних знань з дисципліни із певним досвідом практичного аудиту, ознайомлення з його окремими базовими методичними прийомами.

Мета семінарських занять – поглиблене вивчення та засвоєння студентами теоретичних засад практичного аудиту.

Метою практичних занять є складання договору на проведення аудиту, плани та програми аудиторської перевірки, аудиторське дос'є та застосування при цьому знань теорії аудиту і моделювання думки аудитора щодо предмету перевірки.

Завдання дисципліни: набуття практичних навичок з організації аудиторської діяльності, планування аудиту, виконання комплексу аудиторських процедур, оформлення робочих документів аудитора, підготовки аудиторських звітів та інших підсумкових документів.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ

Тема 1. Історія виникнення та сутність аудиту

Теоретична частина:

1. Історія виникнення і розвитку аудиту
2. Економічна суть та об'єктивна необхідність аудиту в умовах ринку.
3. Місце аудиту в системі господарського контролю.
4. Мета та завдання проведення аудиту.
5. Об'єкти та суб'єкти аудиту
6. Класифікація аудиту.

Реферат:

1. Історичні передумови виникнення і розвитку аудиту в світі.
2. Становлення і розвиток аудиту в Україні.

Довідковий матеріал

Розвиток національного аудиту неможливий без всебічного вивчення світової теорії і практики в цій галузі.

В економічній літературі висловлюються різні думки щодо історії виникнення аудиту в світі. Слово "аудит" походить від латинського слова "audio" - *той, хто слухає*. Тобто аудитор професійно «вислуховує» певну справу, обмірковує її, аналізує і робить власний висновок.

Багато вчених стверджують, що професія аудитора виникла ще в давні часи. Так, в Стародавньому Єгипті (близько 2600 років в до н.е.) існували чиновники, які поєднували функції обміну та контролю.

В Римській імперії (I-II ст. до н.е.) - функції контролю здійснювали спеціальні служби, які називались кураторами.

Інші дослідники доводять корені існування аудиту в Стародавній Греції, де особлива увага приділялась контролю збереження власності, зокрема майна. Крадіжку греки розглядали, як матеріальну шкоду, і нестача цінностей покривалась МВО, при чому якщо нестачею було розкрадання то відшкодування майна здійснювалось в 10-тикратному розмірі.

Професія аудитора у сучасному розумінні цього слова виникла у Великій Британії в середині XIX ст., під час становлення ринкової економіки. Після цього аудитори почали успішно працювати в інших розвинених країнах, де найшвидше впроваджувалися і розвивалися ринкові методи господарювання, - в США, Франції, Німеччині та ін.

Однією з причин гальмування розвитку аудиту в Україні є те, що вона впродовж багатьох століть була поневолена іншими державами. Рівень розвитку аудиту в Україні залежав від розвитку продуктивних сил і виробничих відносин цих країн.

Західні землі до закінчення Першої світової війни входили до складу Австро-Угорської імперії, а потім — Польщі. За часів панування Австро-Угорської імперії на Західних землях України у великих містах розвивались мануфактури, виникали нові промислові підприємства. Все це створювало певні умови для розвитку аудиту, оскільки власникам підприємств потрібний був незалежний контроль за використанням і збереженням їх капіталу.

Центральні, східні та південні регіони України входили до складу Російської імперії. Розвиток аудиту в цих регіонах був адекватний його розвитку в Росії. Перша згадка про аудиторів в Росії відноситься до початку XVIII ст., де аудиторами називали військових слідчих.

Офіційне визнання аудиту в Україні відбулося в 1993 році, через два роки після проголошення незалежності України, у зв'язку з прийняттям Закону України «Про аудиторську діяльність» (22.04.1993).

Відповідно до даного Закону: „Аудит – це незалежна перевірка публічної бухгалтерської звітності підприємства, первинних документів і іншої інформації про фінансово-господарську діяльність з метою визначення її достовірності, що проводиться на договірній платній основі”.

Проте, введена Законом вимога проведення всіма підприємствами обов'язкового аудиту річної бухгалтерської звітності діяла недовго. Обов'язковий аудит в Україні був проведений тільки за періоди роботи всіх господарюючих суб'єктів в 1994-1995 рр. І вже, в березні 1996 р. для більшості суб'єктів підприємницької діяльності вимога про проведення обов'язкового аудиту була відмінена.

Вимога проведення обов'язкового аудиту залишилася для підприємств, які приватизуються, при експертній оцінці майна суб'єктів підприємницької діяльності, а також для підприємств, які працюють із залученими грошовими коштами юридичних і фізичних осіб (страхові компанії, біржі, акціонерні товариства, спільні підприємства, комерційні банки, різні іноземні фірми).

Отже, необхідність виникнення аудиту в Україні обумовлена потребою користувачів бухгалтерської та фінансової звітності в підтвердженні достовірності фінансової інформації суб'єкта господарювання.

Розвиток аудиту в Україні можна умовно поділити на декілька етапів:

Перший - 1987-1992 рр. – створення перших аудиторських структур;

Другий - 1993-1998 рр. - формування нормативно-правової бази аудиту в Україні.

Третій - 1999-2002 рр. - діяльність аудиту на новій нормативно-правовій базі та посилення монопольного становища представників провідних іноземних аудиторських послуг в Україні.

Четвертий - 2003 р. і дотепер - прийняття міжнародних стандартів аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів в якості Національних стандартів аудиту.

Причини виникнення і розвитку аудиторської діяльності безпосередньо пов'язані з особливостями ринкової економіки. Прийняття будь-якого управлінського рішення повинно базуватися на економічній інформації, яка формується переважно на підставі даних бухгалтерського обліку. Отже, для прийняття зваженого рішення щодо іншого підприємства необхідно мати певні гарантії достовірності і реальності його бухгалтерської інформації. Головною ж метою аудиторської перевірки якраз і є перевірка правильності, законності, повноти і достовірності даних бухгалтерської звітності підприємства.

Рис. 1.1. Об'єктивні чинники, що обумовлюють виникнення та розвиток аудиту в світовій практиці

Незалежний аудиторський контроль є не тільки важливим, але й невід'ємним елементом ринкової економіки. Саме тому проголошення Україною переходу до ринкової форми розвитку економіки зумовило введення в практику і аудиту, як незалежного контролю роботи підприємств недержавної форми власності. Необхідно зазначити, що моменти фактичного і юридичного виникнення в країні аудиту не співпадають за часом. Необхідність аудиторських послуг була усвідомлена суб'єктами підприємницької діяльності ще до законодавчого оформлення статусу аудиту, як атрибуту економіки країни.

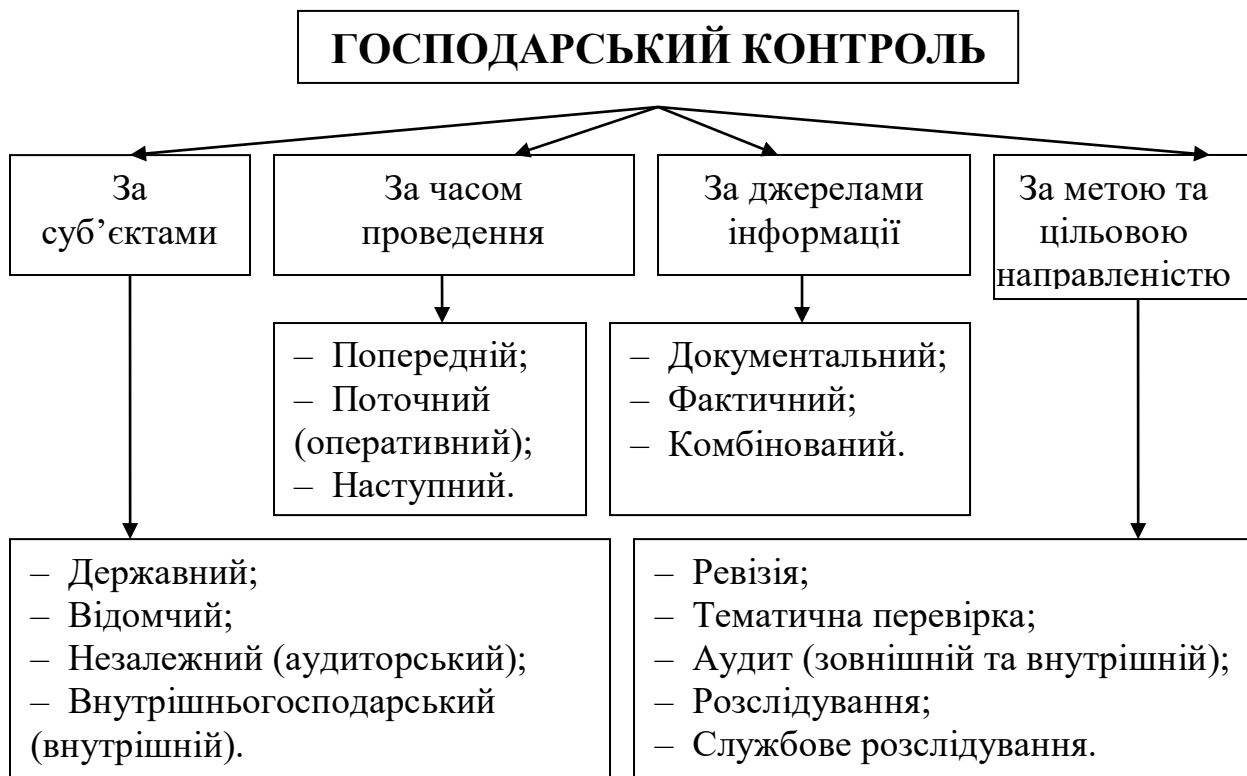

Рис. 1.2. Класифікація господарського контролю

Інформаційні потреби основних користувачів фінансових звітів

Користувачі звітності	Інформаційні потреби
Інвестори, власники	Придбання, продаж та володіння цінними паперами. Участь в капіталі підприємства. Оцінка якості управління. Визначення суми дивідендів, що підлягають розподілу.
Керівництво	Регулювання діяльності підприємства.
Банки, постачальники та інші кредитори	Забезпечення зобов'язань підприємства. Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання.
Замовники	Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання.
Працівники підприємства	Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання. Забезпечення зобов'язань підприємства перед працівниками.
Органи державного управління	Формування макроекономічних показників.

Відмінність аудиту від ревізії

№	Ознаки	Аудит	Ревізія
1	За метою	Видача висновку щодо повноти, достовірності та законності перевіреної інформації	Виявлення незаконних та економічно недоцільних господарських операцій та притягнення до відповідальності винних осіб
2	За завданням	1. Підтвердження висновком перевіреної інформації. 2. Функціональні: - коригування; - оперативного контролю; - стратегічні.	1. Виявити незаконні та недоцільні операції. 2. Вжити заходів щодо відшкодування завданої шкоди та притягнення до відповідальності винних осіб. 3. Профілактика появи незаконних та недоцільних операцій.
3	За характером відносин	Підприємницька діяльність	Виконавча діяльність
4	За правовим регулюванням	Відносини між аудитором (аудиторською фірмою) та клієнтом регулюються цивільним правом: на підставі господарського договору клієнт самостійно обирає аудитора. Відносини мають горизонтальний зв'язок, якому характерні добровільність, рівноправність та підзвітність аудитора клієнту.	Відносини між ревізором і клієнтом здійснюються за вертикальними зв'язками на підставі інструкцій та наказів вищестоящої організації чи державних органів. Клієнт не вибирає ревізора, його призначають.
5	За об'єктами	Аудитор виявляє все, що веде до перекручення інформації, знижує платоспроможність, погіршує фінансовий стан підприємства. Дані аудиту не точні, а наближені.	Ревізія виявляє все, що порушує чинне законодавство, її висновки максимально точні.
6	За витратами	Послуги аудиту оплачує клієнт, включаючи витрати на оплату аудиторських послуг до валових витрат у податковому обліку та до адміністративних в бухгалтерському	Оплату проводить вищестояща або державна організація; перша витрати здійснює за рахунок відрахувань на її утримання, друга - за рахунок бюджету.
7	За практичним завданням	Аудит направлений на покращення фінансового стану клієнта, залучення коштів через інвесторів та кредиторів, здійснює допомогу та надає консультації.	Ревізія направлена на збереження активів, запобігання і профілактику зловживань.
8	За відповідальністю	Несе відповідальність за неякісні перевірки перед клієнтом та третіми особами за нормами цивільного права та перед АПУ за Законом України "Про аудиторську діяльність"	Несе відповідальність перед органом, що призначив ревізію за нормами трудового права.
9	За результатами	Аудитор видає аудиторський висновок щодо перевіреної інформації, підтверджує її достовірність, надає рекомендації для клієнта, зберігає в таємниці інформацію. Збереження професійної таємниці є першою заповіддю аудитора.	Ревізор складає акт ревізії, де вказує всі виявлені недоліки, робить висновки щодо встановлених порушень, вносить пропозиції щодо відшкодування завданої шкоди, передає інформацію вищестоящому органу, а при виявленні зловживань - правоохоронним органам. При цьому обов'язковою є гласність інформації.

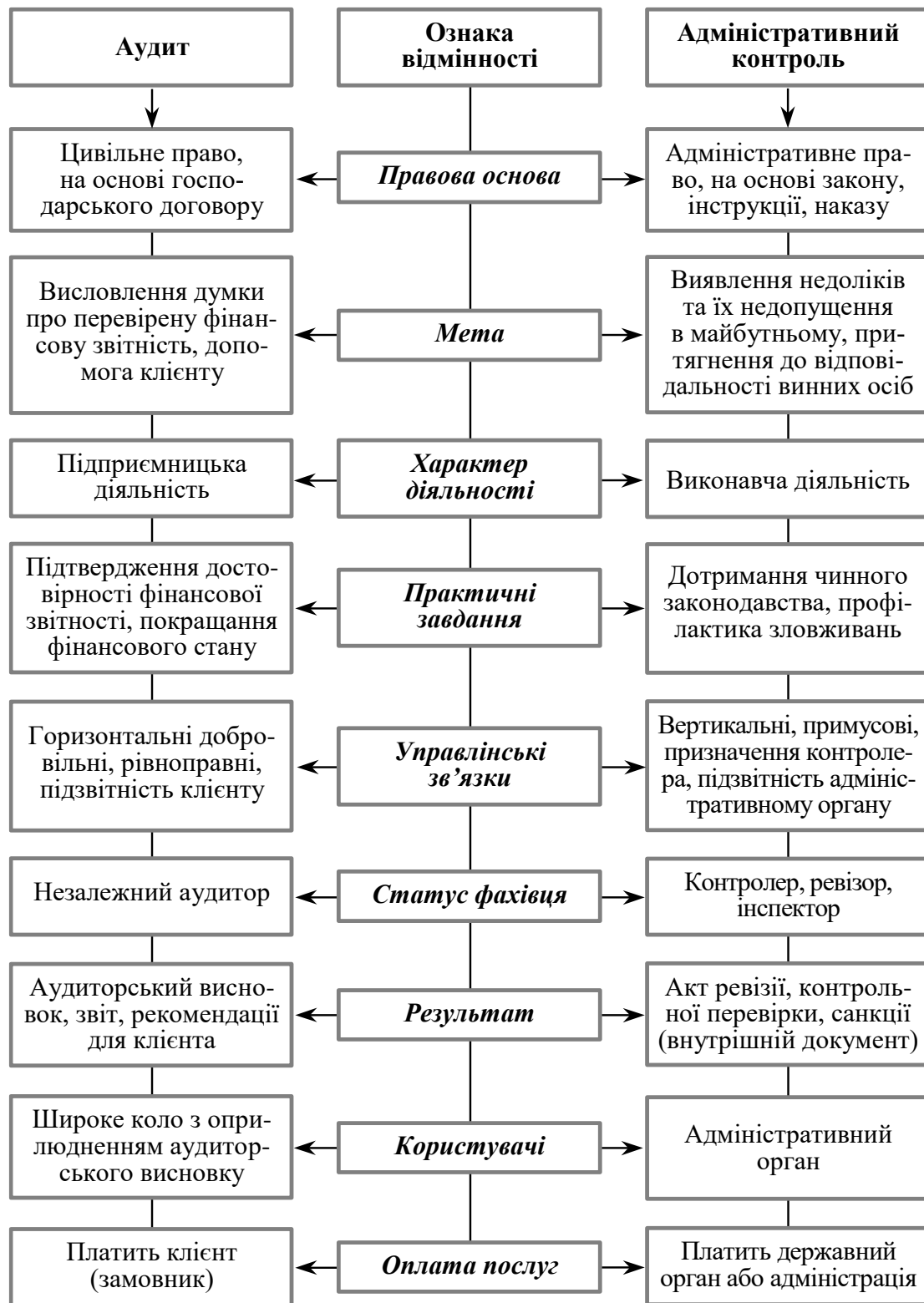

Рис. 1.3. Відмінності незалежного аудиту та адміністративного контролю

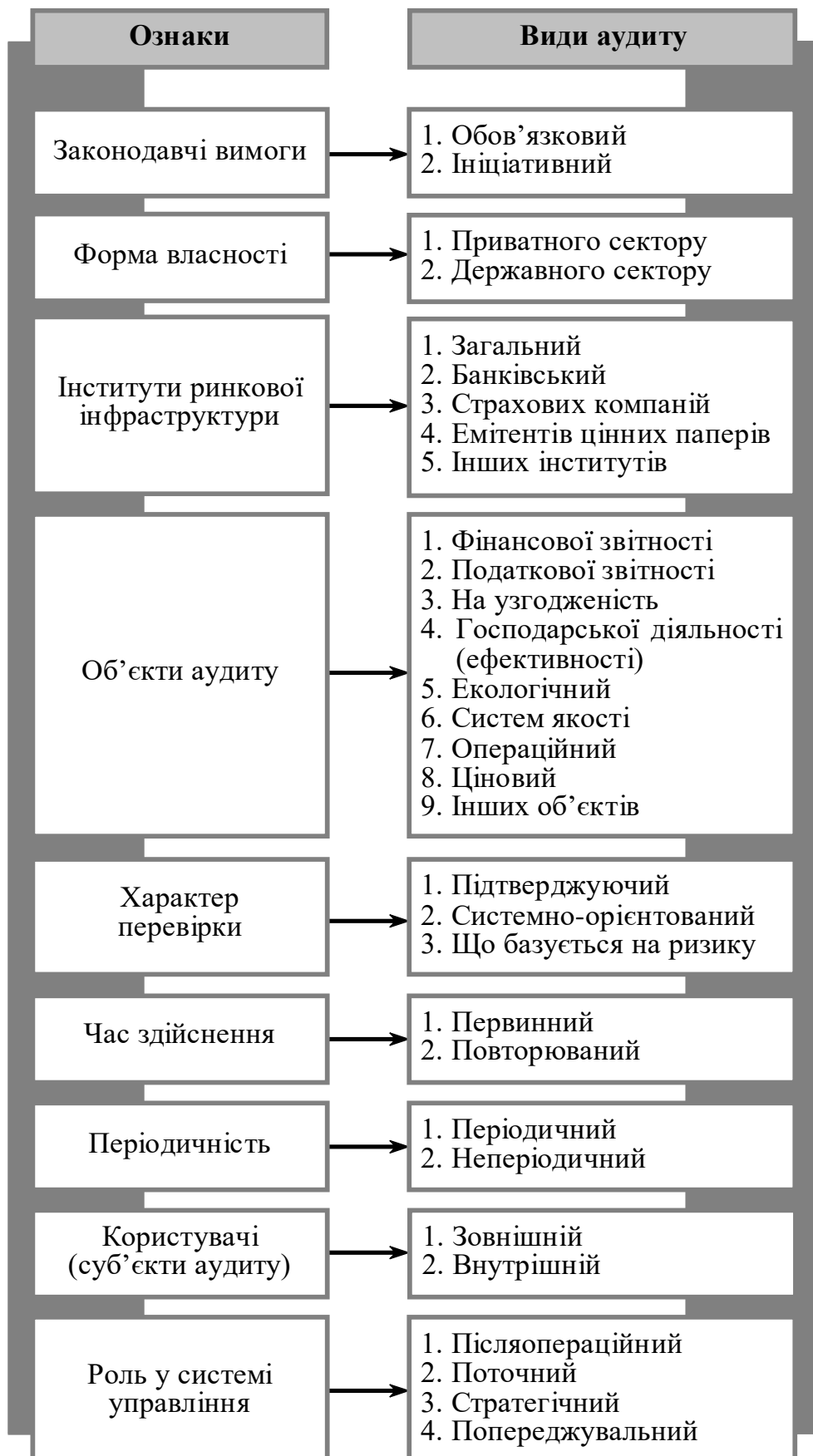

Рис. 1.4. Класифікація аудиту за окремими ознаками

ОБ'ЄКТИ АУДИТУ

За видами

- Ресурси
- Господарські процеси
- Економічні результати діяльності
- Організаційні форми управління
- Методи управління
- Функції управління

За відношенням до сфери діяльності

- Матеріально-технічного постачання
- Основного і допоміжного виробництва
- Збуту
- Господарського обслуговування
- Управління

За зв'язком об'єктів з часом

- В минулому часі
- В теперішньому часі
- В майбутньому часі

За характером оцінки стану об'єктів

- За кількісною оцінкою
- За якісною оцінкою

За тривалістю знаходження об'єктів в полі діяльності аудиту

- Постійні
- Періодичні
- Разові

За відношенням об'єктів до видів

- Внутрішнього аудиту
- Зовнішнього аудиту

Визначення терміну „аудит” в економічній літературі

№ пп.	Автори та назви джерел	Визначення
1.	Адаме Р. Основы аудита: Пер. с англ. Ю.А.Ариненко и др. - М. : Аудит: Изд. Об -ник «ЮНИТИ», 1995. - 398с.	Аудит може бути визначений як діяльність по здійсненню необхідної суспільству послуги з метою підтвердження опублікованої фінансової звітності підприємства з обмеженою відповідальністю
2.	Арене А., Лоббек Дж. Аудит: Пер. с англ.; Гл. редактор серии проф. Я.В.Соколов. -М: Финансы и статистика, 1995. - 560 с.	„аудит - це процес, за допомогою якого компетентний незалежний працівник нагромаджує та оцінює свідчення про інформацію, що підлягає кількісній оцінці і належить до специфічної господарської діяльності, щоб визначити і виразити у своєму висновку ступінь відповідності цієї інформації встановленим критеріям"
3.	Додж Рой. Краткое руководство по стандартам и нормам аудита, 1992	Аудит - незалежна перевірка і висловлення думки про фінансовий звіт підприємства
4.	Робертсон Д. Аудит. Перев. с англ. «Контакт», 1993. - 496 с.	Аудит - це процес зменшення до сприятливого рівня інформаційного ризику для користувачів фінансових звітів
5.	Андреев В.Д. Практический аудит: справочное пособие. - М: Экономика, 1994- 366 с.	Аудит - це незалежна перевірка фінансових звітів або фінансової інформації, що відноситься до об'єкта, з метою отримання висновків
6.	Білуха М.Т. Курс аудиту: Підручник. - 2-ге вид. перероб. - К. : Вища шк.: Т-во „Знання”, КОО, 1999. - 574 с.	Аудит - це незалежна форма аудиторського контролю, що надається суб'єктам підприємницької діяльності на договірних засадах з питань ефективності господарювання та достовірності її відображення в бухгалтерському обліку та звітності
7.	Сухарева Л., Дмитренко І. Аудит: про терміни і термінологію // Бухгалтерский облік і аудит. - 1994. - № 9. -С. 8-10.	„Аудит - це система взаємопов'язаних контрольних дій незалежних суб'єктів (аудиторів), здійснюваних на контрактних і платних засадах з метою діагностування та оцінки фінансово-господарської діяльності підприємств усіх форм власності з погляду доцільності і достовірності здійснених господарських операцій, відображених в обліку і звітності; ступеня відповідності їх чинному законодавству"
8.	Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Основы аудиту: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. - Львів: Піча Ю.В.; „Каравела"; Львів, 2002. - 504 с	Аудит - це незалежна експертиза обліку, фінансової звітності та висловлення думки аудитора щодо повноти, законності та достовірності відображених в них фінансово-господарських операцій суб'єкта
9.	Зубілевич С.Я., Голов С.Ф. Основы аудиту. - Київ: Ділова Україна, 1996. - 375с.	Аудит - це процес, що зменшує до прийняттого рівня інформаційний ризик користувачів фінансової звітності
10.	Аудит Монтгомери / ФЛДефлиз, Г.Р Дженик, В.М. О'Рейли, М.Б. Хирш; Пер. с англ. под ред. проф. Я.В. Соколова. - М.: Аудит, ЮНИТИ, 1997. - 542 с.	Аудитом називається систематичний процес об'єктивного збору та оцінки свідчень про економічні дії і події з метою визначення ступеня відповідності цих тверджень встановленим критеріям та подання результатів зацікавленим користувачам

Визначення терміну „аудит” в нормативних актах різних країн

№ п/п	Джерело	Визначення
1	Закон України „Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 № 2258-VIII	Аудит фінансової звітності - аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам
2.	Закон України „Про аудиторську діяльність” від 14.09.2006 № 140-V	Аудит - перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів
3.	Временные правила аудиторской деятельности в Российской Федерации // Бухучёт, 1994, № 2	Аудит представляє собою підприємницьку діяльність аудиторів (аудиторських фірм) щодо здійснення незалежних відомчих перевірок бухгалтерської (фінансової) звітності, платіжно-розрахункової документації, податкових декларацій та інших фінансових зобов'язань і вимог економічних суб'єктів, а також надання інших аудиторських послуг
4	Закон про аудиторську діяльність в Туркменистані від 18 червня 1996 г., №123 - 17 //Газета Азія. -№39, 1996	Аудит - незалежна перевірка правильності постановки бухгалтерського обліку і ведення фінансової звітності, їх відповідності вимогам законодавства Туркменистану, з метою надання достовірності, повноти і точності відображення аудиторських об'єктів, активів, зобов'язань, капіталу, фінансових результатів у звітному році
5.	Казахстанські стандарти по аудиту. Алмата, 1995	Аудит - це перевірка бухгалтерської звітності, обліку первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності господарюючих суб'єктів з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти і відповідності діючому законодавству і встановленим нормативам
6.	Комітет Американської бухгалтерської асоціації	Аудит - це системний процес отримання і оцінки об'єктивних даних про економічні дії, які встановлюють рівень їх відповідності визначеному критерію і представляють результат зацікавленим особам

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. Керівник аудиторської фірми перед початком аудиту АТ "Карпати" дав групі аудиторів такі завдання:

- 1) вивчити бізнес клієнта;
- 2) вивчити і проаналізувати статут та інші установчі документи АТ "Карпати";
- 3) скласти загальний план аудиторської перевірки;
- 4) розробити програму аудиту та визначити аудиторські процедури;
- 5) оцінити ефективність системи обліку і внутрішнього контролю;
- 6) здійснити перевірку обліку основних засобів;
- 7) перевірити дотримання норм нарахування амортизації (зносу);
- 8) здійснити перевірку інших активів і зобов'язань підприємства;
- 9) перевірити облік власного капіталу АТ "Карпати";
- 10) визначити й оцінити аудиторський ризик;
- 11) проаналізувати і дати оцінку зібраних доказів щодо достовірності фінансової звітності;
- 12) надати рекомендації щодо виправлення виявлених помилок у системі бухгалтерського обліку;
- 13) провести стратегічний аналіз та скласти фінансовий прогноз;
- 14) скласти аудиторський висновок;
- 15) скласти акт прийому-виконання аудиторських послуг.

Потрібно проаналізувати завдання, поставлені керівником аудиторської фірми перед аудиторами, і визначити, які з них стосуються завдань аудиту: загальних, часткових (окремих); функціональних. Для цього потрібно скласти таблицю і записати відповідні завдання аудиту в зазначені графи.

Класифікація завдань

Загальні завдання	Часткові (окремі) завдання	Функціональні завдання

Завдання 2. Здійснити класифікацію об'єктів аудиту за видами. Результати оформити у вигляді таблиці:

Вихідні дані:

1) поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом та позабюджетними фондами	15) рентабельність
2) дебіторська заборгованість	16) довгострокові зобов'язання
3) планування	17) організаційна структура виробництва
4) звітність	18) резервний капітал
5) основні засоби	19) внутрішній аудит
	20) структура апарату управління

6) система мотивації праці	21) ефективність використання ресурсів
7) пайовий капітал	22) запаси
8) собівартість продукції	23) бізнес-план
9) обсяг виробництва продукції	24) система стимулювання виробництва
10) продуктивність праці	25) облік
11) реалізація продукції	26) векселі видані
12) витрати виробництва	27) необоротні активи
13) грошові кошти	28) контроль
14) проект впровадження автоматизації обліку	

Таблиця 2

Класифікація об'єктів аудиту за видами

Активи	Пасиви	Господарські процеси	Економічні результати діяльності	Організаційні форми управління	Методи управління	Функції управління

Завдання 3. Необхідно визначити, які з нижче перерахованих характеристик належать до відповідних форм фінансово-господарського контролю: аудит, ревізія, інвентаризація. Вихідні дані:

1. Незалежна форма господарського контролю. _____
2. Завданням є збереження державної власності, попередження і профілактика зловживань. _____
3. Проводиться з метою виявлення понаднормових витрат цінностей. _____
4. Підприємницька діяльність. _____
5. Здійснюється на добровільних засадах. _____
6. Мета – виявлення фактичної наявності об'єкта перевірки. _____
7. Підсумковим документом є висновок. _____
8. Контроль примусовий, здійснюється за розпорядженням вищих органів. _____
9. Здійснюється для контролю за діяльністю матеріально-відповідальних осіб. _____
10. Здійснюється на договірних засадах. _____
11. У ході проведення встановлюється розмір природного убитку цінностей. _____
12. Проводиться тільки після здійснення господарської операції. _____
13. Посадова особа має право вилучати документи, опечатувати місця зберігання матеріальних цінностей, коштів і документів. _____
14. Здійснюється з метою виявлення та усунення фактів безгосподарності та безвідповідальності, виявлення резервів матеріальних ресурсів, застосування заходів щодо їх використання. _____
15. В результаті перевірки складається інвентаризаційний опис. _____
16. Здійснюються за планом роботи контролюючого органу без погодження з керівником підприємства, що контролюється. _____
17. Підсумковим документом є акт. _____

Завдання для самостійної роботи

Завдання 4. Ознайомитися із змістом Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (із змінами та доповненнями) і відобразити схематично його структуру.

Назва розділу	Статті
1	
2	
3	
4	
5	
6	

7	
8	
9	
10	

Тема 2. Регулювання аудиторської діяльності в Україні

Теоретична частина:

1. Загальна характеристика управління аудиторською діяльністю в Україні
2. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю
3. Права і відповідальність ОСН
4. Аудиторська палата України
5. Права і обов'язки АПУ
6. Діяльність та органи управління АПУ
7. Визначення основних термінів

Довідковий матеріал

В умовах інтеграції України до Євросоюзу виникає потреба **наближення норм вітчизняного законодавства до законодавства ЄС**, що впливає на регулювання та організацію незалежного аудиту як гаранта достовірності фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Внаслідок змін нормативного забезпечення фінансового обліку та аудиторської діяльності, **поступово збільшується кількість підприємств, які підлягають обов'язковому щорічному аудиту фінансової звітності**, а поряд із цим – підвищення критеріїв відбору суб'єктів аудиторської діяльності, які матимуть право надавати послуги з обов'язкового аудиту.

Усі ці зміни є необхідністю сьогодення та принциповою позицією аудиторської спільноти України – спрямувати усі зусилля для підвищення довіри до результатів роботи аудитора а також позиціонування **високого престижу аудиторської професії**.

Отже, **реформування аудиторської діяльності**, яке відбувається в Україні внаслідок прийняття Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р., є **об'єктивною необхідністю** що назріла у зв'язку із євроінтеграційними процесами.

Чому в Україні назріла необхідність в реформуванні незалежного аудиту?

- Недосконале регулювання ринку аудиторської діяльності, як наслідок, зниження якості аудиторських послуг

- Втрата довіри до результатів аудиту (аудиторського звіту) з боку потенційних інвесторів та громадськості, що створює перешкоди у залученні інвестицій у національну економіку

- Існуюча система регулювання незалежного аудиту суперечила європейському законодавству.

З 01.09.2017 р. набрала чинності **Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони**.

Відповідно до **статті 387 Угоди**, обидві сторони, домовилися вести співробітництво:

1) з питань захисту прав акціонерів, кредиторів та інших заінтересованих сторін відповідно до вимог ЄС;

2) щодо впровадження на національному рівні відповідних міжнародних стандартів та поступового наближення до права ЄС у сфері бухгалтерського обліку та аудиту;

3) з питань подальшого розвитку політики корпоративного управління відповідно до міжнародних стандартів, а також поступового наближення до правил та рекомендацій ЄС.

Суть реформи незалежного аудиту в Україні полягає в тому, що розроблено модель системи регулювання аудиторської діяльності відповідно до міжнародних стандартів та найкращих світових практик, сутність якої втілено в Законі України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 року

Метою Закону є приведення норм національного законодавства у сфері аудиторської діяльності у відповідність із вимогами Директиви Європейського Парламенту та Ради 2006/43/ЄС від 17 травня 2006 року про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності.

Отже, українське законодавство у галузі бухгалтерського обліку та незалежного аудиту має бути **максимально наближене до європейського законодавства**. Тому, з метою трансформації вітчизняного нормативно-правового забезпечення щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності а також підтвердження її достовірності незалежною думкою аудитора, в Україні були прийняті нові законодавчі документи:

1) Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень)» від 05.10.2017 № 2164-ХІІІ;

2) Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258-VІІІ.

Для цілей організації та ведення бухгалтерського обліку визначено нову класифікацію поділу суб’єктів господарювання за критерієм їх розмірів: **мікропідприємства, малі, середні або великі підприємства** а також введено поняття підприємств, що становлять суспільний інтерес.

Критерії віднесення підприємств до мікро-, малих, середніх або великих та особливі вимоги щодо складання фінансової звітності та її оприлюднення

Критерії віднесення підприємств до мікро-, малих, середніх або великих	Мікро	Малі	Середні	Великі
Балансова вартість активів	До 350 тис євро	Від 350 тис євро до 4 млн євро	Від 4 млн євро до 20 млн євро	Понад 20 млн євро
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	До 700 тис євро	Від 700 тис євро до 48 млн євро	Від 8 млн євро до 40 млн євро	Понад 40 млн євро
Середня кількість працівників, осіб	До 10	Від 10 до 50	Від 50 до 250	Понад 250
Особливі вимоги щодо складання фінансової звітності та її оприлюднення				
*	<ul style="list-style-type: none"> - складають скорочену за показниками фінансову звітність у складі балансу та звіту про фінансові результати (крім тих, хто звітують за МСФЗ); - звільняються від подання звіту про управління 	<ul style="list-style-type: none"> - щорічно проходять аудиторську перевірку; - оприлюднюють аудиторський звіт та фінансову звітність на власному сайті (не пізніше 1 червня); - мають право не відображати у звіті про управління не фінансову інформацію 	<ul style="list-style-type: none"> - щорічно проходять аудиторську перевірку; - оприлюднюють аудиторський звіт та фінансову звітність на власному сайті (емітенти цінних паперів – не пізніше 30 квітня, інші – не пізніше 1 червня); - складають фінансову звітність за МСФЗ; - створюють бухгалтерську службу (головний бухгалтер та мінімум один бухгалтер); - головний бухгалтер: має повну вищу освіту; стаж роботи у сфері фінансів, бухгалтерського обліку та оподаткування не менше 3 років; не має непогашеної або незнятої судимості за вчинення злочину проти власності у сфері господарської діяльності 	

Як впливає класифікація поділу суб'єктів господарювання за критерієм їх розмірів на незалежний аудит?:

- по перше, збільшується кількість підприємств, що підлягають незалежному обов'язковому аудиту;
- по-друге, обов'язковому аудиту підлягають підприємства, що становлять суспільний інтерес.

Підприємства, що становлять суспільний інтерес, - підприємства - емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств та малих підприємств) та підприємства, які відповідно до ЗУ Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні належать до великих підприємств;

Підприємства, що становлять суспільний інтерес	
>	Великі: якщо виконуються хоча б два критерії: - середня кількість працюючих понад 250 осіб; - балансова вартість активів понад 20 млн. євро; - чистий дохід від реалізації понад 40 млн. євро
>	Страховики: страхові компанії, що входять до Державного реєстру фінансових установ
>	Банки: комерційні, державні банки, розрахунковий центр
>	Емітенти: емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах, або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію
>	Недержавні пенсійні фонди: недержавні пенсійні фонди, що входять до Державного реєстру фінансових установ
>	Фінансові установи: Інші фінансові установи, крім вже перелічених, якщо вони є середніми або великими підприємствами

Обов'язковий аудит фінансової звітності - аудит фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності) суб'єктів господарювання, які відповідно до законодавства зобов'язані оприлюднити або надати фінансову звітність (консолідовану фінансову звітність) користувачам фінансової звітності разом з аудиторським звітом, що проводиться суб'єктами аудиторської діяльності на підставах та в порядку, передбачених цим Законом;

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. Дати визначення наступним поняттям та термінам

	Поняття	+	-	Визначення
1	Аудиторська фірма	г	А	сукупність професійних стандартів, що встановлюють правила надання аудиторських послуг і розкривають питання етики та контролю якості, які визначені міжнародними стандартами контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, що прийняті Радою з міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості, а також Міжнародним кодексом етики, прийнятим Радою з міжнародних стандартів етики для бухгалтерів та оприлюдненим Міжнародною федерацією бухгалтерів;
2	Аудитор	й	Б	є підприємства, показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв: - балансова вартість активів - до 350 тисяч євро; - чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - до 700 тисяч євро; - середня кількість працівників - до 10 осіб.
3	Міжнародні стандарти аудиту	а	В	які не відповідають критеріям для малих підприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв: - балансова вартість активів - до 20 мільйонів євро; - чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - до 40 мільйонів євро; середня кількість працівників - до 250 осіб
4	Аудиторські послуги	ж	Г	юридична особа, яка провадить виключно аудиторську діяльність та/або надає неаудиторські послуги на підставах та в порядку, що передбачені цим Законом та міжнародними стандартами аудиту;
5	Повноваження Інспекції із забезпечення якості	І	Д	які не відповідають критеріям для мікропідприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв: - балансова вартість активів - до 4 мільйонів євро; - чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - до 8 мільйонів євро; - середня кількість працівників - до 50 осіб.
6	Малими є підприємства	д	Е	аудиторська фірма або аудитор, що відповідає таким критеріям: - провадить аудиторську діяльність як фізична особа - підприємець або провадить незалежну професійну діяльність; - набув права на провадження аудиторської діяльності на підставах та в порядку, передбачених цим Законом; - включений до Реєстру як суб'єкт аудиторської діяльності.
7	Середніми є підприємства	в	Є	фізична особа, яка протягом трьох років до дати призначення: не провадить професійної діяльності з надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності; не була посадовою особою органів управління або працівником аудиторської фірми; не залучалася на договірних засадах до надання аудиторських послуг; не пов'язана з будь-яким суб'єктом аудиторської діяльності відносинами власності або контролю;
8	Аудиторська діяльність -	р	Ж	аудит, огляд фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності, виконання завдань з іншого надання впевненості та інші професійні послуги, що надаються відповідно до міжнародних стандартів аудиту;

9	Мікропідприємства		З	- Ради нагляду за аудиторською діяльністю - Інспекції із забезпечення якості
10	Рада нагляду за аудиторською діяльністю складається з скількох осіб:	м	И	Закон України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність"
11	АПУ складається з скількох осіб	щ	І	проведення перевірок із контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які здійснюють обов'язковий аудит фінзвітності підприємств, що становлять суспільний інтерес.
12	Великими є підприємства	к	Й	фізична особа, яка підтвердила кваліфікаційну придатність до провадження аудиторської діяльності, має відповідний практичний досвід та включена до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності;
13	Суб'єкт аудиторської діяльності	є	Ї	юридична або фізична особа, яка відповідно до законодавства зобов'язана або має право замовляти аудиторські послуги;
14	Який орган здійснює нагляд за виконанням АПУ делегованих їй повноважень	п	К	які не відповідають критеріям для середніх підприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передують звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв: - балансова вартість активів - понад 20 мільйонів євро; - чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - понад 40 мільйонів євро; - середня кількість працівників - понад 250 осіб.
15	Непрактикуюча особа	є	Л	- схвалення проектів нормативно-правових актів із регулювання аудиторської діяльності; - нагляд за діяльністю АПУ в частині виконання нею делегованих повноважень; - нагляд за діяльністю Інспекції; - прийняття рішень про порушення дисциплінарної справи стосовно аудиторів і суб'єктів аудиторської діяльності та рішень про накладання адмінстягнень; - затвердження графіка перевірок із контролю якості; - перегляд рішень комісії з атестації та їх скасування в разі обґрунтування їх недоцільності.
16	21 грудня 2017 р прийнято:	и	М	7 осіб
17	ОСНАД складається з:	з	Н	- реєстрація аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності; - контроль за безперервним навчанням аудиторів, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності, крім аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес; - контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності, крім аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес; - здійснення дисциплінарних проваджень щодо суб'єктів аудиторської діяльності, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності, крім суб'єктів аудиторської діяльності, які здійснюють аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес.
18	Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю	с	Щ	11 осіб
19	Повноваження АПУ	н	П	ОСНАД
20	Замовник аудиторських послуг	ї	Р	незалежна професійна діяльність аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, зареєстрованих у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, з надання аудиторських послуг;
21	Повноваження Ради нагляду	л	С	є юридичною особою публічного права, яка не має на меті отримання прибутку. Статут Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту

Тема 3. Атестація аудиторів

1. Загальні основи атестації аудиторів
2. Порядок формування комісії з атестації аудиторів
3. Компетенції комісії з атестації аудиторів
4. Порядок складання іспитів та отримання Свідоцтва Аудитора
5. Перелік випадків, які не дають змогу особі бути аудитором

Довідковий матеріал

На вимогу ст. 19 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» Міністерством фінансів затверджено низку нормативних актів в частині врегулювання питань атестації та безперервного професійного навчання аудиторів, зокрема, Порядок складання іспитів при атестації аудиторів, Порядок зарахування теоретичних знань, Порядок проходження стажування та Порядок безперервного професійного навчання аудиторів.

Документами визначено:

- порядок організації, проведення та оформлення результатів теоретичних іспитів та кваліфікаційного іспиту, які складають кандидати в аудитори в процесі атестації на здобуття кваліфікації аудитора, а також розподілу коштів, отриманих у вигляді плати за складання іспитів;

- умови та обсяг зарахування кандидатам в аудитори теоретичних знань при здобутті ними кваліфікації аудитора;

- процедуру, обсяг, тривалість та організацію проходження стажування кандидатами в аудитори та набуття практичного досвіду шляхом працевлаштування у суб'єкта аудиторської діяльності;

- форми, види, обсяг, тривалість, умови та порядок контролю за проходженням аудиторами безперервного професійного навчання.

З текстами документів можна ознайомитись за посиланням <https://www.mof.gov.ua/uk/normativno-pravove-zabezpechennja-auditorskoi-dijalnosti>

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. Назвіть, ким здійснюється атестація аудиторів _____

Завдання 2. Яка особа може бути визнана аудитором?

Завдання 3. За якими напрямками підтверджуються теоретичні знання особи, яка бажає стати аудитором?

Тема 4. Організаційні основи здійснення аудиторської діяльності

1. Аудитори, аудиторські фірми та їх статуси
2. Класифікація робіт, які виконуються аудиторами
3. Внутрішньофірмове управління аудиторською діяльністю

Довідковий матеріал

Аудиторська фірма - юридична особа, яка провадить виключно аудиторську діяльність та/або надає неаудиторські послуги на підставах та в порядку, що передбачені Законом та міжнародними стандартами аудиту.

Право на здійснення аудиторської діяльності мають аудиторські фірми, включені до Реєстру аудиторських фірм та аудиторів.

Аудиторські фірми можуть створюватись на основі будь-яких форм власності.

Загальний розмір частки засновників (учасників) аудиторської фірми, які не є аудиторами, у статутному капіталі не може перевищувати 30%.

Керівником аудиторської фірми може бути тільки аудитор.

Керівник аудиторської фірми не може бути керівником іншої юридичної особи, що здійснює підприємницьку діяльність за видами, не сумісними з аудиторською діяльністю.

Аудиторська фірма іноземної держави може провадити аудиторську діяльність на території України, за умови її допуску до провадження аудиторської діяльності згідно з національним законодавством країни походження такої аудиторської фірми, якщо ключовий партнер цієї фірми, який проводитиме аудит юридичних осіб, представництва іноземного суб'єкта господарювання або іншого суб'єкта, зареєстрованого в Україні, відповідає вимогам цього Закону до аудитора, відповідності аудиторської фірми вимогам, визначеним цим Законом, а також після включення її до Реєстру.

Крім того, відтепер Закон про аудит висуває ще одну вимогу до юросіб, які мають право займатися аудиторською діяльністю в Україні. А саме така юрособа – (Аудиторська фірма) повинна мати добру репутацію. Водночас він не пояснює, що вважається «доброю репутацією». У ньому лише перелічено випадки, за яких Аудиторська фірма не може вважатися такою, що має добру репутацію, а саме: якщо протягом двох років поспіль до аудиторської фірми застосовувалося більше трьох разів стягнення у вигляді попередження або зупинення права на надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності або обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес.

Аудиторська фірма, яка втратила добру репутацію, виключається з Реєстру за рішенням Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

Аудитори та інші фахівці, які вирішили створити аудиторську фірму, повинні прийняти рішення про це на загальних зборах, а також одночасно обговорити питання про мету і види діяльності, розмір внесків до статутного фонду, права і обов'язки учасників організації, вибрати органи управління та визначити їх обов'язки.

Після узгодження всіх питань складаються засновницькі документи: договір і статут.

Договір підписують всі засновники і підписи нотаріально засвідчують.

Статут організації – це визначені організаційні та правові засади аудиторської діяльності. Він підлягає реєстрації в місцевих органах влади, а також в державній податковій інспекції та в управління пенсійним фондом. Копія статуту подається в банк де планується відкрити рахунок.

Аудиторські фірми можуть створювати філії, дочірні підприємства та інші об'єднання спільної діяльності.

Філії здійснюють аудиторську діяльність згідно з положенням про роботу філій. Вони є відособленими підрозділами головної фірми без права юридичної особи. Самостійно укладають договори на аудиторські послуги, забезпечують їх виконання, формують кадри та підбирають МТБ.

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. Потрібно проаналізувати ситуацію створення аудиторської фірми у формі товариства з обмеженою відповідальністю і запропонувати на основі вихідних даних частку кожного з учасників у статутному капіталі, дотримуючись вимог Закону України «Про аудиторську діяльність». Свої міркування треба викласти в письмовій формі.

Вихідні дані: на зборах засновників аудиторської організації в складі Павленко П.Г., Швець Р.О., Никонова В.А. (аудитори) і Гунько Р.Д., Опришок М.Ю. виникли спірні питання про частку кожного у статутному капіталі фірми. Гунько Р.Д. запропонував кандидатуру Опришок М.Ю. на посаду директора аудиторської фірми. З цією кандидатурою погодився Швець Р.О., мотивуючи це тим, що Опришок М.Ю. має вищу освіту та великий досвід контрольно-ревізійної роботи. З цією пропозицією не погодився Павленко П.Г.

Завдання 2. Пояснити, до якого виду слід відносити наступні роботи:

- 1) аналіз фінансового стану підприємства;
- 2) складання бізнес-плану;
- 3) консультації з питань оподаткування;
- 4) консультації з питань бухгалтерського обліку та його автоматизації;
- 5) висловлення аудиторської думки щодо достовірності складеного передавального балансу в процесі приватизації;
- 6) висловлення аудиторської думки щодо достовірності складеної річної фінансової звітності;
- 7) висловлення аудиторської думки щодо достовірності прогнозних фінансових показників;
- 8) складання фінансової звітності підприємства у відповідності до міжнародних стандартів фінансової звітності;
- 9) висловлення аудиторської думки стосовно повноти сплати статутного фонду підприємства;

10) перевірка цільового використання кредитних коштів.
 Результати оформити до таблиці наступного вигляду:

Класифікація робіт, які виконує аудитор

Вид робіт	Завдання з надання впевненості (ЗНВ)		Супутні аудиту послуги	Інші послуги, що можуть надаватись аудитором
	ЗНВ стосовно історичної фінансової інформації	ЗНВ, що не є аудитом чи оглядом		
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

Завдання 5. На підставі наведених витягів з проектів Статуту, установчого договору та даних про склад засновників фірми визначити і пояснити, чи мають право зазначені фірми займатись аудитом (слід посилатися на відповідні нормативні документи).

Ситуація 1.

Витяг із Статуту аудиторської фірми «Бета»:
 Діяльність аудиторської фірми «Бета» передбачає:

- аудит;
- супутні аудиту роботи;
- рекламну діяльність;
- видання методичної літератури з аудиту.

Ситуація 2. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Омега»:

Діяльність аудиторської фірми «Омега» передбачає:

- аудит;
- аудиторські послуги;
- забезпечення інструктивними матеріалами своєї фірми;
- торгівлю підручниками, посібниками з аудиту та канцтоварами.

Ситуація 3. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Гама»:

Діяльність аудиторської фірми «Гама» передбачає:

- аудит;
- експрес-перевірку та оцінку показників фінансової звітності клієнта;
- надання послуг з ведення бухгалтерського обліку та складання звітності;
- консультації з питань реорганізації підприємств.

Завдання 6. Проаналізувати і дати оцінку ситуації відповідно до нормативно-законодавчих актів. Своє міркування обґрунтувати у письмовій формі.

Один з працівників аудиторської фірми «Аудит-М» проводить перевірку бухгалтерської звітності ВАТ «Зоря». Він є власником однієї акції даного товариства.

Завдання 7. До аудиторської фірми звернулось підприємство з проханням про проведення аудиту, керівник якого має прямі родинні стосунки з аудитором цієї фірми. Чи має фірма укласти договір? Необхідно проаналізувати і оцінити ситуацію. Своє міркування потрібно викласти в письмовій формі.

Завдання 8. Студент 5 курсу під час навчання має намір створити аудиторську фірму. Його загальний трудовий стаж – 7 років (з них: 4 роки – слюсар, 3 роки – бухгалтер малого підприємств за сумісництвом). Після захисту дипломної роботи йому буде присвоєне кваліфікацію спеціаліст з обліку і аудиту. Чи можливе здійснення бажання студента?

Завдання 9. Проаналізувати і дати оцінку ситуації відповідно до нормативно-законодавчих актів. Своє міркування обґрунтувати у письмовій формі.

ТОВ «Сузір'я» є правонаступником КСП «Сузір'я» і створене шістьма засновниками, які внесли свої земельні та майнові паї й грошові внески до статутного фонду. Один із засновників Петренко Д.Ю. обраний керівником.

Протягом певного періоду часу колишній керівник підприємства став аудитором і створив аудиторську фірму «Аудит-Компані» і його запросили провести аудиторську перевірку фінансово-господарської діяльності ТОВ «Сузір'я».

Завдання 10. Проаналізувати і дати оцінку ситуації відповідно до нормативно-законодавчих актів. Своє міркування обґрунтувати у письмовій формі.

Створено аудиторську фірму «Аудит-М», засновниками якої є Журба Р.Д., Савчук Г.З. (фізичні особи) і ТОВ «Темп», МП «Призер» (юридичні особи), частки яких у статутному фонді становлять відповідно 20%, 30% і 30%, 20%. Савчук Г.З. - аудитор.

У статуті аудиторської фірми передбачено здійснення таких видів діяльності:

аудит, консультації з питань ведення бухгалтерського обліку та оподаткування, видавнича діяльність, збут та інші, що не суперечать чинному законодавству.

Завдання 11. Дати визначення поняттю «курівник аудиторської фірми» та вказати його зобов'язання.

Тема 5. Реєстрація аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності

1. Ведення Реєстру
2. Розділи Реєстру та відомості, що підлягають оприлюдненню у Реєстрі
3. Подання відомостей до Реєстру

Довідковий матеріал

Суб'єкти аудиторської діяльності можуть надавати аудиторські послуги лише після включення до Реєстру.

Реєстр аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності - база даних, що містить інформацію про аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право займаються аудиторською діяльністю згідно Закону.

Відомості до Реєстру вносяться Аудиторською палатою України. Плата за внесення інформації до Реєстру не справляється.

Реєстр є публічним, оприлюднюється і підтримується в актуальному стані у мережі Інтернет на веб-сторінці Аудиторської палати України. Відомості, що містяться в Реєстрі, є відкритими і загальнодоступними з можливістю цілодобового вільного доступу та копіювання.

Номер реєстрації аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності є індивідуальним і не може передаватися іншим аудиторам і суб'єктам аудиторської діяльності.

У Реєстрі обов'язково міститься інформація про Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та про орган, якому делеговано певні повноваження.

Порядок ведення Реєстру визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

Після того як особа потрапила до Реєстру, вона має змогу займатися аудиторською діяльністю до того часу, до поки її не виключать із цього Реєстру. Періодичного чи щорічного підтвердження своїх знань не вимагається.

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. Сформувати перелік даних відомостей про аудитора, що містяться в Реєстрі. Результати сформувати у вигляді таблиці.

Перелік даних відомостей про аудитора, що містяться в Реєстрі

№ п.п.	Дані

Завдання 2. Вкажіть з скількох розділів складається реєстр та вкажіть їх назви.

Завдання 3. Сформувати перелік даних відомостей про суб'єктів аудиторської діяльності, що містяться в Реєстрі. Результати сформувати у вигляді таблиці.

Перелік даних відомостей про суб'єктів аудиторської діяльності, що містяться в Реєстрі

№ п.п.	Дані

Завдання 4. Внесення відомостей про аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності до Реєстру здійснюється протягом ____ робочих днів, упродовж яких уповноважена особа _____ перевіряє відповідність наданих відомостей інформації, що міститься про аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності у відкритих (публічних) державних реєстрах. У разі виявлення невідповідності поданих відомостей оприлюдненій інформації документи повертають із зазначенням конкретних невідповідностей. Після отримання роз'яснень або усунення невідповідностей документи приймаються для внесення їх до Реєстру.

Тема 6. Методи та принципи аудиту

Теоретична частина:

1. Поняття методу. Загальнонаукові методи аудиту
2. Власні методичні прийоми аудиту
3. Методичні прийоми проведення аудиторської перевірки
4. Методичні прийоми організації аудиторської перевірки
5. Основні принципи аудиту

Довідковий матеріал

Метод аудиту — це сукупність прийомів і способів аудиту за процесами розширеного відтворення національного продукту і дотримання його законодавчого та нормативно-правового регулювання за умов ринкової економіки.

Метод (від гр. *теїґойоз* — дослідження) — це прийом дослідження, який визначає підхід до об'єктів, що досліджуються, тобто шлях наукового пізнання і встановлення істини.

Загальнонауковими методами є: аналіз і синтез, індукція і дедукція, аналогія і моделювання, абстрагування і конкретизація, системний аналіз, функціонально-вартісний аналіз тощо.

Аналіз — це метод дослідження, який стосується вивчення предмета шляхом розчленування його на складові, кожна з яких аналізується (вивчається) окремо в рамках одного цілого (аудит фінансово-господарської діяльності підприємства).

Синтез - метод дослідження об'єкта в його цілісності, в єдності його частин (аудит виконання договорів на постачання товарно-матеріальних цінностей).

Індукція - метод дослідження, за яким загальний висновок складається на підставі ознайомлення не зі всіма ознаками, а лише з частиною їх, тобто способом виведення висновків від окремого до загального (аудит витрат обігу здійснюється насамперед за даними аналітичного обліку, а відтак — синтетичного обліку).

Дедуція - метод дослідження, за якого спочатку вивчається стан об'єкта в цілому, а потім стан його складових елементів, тобто висновки роблять від загального до окремого (аудит фінансових результатів спочатку проводиться за даними синтетичного обліку, а потім — аналітичного обліку).

Аналогія — прийом наукових висновків, за допомогою якого досягається пізнання ознак суб'єктів на основі їх подібності з іншими. Метод аналогії, базуючись на подібності окремих сторін різних об'єктів, є основою моделювання.

Моделювання — спосіб наукового пізнання, який ґрунтується на заміні об'єкта, що вивчається, на його аналог, модель, що містить істотні прикмети оригіналу (наприклад, стандарти).

Абстрагування - прийом відволікання, способом абстракції переходять від конкретних об'єктів до загальних понять (за перевіркою стану збереження матеріальних цінностей на окремих складах, абстрагуючись, роблять висновки щодо гуртовні в цілому).

Конкретизація - дослідження стану об'єктів за певними конкретними умовами існування їх (виявлення нестач в окремих магазинах).

Системний аналіз — вивчення об'єкта як сукупності елементів, що утворюють систему. В аудиті системний аналіз передбачає оцінку поведінки об'єктів як системи з усіма факторами, що впливають на його функціонування. Він дає змогу застосувати системний підхід до оцінки виробничої і фінансово-господарської діяльності підприємства (аналіз систем для дослідження об'єктів за умов невизначеності).

Функціонально-вартісний аналіз — це вивчення об'єктів на стадії підготовки виробництва, що включає проектування і синтез складних систем у процесі дослідження їх функціонування (проектування й оцінювання економічної ефективності технологічних процесів тощо).

Принципи, які регулюють аудит

№	Етичні принципи	№	Методологічні принципи
1	Об'єктивність	1	Планування аудиту
2	Незалежність	2	Обґрунтування оцінки значущості аудиторських доказів та системи внутрішнього контролю
3	Доброзичливість	3	Доцільність вибору методики і техніки аудиту, визначення критеріїв суттєвості й достовірності
4	Конфіденційність	4	Дотримання методики оцінки ризиків та вибіркової перевірки даних
5	Компетентність	5	Аналіз інформації та формування висновків
		6	Відповідальність за складений висновок
		7	Дотримання порядку документального оформлення
		8	Взаємодія аудиторів
		9	Обґрунтування використання результатів роботи іншого аудитора або спеціаліста іншої галузі
		10	Повне інформування клієнтів
		11	Контроль якості роботи аудитора

Аспекти незалежності аудиторської професії

Професійна незалежність аудиторів		
Правова	Етична	Економічна
Саморегулювання професії	Професійна компетентність	Обмеження видів діяльності
Контрактна (договірна) основа взаємовідносин	Добросовісне виконання професійних обов'язків	Обмеження видів послуг, що надаються одному клієнту одночасно
Розподіл відповідальності за думку про звітність і за саму звітність	Конфіденційність інформації щодо клієнта	Обмеження суми винагороди від одного клієнта
Відповідальність за роботу інших аудиторів, асистентів, експертів	Індивідуальні відносини з представниками клієнта	Обмеження організаційних форм діяльності
	Обмеження тривалості праці з одним клієнтом	Відсутність фінансового інтересу у справах клієнта
	Вимоги до змісту реклами	Заборона отримання товарів і послуг від клієнта
	Вимоги до назви фірми	

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. З'ясувати за допомогою якого методу аудиту можливо встановити:

- на складі зберігаються надлишкові запаси будматеріалів;

- дані виписок банку не відповідають записам в касовій книзі;

- згідно даних обліку підприємством було продано більше цукру, ніж отримано від постачальників;

- приміщення каси підприємства не відповідає вимогам щодо їх обладнання;

- підписи у відомості про виплату заробітної плати недостовірні;

Свої міркування обґрунтувати у письмовій формі.

Завдання 2. Схематично відобразити власні методичні прийоми аудиту

Завдання 3. Пояснити суть та навести приклади доцільного застосування аудитором методичних прийомів:

- фізичної перевірки;
- підтвердження;
- документальної перевірки;
- спостереження;
- опитування;
- аналітичних процедур.

Тема 7. Вибіркове дослідження в аудиті

Теоретична частина:

1. Сутність вибіркового дослідження в аудиті;
2. Визначення сукупності, одиниці вибірки та розміру вибірки
3. Методи вибіркового дослідження
4. Документування результатів процесу вибірки
5. Стадії вибіркового дослідження

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. *Вихідні дані:* аудитору необхідно підтвердити оцінку товарних запасів. Загальна вартість запасів становить 10 000 грн. Припустима помилка — 50 грн. Ризик при вибірці становить 10 %.

Потрібно визначити розмір вибірки, якщо:

- 1) помилки не очікуються;
- 2) очікується одна помилка.

Завдання 2. *Вихідні дані:* аудитор повинен підтвердити оцінку товарних запасів. За даними бухгалтерського обліку вартість товарних запасів становить 200 000 грн. Вартість вибірки становила 65 000 грн. Виявлена помилка — 1000 грн.

Потрібно визначити припустиму норму помилки (визначену у відсотках) в генеральній сукупності.

Завдання 3. *Вихідні дані:* загальна сума запасів становить 300 тис. грн (генеральна сукупність). Припустима помилка — 500 грн. Ризик при вибірці — 10 % (тобто необхідний рівень довіри дорівнює 90 %). Виявлення помилок не очікується.

Потрібно визначити розмір вибірки.

Завдання 4. *Вихідні дані:* розмір вибіркової сукупності — 80 ящиків, генеральної сукупності — 1600.

Потрібно встановити вибірковий інтервал і порядок проведення випадкової вибірки.

Завдання 5. *Вихідні дані:* аудитор перевірів 60 документів на покупку і знайшов дві помилки.

Потрібно визначити припустиму помилку, якщо рівень довіри дорівнює 90 %.

Завдання 6. *Вихідні дані:* Аудитор повинен розрахувати розмір вибірки для дебіторської заборгованості. Загальна сума дебіторів (генеральна сукупність) — 4 500 грн. Припустима помилка — 750 грн. Ризик при вибірці — 5 %. Виявлення помилок не очікується.

Потрібно розрахувати розмір вибірки.

Тема 8. Інвентаризація в аудиті

Теоретична частина:

1. Поняття, завдання, об'єкти та суб'єкти інвентаризації
2. Методика проведення інвентаризації
3. Відображення результатів інвентаризації

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. Інвентаризація – це

Завдання 2. Вказати основні завдання інвентаризації в ході аудиту

Завдання 3. Вказати випадки в яких інвентаризація є обов'язковою процедурою

Завдання 4.

Ситуація 1. Метою проведення інвентаризації є:

- а) забезпечення контролю за наявністю і станом майна, його рухом, використанням матеріальних, фінансових, та інших ресурсів відповідно до затверджених норм;
- б) виявлення стану розрахунків, встановлення фактичної наявності або підтвердження дебіторської заборгованості;
- в) перевірка дотримання діючих положень про матеріальну відповідальність;
- г) всі відповіді правильні.

Ситуація 2. Якщо аудитор не зміг бути присутнім на інвентаризації товарно-матеріальних запасів у зв'язку з непередбаченими обставинами, то він повинен:

- а) відмовитися від проведення аудиту внаслідок обмеження обсягу роботи;
- б) надіслати свого помічника;
- в) самостійно провести інвентарний підрахунок або спостерігати за проведенням інвентарного підрахунку наступного дня;

г) погодитися з результатами інвентаризації.

Ситуація 3. Відповідальність за правильність і своєчасність проведення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей несе:

- а) керівник підприємства;
- б) аудитор;
- в) головний бухгалтер;
- г) комірник.

Модуль 2. Методичні основи аудиту

Тема 9. Аудиторський ризик

1. Поняття АР і його складові
2. Власне ризик
3. Ризик контролю
4. Ризик виявлення
5. Методика визначення аудиторського ризику
6. Суттєвість в аудиті

Довідковий матеріал

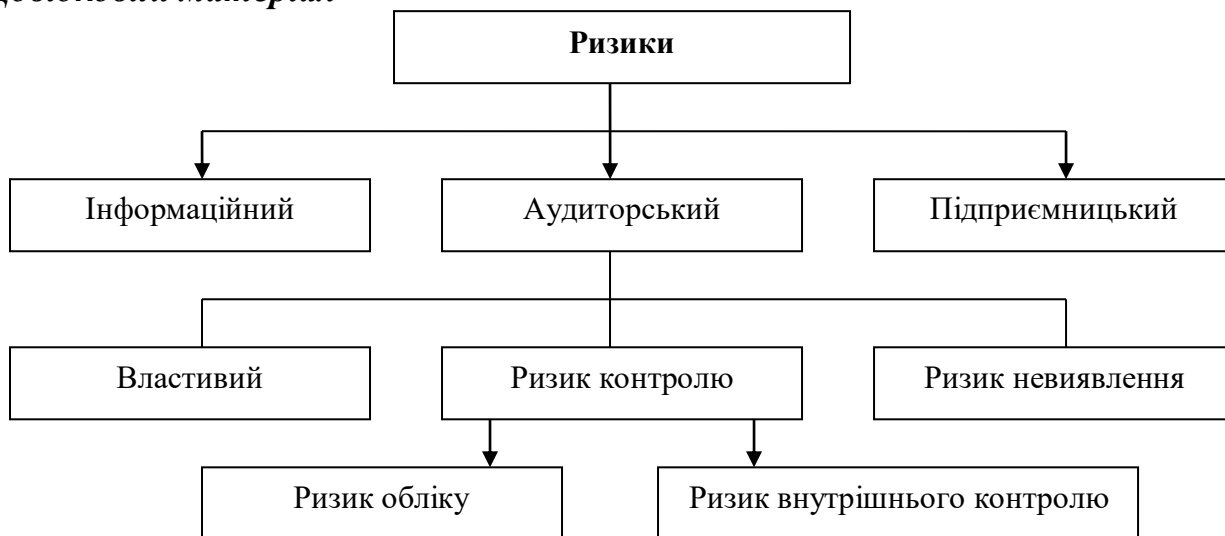

Рис. 12.1. Класифікація ризиків в аудиті

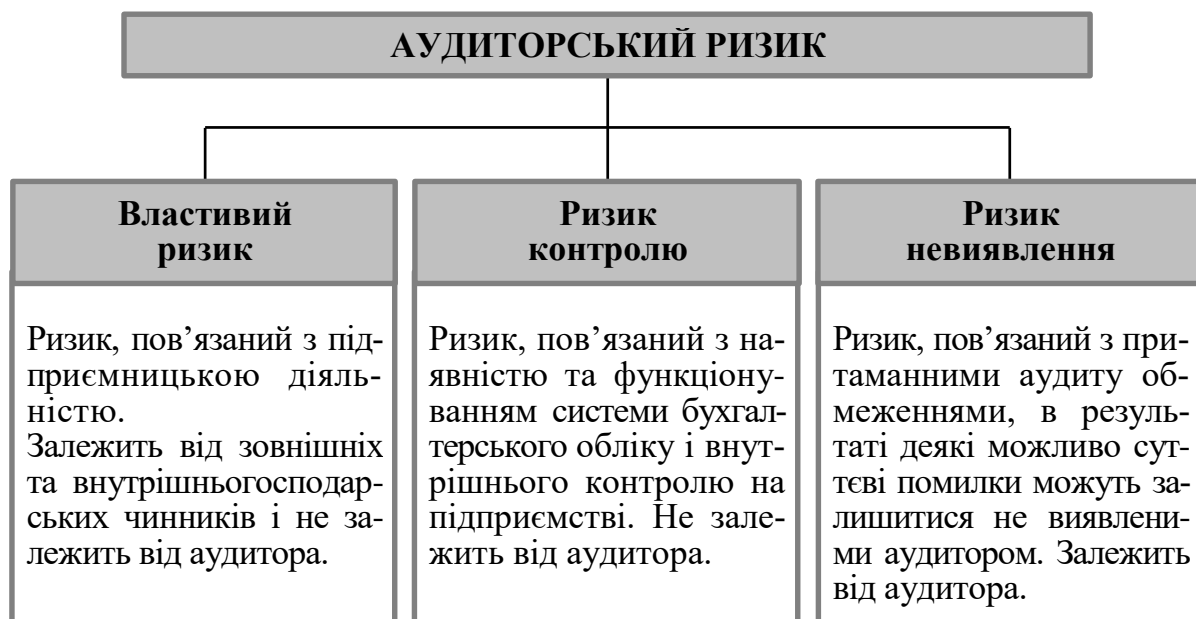

Рис. 12.2. Складові аудиторського ризику

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. Визначити характерні риси ризиків аудиторської діяльності.

Ризики та їх характерні риси

Показник	Характерні риси	Номер правильного визначення
Ризик аналітичних процедур	1) означає що суттєві помилки можуть залишитися невиявленими в ході аудиторської перевірки, тобто це та частка погрішності, що аудитор може собі дозволити при проведенні аудиторської перевірки при сформованих на підприємстві-замовнику системах обліку і внутрішнього контролю, при дотриманні умови якості проведення робіт і відповідності їх встановленим аудиторським нормативам.	
Ризик тестування	2) це всі ризики, які пов'язані з підприємницькою діяльністю підприємства-замовника, тобто всі помилки і неточності, що можуть бути допущені в результаті його фінансово-господарської діяльності.	
Ризик невиявлення	3) небезпека пропуску помилок при проведенні процедур аналізу	
Ризик системи бухгалтерського обліку	4) це ризик, що бере на себе аудитор, даючи висновок про повну достовірність даних фінансової звітності, у той час як там можливі помилки і пропуски, що не потрапили в поле зору аудитора.	
Аудиторський ризик	5) невірний підбір тестів, чи ж ризик того що обрані тести не зможуть виявити істотні помилки.	
Власний ризик	6) невпевненість у тім, що суттєва недостовірна інформація може бути виявлена чи своєчасно попереджена системою внутрішнього контролю.	
Ризик бізнесу	7) полягає в тому, що, можливо, будуть допущені помилки чи обман у результаті документування господарських операцій, неправильного відображення їх у регістрах бухгалтерського обліку й складанні фінансової звітності.	
Ризик контролю	8) це вплив ряду обставин, які не залежать від аудитора, але в той же час погіршують фінансовий стан підприємства.	

Завдання 2. Проаналізувати і установити, чи правильні дані твердження. Свої міркування обґрунтувати у письмовій формі.

Вихідні дані:

1) Фінансова звітність не може бути правильною на 100%.

2) Власний ризик може бути знижений у результаті аудиторської перевірки.

3) Діяльність керівництва підприємства впливає на власний ризик.

4) Власний ризик змінюється залежно від виду діяльності фірми.

5) Аудитор може знизити ризик при контролі шляхом внесення припущень щодо вдосконалення (в листах до керівництва).

6) Якщо власний ризик та ризик контролю високі, то також високий і ризик невиявлення.

7) Якщо власний ризик та ризик контролю низькі, то аудитор може знизити ступінь деталізації перевірки.

9) Ризик невиявлення має один і той самий рівень для всіх областей перевірки — циклу закупок, реалізації та ін.

Завдання 3. Заповнити відсутні дані в таблиці, щодо визначення ризиків (значення $AP < 1$ – прийнятний, $AP > 1$ – неприйнятний).

Значення загального аудиторського ризику

Власний ризик	Ризик контролю	Ризик невиявлення	Загальний аудиторський ризик	Ознака рівня ризику (прийнятний/неприйнятний)
0,7		0,15	0,084	
	0,45	0,34	0,077	
0,6	0,8		0,336	
1,0	1,0	0,33		
0,75		0,08	0,024	
	0,7	0,15	0,084	
0,9	0,7		0,025	

Завдання 4. Визначити ризик невиявлення (РН). Виходячи з того, що аудитор планує перевірку за таких показників: прийнятний аудиторський ризик (AP) – 0,05; власний ризик (BP) – 0,75; ризик контролю (PK) – 0,30.

Завдання 5. Розрахувати для кожного випадку значення ризику невиявлення

Розрахунок розміру ризику не виявлення

№ з/п	AP (аудиторський ризик)	BP (власний ризик)	PK (ризик контролю)	РН (ризик невиявлення)
1	0,01	0,1	0,2	
2	0,08	1	0,8	
3	0,02	0,5	0,8	
4	0,072	0,9	0,2	
5	0,04	0,1	0,5	
6	0,08	0,4	1	
7	0,02	0,4	0,5	
8	0,03	0,2	0,5	
9	0,05	1	1	

Тема 10. Помилки та шахрайство

Теоретична частина:

1. Поняття помилок та шахрайства;
2. Виявлення помилок та шахрайства;
3. Дії аудитора при виявленні помилок та шахрайства.

Довідковий матеріал

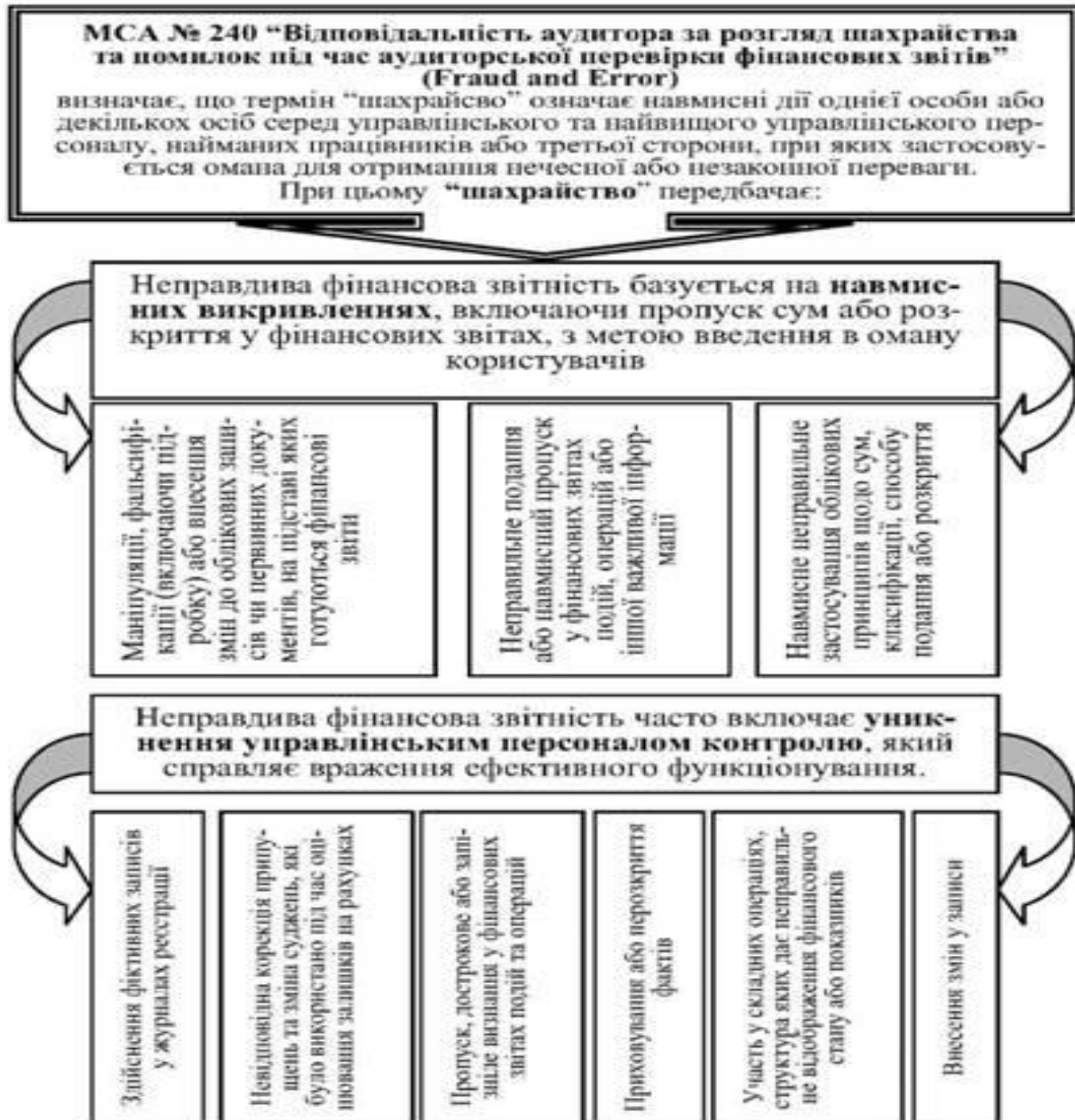

Рис. 13.1. Ознаки шахрайства за міжнародними стандартами аудиту

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. Порівняти зміст і відмінність між помилками та шахрайством. Результати звести до наступної таблиці:

Порівняння помилок та шахрайства в аудиті

Критерій	Помилка	Шахрайство
Сутність порушень		
Особи, які можуть здійснити порушення		
Відповідальність за порушення		
Способи виявлення порушень		

Завдання 2. Здійснити класифікацію вказаних фактів за їх відношенням до помилок чи шахрайства:

- 1) помилкова сума у платіжній відомості за підсумком з нарахованої заробітної плати; _____
- 2) на 40 грн. занижена сума балансової вартості нестачі; _____
- 3) завищено на 1250 грн. обсяг ремонтних робіт; _____
- 4) бухгалтером видано грошові кошти з каси за відсутності касира; _____
- 5) автомобіль, що не належить підприємству, відображено у балансі у складі основних засобів; _____
- 6) проведено запис за дебетом рахунка 281 «Товари на складі» на підставі безтоварної накладної; _____
- 7) неправильно визначено суму ПДВ у рахунку-фактурі постачальника; _____
- 8) неправильно підраховано підсумок у Головній книзі за рахунком 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»; _____
- 9) списано з балансу легковий автомобіль, термін корисного використання якого не закінчився; _____
- 10) комірник включив до звіту про рух матеріальних цінностей показники, не підтвержені первинними документами. _____

Завдання 3. Під час проведення аудиторської перевірки один із працівників підприємства-замовника, натякав аудитору про факти шахрайства на підприємстві; інший скаржився аудитору з тієї самої причини.

Чи може аудитор ці обставини сприймати як свідчення про можливість того, що фінансові звіти містять суттєві викривлення внаслідок шахрайства?

Проаналізувати і дати оцінку ситуацій відповідно до нормативно-законодавчих актів. Свої міркування обґрунтувати у письмовій формі.

Завдання 4. Класифікуйте наступні помилки за відповідним типом. У графу 3 необхідно вписати літери коду помилки, що відповідають типу помилки:

Класифікація помилок за типами

№	Тип помилки	Вірна відповідь	Помилка	
			код	Зміст помилки
1.	Неповнота відображення операції		А	Витрати за сплаченими відсотками за користування банківським кредитом, було включено до собівартості реалізованих товарів
2.	Необґрунтованість облікових записів		Б	До складу фінансових витрат звітного періоду було включено фактично сплачені у звітному році відсотки за користування банківським кредитом протягом грудня минулого року
3.	Помилка в періодизації		В	Підсумок первісної вартості основних засобів, що обліковується на рахунках бухгалтерського обліку не співпадає із значенням відповідної статті балансу
4.	Помилки у записах		Г	На звітну дату не зроблено коригування залишку на рахунках обліку за результатами річної інвентаризації
5.	Помилки в оцінці		Д	Не розкрито вартість основних засобів, які було передано у заставу під отриманий довгостроковий кредит
6.	Невірне відображення інформації		Е	До складу дебіторської заборгованості включено суму компенсації втраченої економічної вигоди, щодо стягнення якої не прийнято відповідного судового рішення
			Ж	Не нараховується резерв сумнівних боргів щодо дебіторської заборгованості, яка виникла внаслідок нетоварних операцій
			З	Балансова вартість 50% діючого виробничого обладнання має нульове значення - повністю амортизоване
			К	До складу заборгованості по довгострокових кредитах включена та її частина, яка повинна бути погашена протягом наступного звітного року
			Л	До складу товарних залишків у балансі включено такі, по яких скінчився термін придатності
			М	Не відображено доходи від нарахованих, але фактично не отриманих дивідендів

Завдання 5. Класифікуйте ймовірні випадки шахрайства. У графу 3 необхідно вписати літери коду факту шахрайства, що відповідають формі шахрайства:

Класифікація випадків шахрайства

№	Форма шахрайства	Вірна відповідь	Факт шахрайства	
			Зміст	
1.	Маніпуляція обліковими записами		А	Протягом звітного року підприємство два рази змінювало метод обліку вибуття запасів без відповідних обґрунтувань та коригувань
2.	Фальсифікація		Б	При перенесенні сальдо дебіторської заборгованості по виданих позиках працівникам кількість дебіторів на початок звітного року менша у порівнянні з їх кількістю на кінець попереднього року, а загальне сальдо не змінне
3.	Внесення змін до облікових записів чи первинних документів		В	Нестача товарів списана за рахунок простроченої кредиторської заборгованості перед постачальниками
4.	Невірного подання або навмисного пропуску в фінансових звітах		Г	Видатковий касовий ордер на видачу матеріальної допомоги не має відповідних дозвільних підписів та не зареєстрований
5.	Навмисне неправильне застосування облікових принципів		Д	У примітках до балансу не розкрито інформацію про існування судового позову проти підприємства, яке подано на нього іншим підприємством-замовником
			Е	В аналітичному обліку основних засобів замість трьох об'єктів відображається один за ціною трьох
			Є	Підприємство має значний обсяг продажів товарів з наданням гарантійних зобов'язань, проте не нараховує резерву сумнівних боргів
			Ж	Нарахування та виплата заробітної плати за нарядом на виконані ремонтні роботи поряд з тим, що фактично не проводилось списання відповідних матеріалів та запчастин
			З	До складу оборотних активів включено частину довгострокової дебіторської заборгованості, що значно покращує значення показників ліквідності балансу
			К	Сума уцінки товарів списана за рахунок статті балансу „Інший додатковий капітал” замість включення її до складу статті „Інші операційні витрати” звіту про фінансові результати

			Л	При складанні фінансової звітності не проводиться оцінка відстрочених податкових активів (зобов'язань)
			М	Вступні значення статей балансу не відповідають значенням відповідних статей на кінець попереднього року при цьому відсутні будь-які пояснення щодо проведених змін
			Н	Проведення операції відвантаження товарів покупцю на підставі довіреностей, номери яких фактично зареєстровані за підприємством-продавцем
			0	Частина збитків поточного року сплачено на зменшення нерозподіленого прибутку на початок звітного року

Тема 11. Планування і стадії аудиту

Теоретична частина:

1. Етапи (стадії) проведення аудиту;
2. Договір на проведення аудиту;
3. Загальний план аудиту;
4. Програма проведення аудиту.

Довідковий матеріал

Рис. 14.1. Схема організації планування аудиторської діяльності

Основні питання загального плану аудиту

№ з/п	Розділ аудиту	Основні питання
1	Розуміння аудитором бізнесу клієнта:	участь в аудиті інших аудиторів, аудиторських фірм (перевірка іншими аудиторами дочірніх підприємств, філій та відділень головного підприємства); участь в аудиті експертів та інших фахівців, які не є аудиторами; дислокація (місцезнаходження) підрозділів підприємства; підбір виконавців аудиту і розподіл між ними обов'язків, враховуючи їх професійний рівень і стаж роботи
2	Розуміння обліку і системи внутрішнього контролю:	можливість оперативного внесення змін в окремі напрямки аудиту; вплив інформаційних технологій на процес аудиту; робота внутрішніх аудиторів в підприємства та можливий вплив її на аудиторські процедури зовнішніх аудиторів
3	Визначення ризиків та суттєвості:	методології і принципів бухгалтерського обліку, які застосовувались бухгалтерією підприємства; можливого ефекту від змін в обліковій політиці чи термінології аудиту; знань аудитора з питань бухгалтерського обліку і системи внутрішнього контролю, які можуть бути використані аудитором у тестах оцінки надійності внутрішнього контролю підприємства та в незалежних аудиторських процедурах
4	Види, час і повнота процедур:	можливість оперативного включення до програми аудиту наприкінці аудиторської перевірки питання безперервності діяльності підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність буде продовжуватись у найближчий час; умови, які повинні привернути особливу увагу аудитора відносно підприємства зі спорідненими сторонами. Порядок визначення споріднених сторін наводиться в ННА № 19 "Споріднені сторони"
5	Координація, керівництво, супроводження і нагляд:	головних факторів, які мають вплив на діяльність підприємства; найважливіших характеристик підприємницької діяльності підприємства, його організаційної структури, процесу виробництва, надання послуг, фінансового стану, а також порядку його звітування, включаючи зміни, які, можливо, мали місце після попереднього аудиту; розподілу обов'язків між керівництвом підприємства
6	Інші питання	оцінка аудитором ризику внутрішнього контролю - ефективності системи внутрішньогосподарського контролю підприємства, тобто її спроможності попереджати і виявляти помилки на підприємстві, оцінка розміру особистого аудиторського ризику невиявлення суттєвих помилок у звітності підприємства, яка існує під час проведення аудитором аудиторських процедур, і визначення на підставі цього найважливіших напрямків аудиту; визначення порогу суттєвості помилок для цілей аудиту з кожного виду операцій; ймовірність існування суттєвих помилок в обліку, яка оцінюється аудитором з огляду на попередній період перевірки і здійснені ним раніш помилки; визначення складних бухгалтерських операцій, включаючи ті, які робилися з використанням суб'єктивної думки бухгалтера (нарахування резервів тощо)

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. До складу аудиторської фірми «Альфа» входять директор, менеджер, бухгалтер, п'ять аудиторів (два з них мають асистентів). На наступний місяць поточного року укладено договори на проведення аудиту із десятима підприємствами-замовниками, чотири з яких – договори на підтвердження фінансової звітності за попередній рік, три – аудит з питань приватизації підприємства, два – аудит грошових коштів, один – аудит розрахунків з бюджетом.

Аудитори працюють за такою спеціалізацією:

- два з них займаються перевітками широкого профілю;
- один – аудитом з питань приватизації;
- один – аудитом розрахунків з бюджетом, дебіторами та кредиторами;
- один – аудитом активів.

Необхідно:

1. Заповнити реєстраційну картку на внесення до Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності.

2. Скласти штатний розпис вашої аудиторської фірми за наведеною формою (табл. 1).

3. Скласти план роботи аудиторської фірми, враховуючи, що аудитори-асистенти самостійно не можуть проводити аудит. Крім того, менеджер повинен перевірити аудиторський висновок про роботу підприємства за формою, а аудитори-колеги – за змістом.

План скласти за вказаною формою, самостійно вказавши прізвища робітників фірми і найменування підприємств-замовників (табл. 2).

Таблиця 1.

Штатний розпис аудиторської фірми “Альфа” на 20__рік

“ЗАТВЕРДЖУЮ“
 “__”____20__р.
 Штат у кількості _____
 штатних одиниць з місячним
 фондом заробітної плати

№ з/п	Назва посади, структурного підрозділу	П.І.Б	Кількість штатних одиниць	Посадовий оклад	Надбавки	Всього фонд заробітної плати за місяць, грн.
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

Реєстраційна картка

1. Повне найменування аудиторської фірми (П. І. Б. аудитора)				
Скорочене найменування				
2. Ідентифікаційний код/номер				
3. Місце проведення державної реєстрації				
Поштова адреса органу державної реєстрації				
4. Дата проведення державної реєстрації				
5. Номер запису про державну реєстрацію				
6. Орган державної податкової служби				
Поштова адреса органу державної податкової служби				
7. Дата початку аудиторської діяльності (дата отримання першої ліцензії або Свідоцтва)				
8. Кількість відокремлених підрозділів та їхнє місце розташування: відділень _____, філій _____, представництв _____ та кількість працюючих в них сертифікованих аудиторів (зазначити номери сертифікатів)				
8. Юридична адреса; поштовий індекс				
Область	Район	Місцо (село)	Район міста	
Вулиця	Будинок	Корпус	Квартира	
9. Фактична адреса				
Телефон, факс електронна адреса				
10. Посада, П.І.Б. керівника, номер та дата видачі сертифіката				
11. Засновники (учасники):				
Найменування юридичної особи або прізвище та ініціали фізичної особи	Адреса фактичного місцезнаходження	Ідентифікаційний код/номер	Номер сертифіката і дата видачі	Частка в статутному капіталі (%)
...				
12. Кількість працівників усього _____, у т.ч.:				
12.1. Кількість постійних працівників-аудиторів _____ осіб				
П.І.Б. аудитора	Посада	Номер та дата видачі сертифіката	Дата закінчення терміну чинності сертифіката	
...				
12.2. Середньорічна кількість сумісників (аудиторів) _____ осіб				
13. Членство (співпраця) у міжнародних аудиторських фірмах (вказати назви фірм), у вітчизняних об'єднаннях аудиторів (аудиторських фірм) (надати перелік)				
...				

Аудиторська фірма (аудитор) зобов'язується здійснювати аудиторську діяльність відповідно до вимог чинного законодавства України, стандартів України та норм професійної етики аудиторів.

М.П.

Картку заповнив _____

(підпис, П.І.Б.)

Керівник _____

(підпис)

(П.І.Б.)

(телефон)

Завдання 2. Скласти лист-замовлення; завдання з виконання аудиторської перевірки, лист-згоду та договір на здійснення аудиту.

Керівнику аудиторської фірми

пану _____

"__" _____ 20__ р.

ЛИСТ-ЗАМОВЛЕННЯ

Шановний пане _____

Прошу Вас призначити проведення аудиторської перевірки на підприємстві _____, яка повинна відповідати наступним вимогам:

1. Масштаб:

- за період з "__" _____ р. по "__" _____ р.

2. Мета (необхідне підкреслити):

- аудиторська перевірка бухгалтерського та податкового обліку;

- тематична аудиторська перевірка з питання: _____

- перевірка відповідності фінансової звітності порядку ведення бухгалтерського обліку та представлення звітності, згідно законодавчих та нормативно-правових актів України;

- надання аудиторського висновку про фінансову звітність та аналіз фінансового стану підприємства для Комісії з цінних паперів та фондового ринку України (НБУ та інше);

- надання аудиторського висновку з питань повноти формування статутного фонду;

- відновлення бухгалтерського обліку.

3. Форма подання звіту перевірки та висновку (необхідне підкреслити):

- письмова;

- на дискеті.

4. Методи перевірки (необхідне підкреслити): оглядова (експрес), операційна, вибіркова, суцільна, комплексна.

5. Місце перевірки (необхідне підкреслити):

- офіс Замовника;

- офіс Виконавця;

- інше.

6. Строк перевірки:

-з "__" _____ р. по "__" _____ р.

Додаток: Завдання по виконанню аудиторської перевірки на 1-му аркуші.

З повагою,

Керівник _____

Підпис

(ПІБ)

ДОГОВІР № _____
НА ВИКОНАННЯ АУДИТОРСЬКИХ РОБІТ, НАДАННЯ АУДИТОРСЬКИХ
ПОСЛУГ, КОНСУЛЬТУВАННЯ З ПИТАНЬ ОБЛІКУ

м. _____ "____" _____ 20__ р.
Аудиторська фірма " _____", яка здійснює свою діяльність на підставі Свідоцтва про внесення до Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності № _____ (реєстраційний № _____ від ____ р.), виданого Аудиторською палатою України, надалі - "ВИКОНАВЕЦЬ", в особі директора _____, що діє на підставі Статуту, з однієї сторони, та _____ надалі "ЗАМОВНИК", в особі _____, що діє на підставі _____, з другої сторони, виходячи з Закону України "Про аудиторську діяльність", уклали цей договір про наступне:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Замовник доручає, а Виконавець бере на себе обов'язки провести аудиторську перевірку бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації відносно фінансово-господарської діяльності Замовника, з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти та відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам за період з "____" ____ р. по "____" ____ р.

2. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ СТОРІН

2.1. Виконавець зобов'язується:

2.1.1. Зберігати конфіденційність та комерційну таємницю наслідків аудиту та діяльності Замовника, утримуватись від прилюдної оцінки діяльності окремих осіб керівництва або персоналу, зберігати незалежність та нейтральність до Замовника та його персоналу.

2.1.2. Дотримуватись вимог до якості виконуваної роботи відповідно до стандартів та норм аудиту, законодавчих актів України у сфері господарської діяльності та оподаткування, встановленого порядку ведення бухгалтерського обліку.

2.1.3. Підготувати та надати Замовнику звіт про результати проведеної роботи (аудиторський звіт) та акт прийому-здачі виконаних робіт протягом 3-х днів з моменту закінчення робіт.

2.1.4. Інформувати Замовника у випадку, якщо в процесі роботи виявиться її недоцільність.

2.1.5. Сповістити Замовника про знайдені помилки в веденні бухгалтерського обліку, вказавши їх в аудиторському звіті.

2.2. Виконавець має право:

2.2.1. Самостійно вибирати форми та методи проведення аудиту, відповідно до предмету договору та не всупереч діючому законодавству.

2.2.2. Відмовитись від виконання обов'язків по договору у випадку порушення замовником терміну та порядку розрахунку, передбаченому в п.5.2 даного договору.

2.2.3. За згодою з Замовником надавати на підставі додаткових угод додаткові послуги, не передбачені даним договором.

2.2.4. В односторонньому порядку відмовитись від виконання цієї угоди, про що він письмово попереджає Замовника, якщо звітність Замовника, організація та методологія обліку, господарська діяльність не відповідають встановленим правилам, чинному законодавству або Статуту, а порушення тягнуть за собою кримінальну відповідальність.

2.3. Замовник зобов'язується:

2.3.1. Надати Виконавцю можливість доступу до будь-яких записів, документації та іншої інформації, яка запрошена в зв'язку з аудитом.

2.3.2. Надавати необхідні пояснення по документації, яка перевіряється.

2.3.3. Не забороняти здійсненню Виконавцем перевірки будь-якої документації.

2.3.4. Створити всі необхідні умови для повноцінного та якісного виконання фахівцями Виконавця договірних зобов'язань, а саме:

- забезпечувати присутність посадових та матеріально-відповідальних осіб Замовника в

процесі проведення перевірки;

- здійснювати друк аудиторських матеріалів;
- надавати приміщення (робочі місця) для фахівців виконавця, а також місця для зберігання документів;
- забезпечувати вільний вхід та вихід до приміщень, які займає Замовник.

2.3.5. Не вживати будь-яких дій, які здійснюються з метою впливу на думку аудитора, зміни аудиторського висновку.

2.3.6. По закінченню роботи підписати акт прийому-здачі виконаних робіт, або дати обґрунтовану відмову.

2.3.7. Своєчасно проводити розрахунки з Виконавцем згідно умов, передбачених ним договором.

2.4. Замовник має право:

2.4.1. Визначити круг осіб, що мають право ознайомитись з результатами аудиторської перевірки.

2.4.2. На свій ризик не вносити у фінансову звітність і не виконувати інші письмові рекомендації Виконавця за результатами проведення аудиту.

2.4.3. Погоджувати з Виконавцем можливість участі в роботі внутрішніх та зовнішніх контролюючих органів фахівців Виконавця з метою представництва та захисту інтересів Замовника.

3. ПОРЯДОК ЗДАВАННЯ ТА ПРИЙОМУ РОБІТ

3.1. Здавання та прийом виконаних аудиторських робіт (надання послуг) оформлюється актом прийому - здачі виконаних робіт. Акт підписується двома сторонами та є підставою для закінчення дії договору.

3.2. Якщо, на думку Замовника, виконана робота не відповідає умовам договору, виконана не якісно, то протягом 3-х днів після надання Виконавцем результатів роботи Замовник повинен надати мотивовану відмову від прийому робіт в формі проекту двостороннього акту з вказівкою необхідних доопрацювань та строків їх виконання. Якщо протягом встановленого терміну Виконавець не одержить підписаний акт прийому - здачі робіт або мотивовану відмову, робота рахується прийнятою з виконанням всіх умов договору.

3.3. Прийняття робіт Виконавця здійснюється Замовником незалежно від характеру звіту аудитора (позитивний або негативний) по наслідках перевірки його звітності або діяльності Замовника.

4. ТЕРМІН ВИКОНАННЯ РОБІТ

4.1. Строки виконання робіт в цілому складають - _____. За взаємною згодою сторін термін виконання робіт може бути продовжений.

4.2. Результати виконаної роботи Виконавцем надаються Замовнику протягом 3-х днів з дня закінчення роботи.

5. ОПЛАТА РОБІТ ТА ПОСЛУГ

5.1. За виконання аудиторських робіт Замовник сплачує Виконавцю _____ - _____ (_____) гривень.

5.2. Під виконання робіт, передбачених даним договором, Замовник перераховує Виконавцю аванс в розмірі _____%. Перерахування суми авансу відбувається протягом 3 (трьох) днів з дня підписання даного договору.

5.3. В разі виявлення Виконавцем у ході аудиту резервів (переплат та недоплат) по розрахунках з бюджетом або контрагентами Замовника; резервів використання заборгованості; фактів розкрадання власності Замовника його персоналом та інші резерви, Замовник сплачує Виконавцю 5 % від суми виявлених резервів додатково до суми угоди. Підставою для сплати є розрахунок економії погоджений Замовником та Акт прийому-здачі робіт.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

6.1. Відповідальність за повноту наданої документації, своєчасність її надання, достовірність та правильність заповнення первинної та зведеної бухгалтерської

документації, включаючи форми квартальної та річної бухгалтерської звітності несе Замовник.

6.2. Під час виконання даного договору Виконавець несе відповідальність за якість виконаних робіт, дотримання стандартів та норм, аудиту, дотримання термінів виконання робіт. При здачі результатів роботи з порушенням договірному строку або неналежної якості, Виконавець одержує оплату зі знижкою __ %.

6.3. Якщо контролюючими органами будуть виявлені порушення, що виникли внаслідок виконання Замовником рекомендацій Виконавця, Виконавець відшкодує суму збитків завданих діями, які будуть визнані суперечливими законодавству.

6.4. Виконавець звільняється від матеріальної відповідальності, якщо за результатами перевірки сума додаткового доходу та упереджених невиробничих витрат за знайденими Виконавцем порушеннями та помилками буде перевищувати п'ятикратну вартість послуг, вказану в п.5.1 даного договору.

До додаткових доходів відносяться неправильно сплачені податки, збори, штрафи, неустойки, пеня, дебіторська заборгованість та інші кошти, що належать до повернення.

До упереджених невиробничих витрат та збитків відносяться упередження сплати штрафів, неустойок, пені, інші переоплати.

До додаткових доходів, упереджених невиробничих витрат та збитків відносяться будь-які грошові кошти та товарно-матеріальні цінності, перераховані в даному пункті, як отримані, так і ті, право на отримання яких має Замовник в результаті дій Виконавця.

6.5. У випадку невиконання Замовником грошових зобов'язань за даним договором, Замовник сплачує Виконавцю пеню від суми простроченого платежу за кожний день прострочки в розмірі подвійної облікової ставки НБУ, що діяла в період, за який сплачується пеня.

7. ОСОБЛИВІ УМОВИ

7.1. У зв'язку з сутністю перевірки та інших притаманних аудиту обмежень існує можливість і навіть ймовірність того, що деякі, і навіть суттєві, помилки можуть залишитися невіднайденими.

7.2. Спори, що виникають під час виконання зобов'язань по даному договору, сторони намагаються вирішити способами доарбітражного врегулювання. При неможливості врегулювання розбіжностей зазначеним способом, спір передається на розгляд до арбітражного суду за місцем знаходження Виконавця.

7.3. Даний договір складений у двох оригінальних примірниках, що мають однакову юридичну силу, по одному для кожної із сторін.

Даний договір діє в період з "___" _____ 20__ р.
по "___" _____ 20__ р.

РЕКВІЗИТИ СТОРІН

ВИКОНАВЕЦЬ:

ЗАМОВНИК:

код ЄДРПОУ

Тел.

(підпис)

код ЄДРПОУ

Тел.

(підпис)

Завдання 3. Використовуючи дані попереднього завдання, розробити план проведення аудиту на підприємстві-замовнику (табл.3), обов'язково відобразити в ньому отримання попередньої інформації та всі етапи проведення перевірки.

Таблиця 3

Загальний план аудиту

Підприємство, що перевіряється _____

Термін аудиту _____

Кількість людино-годин _____

Керівник аудиторської бригади _____

Склад аудиторської бригади _____

№ п/п	Перелік робіт та послуг	Термін виконання робіт	Виконавець

Завдання 4. Використовуючи дані завдання 2, 3 скласти програму аудиторської перевірки за вказаною формою (табл. 4). На кожному етапі перевірки потрібно самостійно визначити:

- мету і завдання;
- контрольно-аудиторські прийоми і процедури;
- джерела інформації і аудиторські свідчення;
- виконавців і строки виконання.

Таблиця 4

Програма аудиторської перевірки

№ п/п	Етапи перевірки	Мета і завдання	Аудиторські процедури	Свідчення, джерела інформації	Виконавець	Строк виконання
	Початковий					
	Дослідний					
	Завершальний					

Завдання 5. На основі договору на проведення аудиту охарактеризувати права і обов'язки його сторін. Результати дослідження оформити у вигляді таблиці.

Права та обов'язки сторін згідно договору на проведення аудиту

Сторона договору	Права	Обов'язки
Замовник		
Виконавець		

Тема 12. Аудиторські докази

Теоретична частина:

1. Поняття аудиторських доказів та вимоги до них.
2. Джерела одержання аудиторських доказів та їх види.
3. Процедури одержання аудиторських доказів.

Довідковий матеріал

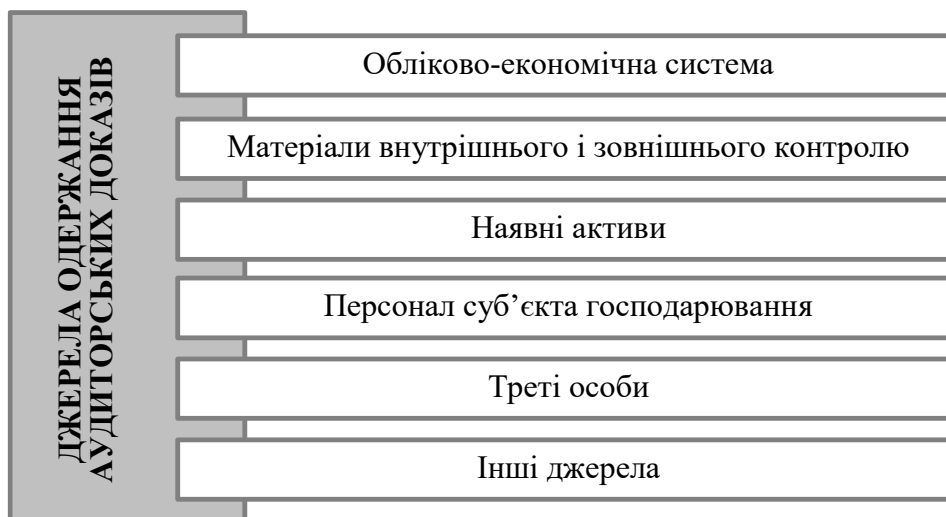

Рис. 15.1. Джерела одержання аудиторських доказів

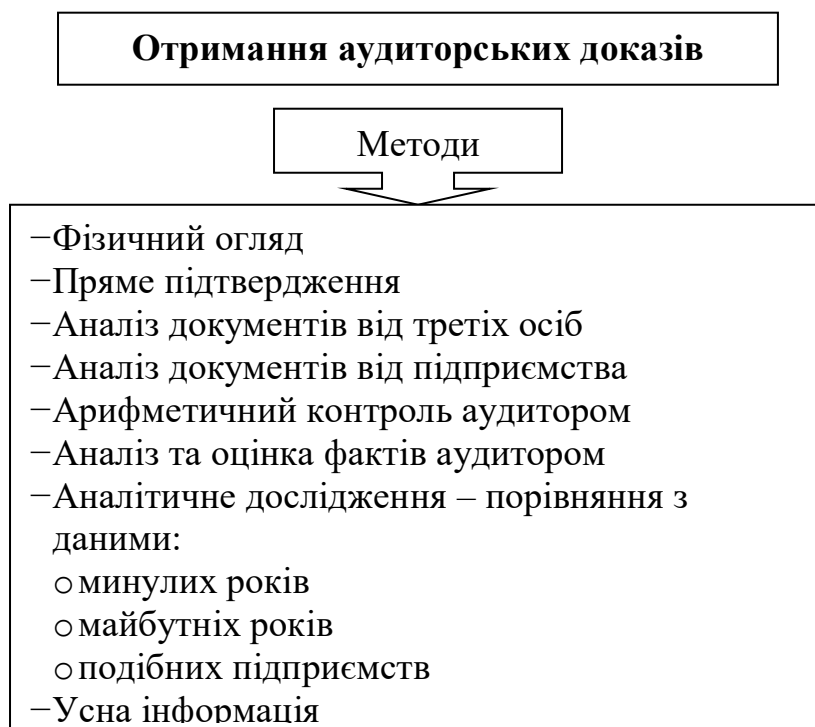

Рис. 15.2. Методи отримання аудиторських доказів

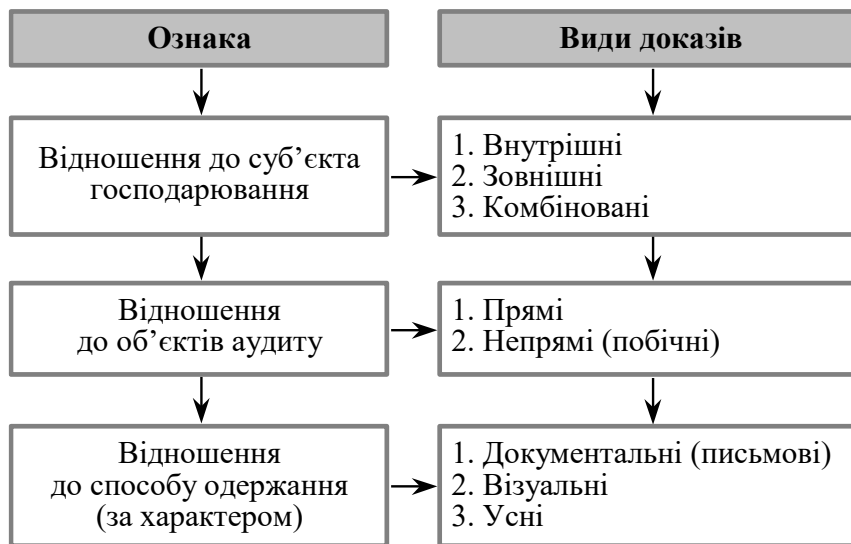

Рис. 15.3. Класифікація аудиторських доказів за різними ознаками

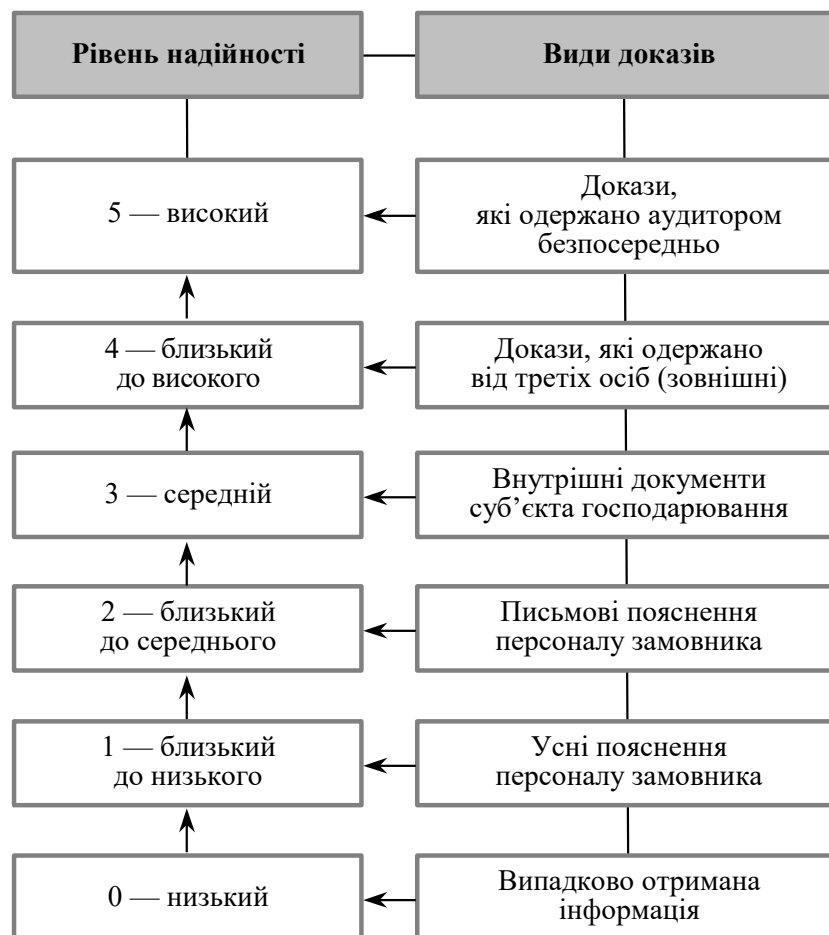

Рис. 15.4. Класифікація аудиторських доказів за рівнем надійності

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. Виконати тест, проставивши відповідні позначки напроти наведених нижче понять (так – «+», ні – «-»):

Тест для поточного контролю знань з теми «Аудиторські докази»

№.	Твердження	Відповідь
1.	Чим більше зібрано доказів, тим менш достовірний висновок.	
2.	Докази повинні бути достатніми й достовірними, але не релевантними.	
3.	Якість доказів залежить від їх кількості.	
4.	Усні докази – надійне джерело інформації.	
5.	Якщо ризик контролю високий, слід зібрати більше доказів.	
6.	Докази несуттєво впливають на аудиторське судження.	
7.	Повнота і цінність аудиторських доказів залежить від уміння застосовувати відповідні способи у процедурах аудиту.	
8.	Відомі такі види доказів: документальні, фізичні, хімічні, письмові, усні, математичні, ревізійні.	
9.	Непрямі докази – це докази, що не мають прямого відношення до об'єкта аудиту.	

Завдання 2. Проаналізувати і оцінити докази з погляду їх надійності. Свої міркування обґрунтувати у письмовій формі.

Існують документи, які отримані з таких джерел:

1) від третіх осіб;

2) від клієнтів на підставі зовнішніх даних;

3) від клієнтів на підставі внутрішніх даних;

4) зібрані аудитором на підставі бухгалтерських записів підприємства-замовника.

Завдання 3. Проаналізувати і визначити, за допомогою яких зазначених процедур (від найголовнішої і т.д.) будуть отримані найбільш точні дані щодо уцінки товарів. Свої міркування обґрунтувати у письмовій формі.

Проведені такі процедури аудиту:

- Перевірка віднесення на рахунок 28 «Товари» товарів, які перебувають на зберіганні в іншому місці.

- Зіставлення даних аналітичного обліку за рахунком 28 «Товари» та

інвентаризаційної відомості (при цьому особлива увага приділяється цінним товарам).

- Перевірка правильності обліку залежалих та застарілих товарів.

- Перевірка повноти кодування всіх товарно-матеріальних цінностей згідно з даними інвентаризаційної відомості та поточного обліку.

Завдання 4. Проаналізувати і визначити які докази повинен отримати аудитор для встановлення повноти, законності та достовірності наведених операцій. Результати оформити у вигляді таблиці.

Операції з	Аудиторські докази			
	зовнішні	внутрішні	візуальні	документальні
грошовими коштами				
Основними засобами				
запасами				
дебіторською заборгованістю				
оплати праці				
довгострокових кредитів				
кредиторською заборгованістю				

Завдання 5. Розмістити аудиторські докази за ступенем їх достовірності, починаючи з найвищого:

- 1) усне пояснення головного бухгалтера щодо доцільності нарахування резерву сумнівних боргів;
- 2) ксерокопії платіжних доручень;
- 3) оригінали судових рішень щодо позовних заяв;
- 4) накази керівника підприємства;
- 5) журнал господарських операцій за розрахунками з постачальниками в формі електронного файлу;
- 6) письмові пояснення заступника головного бухгалтера щодо обґрунтування списання дебіторської заборгованості;
- 7) реєстр отриманих актів звіряння взаєморозрахунків, який був складений асистентом аудитора;

- 8) акти введення в експлуатацію основних засобів;
- 9) копії свідоцтв про внесення до реєстру платників ПДВ контрагентів-покупців;
- 10) довідка складена аудитором щодо результатів дослідженні протоколів засідань ради директорів та наглядової ради;
- 11) бухгалтерська довідка-розрахунок амортизаційних відрахувань.

Завдання 6. Проаналізувати і встановити для кожного поняття, наведеного у першому стовпчику, відповідне визначення, наведене у другому стовпчику.

Аудиторські докази та процедури їх отримання

Поняття	Визначення	№ вірного визначення
Аудиторські докази	1) це процедури, які виконують з метою виявлення суттєвих викривлень на рівні тверджень і складаються з перевірки докладної інформації про класи операцій, залишки на рахунках та розкриття інформації і аналітичні процедури за суттю	
Підрахунки	2) це вивчення виявлених відхилень з метою визначення причин їх виникнення, наслідків і винних в цьому посадових осіб	
Інспекція	3) арифметична перевірка точності бухгалтерських записів і проведення самостійних підрахунків	
Облікові записи	4) вся інформація, яку використовує аудитор для формулювання висновків, на яких ґрунтується аудиторська думка; вони охоплюють інформацію, яка міститься в облікових записах, що є основою фінансових звітів та іншої інформації	
Підтвердження	5) це спосіб виявлення фактичної наявності матеріальних цінностей, фактичного стану розрахунків, обсягів незавершеного виробництва шляхом поштучного перерахунку, зважування, обмірювання та зіставлення фактичних залишків з даними бухгалтерського обліку на певну дату	
Спостереження	6) прийом контролю, коли відповіді на запити можуть підтверджувати інформацію бухгалтерських документів	
Достатність	7) полягає у вивченні первинних документів бухгалтерських реєстрів, документів матеріальних звітів і доцільності проведення операцій з метою встановлення дійсного фінансового стану підприємства	
Інвентаризація	8) складаються з записів первісних проводок та підтверджуючих записів	
Процедури за суттю	9) це нагляд за процесом або процедурою, що виконуються іншими особами,	
Аналітичні процедури	10) критерій кількості аудиторських доказів	

Завдання 7. Визначить джерела отримання аудиторських доказів для підтвердження реальності таких статей балансу:

1. Основні засоби і незавершене виробництво.

2. Запаси:

– готова продукція;

– товари.

3. Грошові кошти та їх еквіваленти.

4. Статутний капітал.

5.Пайовий капітал.

6.Довгострокові кредити банку.

7.Короткострокові кредити банку.

8.Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги.

Тема 13. Аналітичні процедури в аудиті

Теоретична частина:

1. Поняття і сутність аналітичних процедур в аудиті
2. Види аналітичних процедур
3. Функціональне використання аналітичних процедур на різних стадіях аудиту
4. Достовірність аналітичних процедур

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. Аналітичні процедури - це

Завдання 2. Вказати функції аналітичних процедур

Завдання 3. Вказати мету застосування аналітичних процедур

Завдання 4. Вказати від яких факторів залежить ступінь довіри аудитора до результатів аналітичних процедур

Модуль 3. Документування в аудиті

Тема 14. Аудиторські робочі документи

Теоретична частина:

1. Поняття робочих документів та їх класифікація
2. Методика складання робочих документів
3. Порядок зберігання робочих документів

Довідковий матеріал

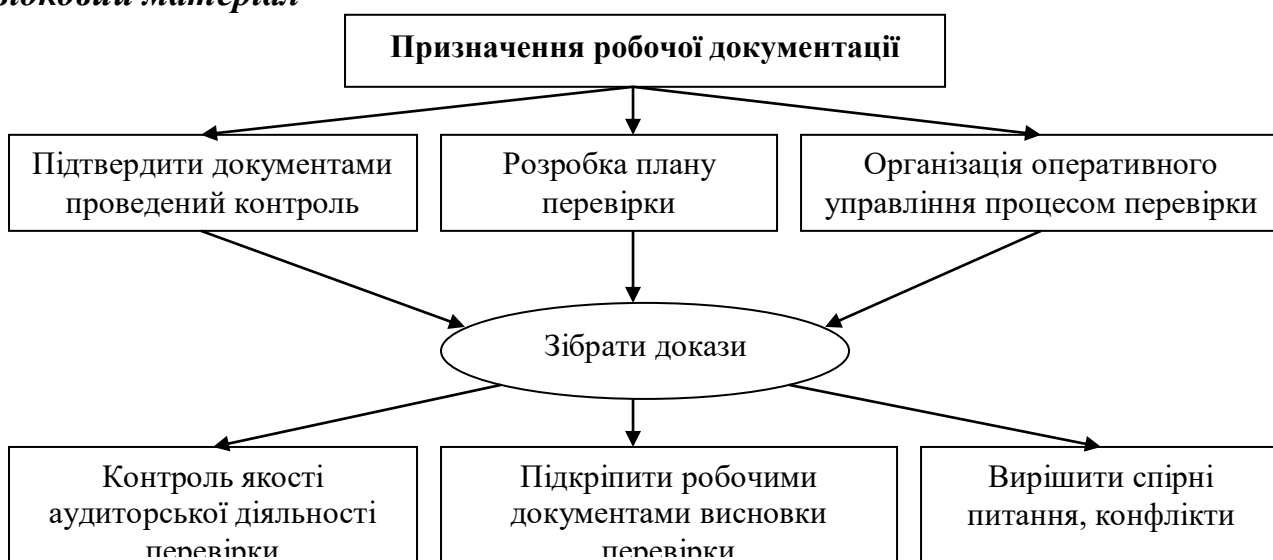

Рис. 17.1. Призначення робочої документації

Функції робочих документів	
	Обґрунтовує твердження в аудиторському висновку та свідчить про відповідність зроблених процедур аудиту прийнятим нормативам
	Полегшує процес керування, нагляду та контролю за якістю проведення аудиторської перевірки
	Сприяє виробленню методологічного підходу до процесу аудиторської перевірки
	Допомагає аудитору в роботі

Рис. 17.2. Функції робочої документації

Рис. 17.3. Класифікація робочих документів аудитора

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. Заповнити анкету для опитування керівника підприємства-замовника при проведенні аудиторської перевірки.

**Анкета
для опитування керівника підприємств-замовника
при проведенні аудиторської перевірки**

1. Вид діяльності Вашого підприємства:

- Виробнича
Комерційна
Наукова
Інша _____

(вказати яку)

2. Форма власності _____

3. Мета діяльності Вашого підприємства _____

4. Чи проводилась реструктуризація підприємства і коли _____

5. Якими формами прийняття рішення віддаєте перевагу?

Одноособним Колегіальним Колективним

6. Які форми контролю застосовуються на Вашому підприємстві?

- Внутрішній аудит
Зовнішній аудит
Внутрішні ревізії

7. Чи організовано на Вашому підприємстві внутрішній аудит? Так Ні

8. Хто на Вашому підприємстві здійснює облікову політику?

- Штатний бухгалтер
Бухгалтер-сумісник
Бухгалтерія (штат)
Інші _____

(вказати хто)

9. Чи є у Вас труднощі в організації проведенні обліку? Так Ні

Зазначте причини цих труднощів: _____

10. Перелічіть джерела формування інформаційно-правової бази на підприємстві:

- Законодавчі акти
Органи державної влади
Спеціальна література
Інформаційні системи
Інші _____

11. Чи є у Вас потреба в консультаційних послугах? Так Ні

12. Консультаційні послуги з яких проблем Вам потрібні?

- Створення організаційної структури
Організації технологічного процесу
Аналізу результатів фінансової діяльності
Техніки ведення бухгалтерського обліку
Розробки стратегії розвитку підприємства

(Ваш варіант)

13. Освіта _____

14. Загальний стаж роботи _____

15. Стаж роботи на керівній посаді _____

16. Вік _____

Завдання 2. Аналогічно до Завдання 1 складіть анкету для опитування головного бухгалтера підприємства-замовника при проведенні аудиторської перевірки:

- основних засобів;
- грошових коштів;
- виробничих запасів;
- паливно-мастильних матеріалів;
- розрахунків з постачальниками і підрядниками;
- розрахунків з покупцями і замовниками;
- розрахунків з іншими дебіторами і кредиторами;

- розрахунків з бюджетом;
- праці та її оплати;
- виробничих та інших витрат;
- доходів підприємства;
- фінансових результатів та їх використання;
- дотримання законодавства з обліку.

Завдання 3. Здійснити групування робочих документів аудитора за етапами аудиторської перевірки. Результати оформити у вигляді таблиці.

Вихідні дані:

- Договір на аудиторську перевірку
- Загальний план аудиту
- Робоча програма аудиторської перевірки
- Документація аналізу й оцінки системи бухгалтерського обліку
- Документація оцінки внутрішнього контролю
- Документація оцінки аудиторського ризику
- Баланс
- Звіт про прибутки і збитки
- Звіт про рух грошових коштів
- Звіт про власний капітал
- Примітки до фінансової звітності
- Опис облікової політики підприємства
- Акт виконання робіт
- Пояснювальна записка від керівника про достовірність і повноту наданої аудитору інформації
- Аудиторський висновок
- Аудиторські тести
- Акти звірки
- Копія статуту підприємства-клієнта
- Копія установчої угоди
- Протокол загальних зборів акціонерів
- Звіт аудитора перед замовником
- Інформація про розподіл дивідендів
- Інформація про використання методів оцінки запасів
- Витяг із висновку внутрішнього аудиту
- Інформація попереднього незалежного аудиту

Групування робочих документів аудитора

Етапи аудиторської перевірки		
підготовчий	дослідний	заключний

Завдання 4. На основі даних умови завдання 3 згрупувати робочі документи аудитора за такими ознаками:

- за способом і джерелами отримання

Від 3-х незацікавлених осіб	Від підприємства-замовника	Складені аудитором

- за ступенем стандартизації

Стандартизовані	Довільної форми

Завдання 5. У вигляді робочого документа аудитора представити результати спостереження за проведенням інвентаризації на підприємстві-замовнику та вибіркової їх перевірки. Скласти лист аудитора до керівника підприємства-замовника, в якому дати загальну оцінку проведеної інвентаризації, рекомендації та необхідні корективи, які слід зробити, відповідно до нормативно-правових документів, що регулюють організацію і порядок проведення інвентаризації (додатки 3, 4).

Вихідні дані: У ТОВ «Зоря» в Наказі про облікову політику відповідальність за організацію інвентаризації несе головний бухгалтер, який повинен створити необхідні умови для її проведення у стислі строки, визначити об'єкти, кількість і строки проведення інвентаризації.

Обов'язкова інвентаризація проводиться лише перед складанням річної бухгалтерської звітності, крім майна, цінностей, що залучені на умовах оренди.

В машинно-тракторному парку запроваджена бригадна матеріальна відповідальність. В поточному році змінився керівник бригади. Через 3 місяці було виявлено нестачу запчастин до культиватора. Новий керівник бригади не визнає себе винним за фактом нестачі, тому в обліку сформовано запис: дебет 947, кредит 207.

У товаристві два склади із зберігання сільськогосподарської продукції. Матеріально-відповідальна особа обох складах – Опанасенко С.С. Інвентаризація згаданих складів проводиться в один день, причому на складі №1 - в першій половині дня, а на складі № 2 – у другій половині дня.

Під час інвентаризації операції з оприбуткування і відпуску ТМЦ документуються у звичайному порядку.

Підприємство-замовник _____
Підприємство-виконавець _____
за договором № _____ від _____

Лист
керівнику _____
про результати проведеної перевірки якості проведення інвентаризації

Інвентаризація проведена на підприємстві згідно чинного законодавства, проте в ході перевірки були виявлені наступні недоліки і порушення та складені такі рекомендації по їх усуненню:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Тема 15. Аудиторський звіт

Теоретична частина:

1. Нормативні вимоги до аудиторського висновку та звітів
2. Види аудиторських висновків, їх зміст.

Довідковий матеріал

Рис. 18.1. Класифікація аудиторських висновків

Рис. 18.2. Зміст підсумкових документів за результатами внутрішнього аудиту

П'ять видів аудиторських висновків:

1. Безумовно позитивний висновок — надана інформація дає дійсне і повне уявлення про реальний склад активів і пасивів, господарська діяльність здійснюється відповідно до чинного законодавства, система обліку відповідає законодавчим і нормативним вимогам, фінансова звітність складена на підставі справжніх даних обліку і достовірно відображає фінансовий стан.

Приклад: Позитивний висновок (існує безумовна позитивна згода) "... У результаті проведення аудиту встановлено: надана інформація дає дійсне і повне уявлення про реальний склад активів і пасивів суб'єкта, що перевіряється. Система бухгалтерського фінансового обліку, що використовувалася на підприємстві, відповідає законодавчим та нормативним вимогам.

Фінансову звітність підготовлено на підставі дійсних даних бухгалтерського обліку і вона достовірно та повно подає фінансову інформацію про підприємство станом на 01 січня 20 р. згідно з нормативними вимогами щодо бухгалтерського фінансового обліку та фінансової звітності в Україні".

2. Умовно-позитивний висновок (є фундаментальна непевність). У зв'язку з неможливістю перевірки окремих фактів аудитор не може висловити свою думку щодо вказаних моментів, але вони мають обмежений вплив на стан справ у цілому і не перекручують дійсний фінансовий стан. Аудитор вважає можливим підтвердити, що за винятком згаданих обмежень надана інформація свідчить про відповідність господарської діяльності чинному законодавству. Система обліку відповідає законодавчо-нормативним вимогам. Фінансова звітність складена на підставі достовірних даних і в цілому достовірно відображає фактичний фінансовий стан.

Приклад: Позитивний висновок (існує фундаментальна непевність) "... У зв'язку з неможливістю перевірки фактів, які стосуються, наприклад, неучасті аудитора в інвентаризації активів, неможливості підтвердити початкові залишки в балансі з причини того, що аудит проводився іншою аудиторською фірмою, а також з причини обмеженості інформації, ми не можемо дати висновок за вказаними моментами, однак ці обмеження мають незначний вплив на фінансову звітність та на стан справ у цілому.

Ми підтверджуємо те, що за винятком обмежень, зазначених вище, фінансова звітність у всіх суттєвих аспектах достовірно і повно подає фінансову інформацію про підприємство станом на 01 січня 20 р. згідно з нормативними вимогами щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в Україні".

3. Умовно-позитивний висновок (є фундаментальна незгода). Деякі операції оформлені з порушенням встановленого порядку. Однак вказані моменти мають обмежений вплив на стан справ у цілому і не викривляють дійсний фінансовий стан. Аудитор вважає можливим підтвердити, що за винятком згаданих обмежень надана інформація свідчить про відповідність здійснюваної господарської діяльності чинному законодавству. Система обліку відповідає законодавчим і нормативним вимогам. Фінансова звітність складена на підставі достовірних (справжніх) фінансових даних і в цілому достовірно відображає фактичний фінансовий стан.

Приклад: Умовно-позитивний висновок (існує фундаментальна незгода) "... Під час проведеної аудиторської перевірки встановлено, що операції (дається перелік операцій або пишеться: "які викладені у Додатку № 1 до аудиторського висновку") проведені з порушенням встановленого порядку. Проте зазначені невідповідності мають обмежений вплив на фінансову звітність і не перекручують загальний фінансовий стан підприємства.

Ми підтверджуємо, що за винятком невідповідностей, викладених у Додатку № 1, фінансовий звіт в усіх суттєвих аспектах достовірно та повно подає фінансову інформацію про ТОВ станом на 01 січня 20 р. згідно з нормативними вимогами щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в Україні".

4. Негативний висновок. Аудитом встановлені порушення. Допущені порушення викривляють реальний стан справ у цілому (в основному). Прийнята система обліку не відповідає законодавчим і нормативним вимогам. Дані фінансової звітності не відповідають обліковим даним. Таким чином, дані бухгалтерського обліку і фінансової звітності не дають достовірного уявлення про дійсний фінансовий стан.

Приклад: Негативний аудиторський висновок: "... У результаті проведення аудиту встановлено, що за звітний період підприємством були допущені суттєві порушення і перекручення (дається перелік порушень або пишеться: "які викладені в Додатку № 1 до цього висновку"). Допущені порушення суттєво впливають на фінансову звітність підприємства та перекручують реальний стан справ, фінансова звітність має суттєві перекручення і недостовірно подає фінансову інформацію про підприємство станом на 01 січня 20р., не виконані такі вимоги щодо організації бухгалтерського фінансового обліку та фінансової звітності в Україні (у стислій формі дається перелік питань, стосовно яких не виконані вимоги з організації обліку або пишеться: "з питань, які наводяться в Додатку № 1").

Таким чином, дані бухгалтерського обліку і фінансової звітності не дають достовірного уявлення про дійсний стан справ на підприємстві, що склався на 01 січня 20 р."

5. Відмова від надання висновку. У зв'язку з неможливістю перевірити факти аудитор не може висловити думку щодо вказаних моментів. Представлені моменти суттєво впливають на дійсний стан справ у цілому. У зв'язку з відсутністю достатніх аудиторських свідчень аудитор не може видати об'єктивний аудиторський висновок.

Приклад: Аудиторський висновок, в якому робиться відмова від надання висновку аудитора:

"... У зв'язку з неможливістю перевірки фактів, що стосуються (вказати факти) з причини (вказати причини) ми не можемо надати висновок стосовно вказаних моментів.

Вищенаведені моменти істотно впливають на дійсний стан справ у цілому (в основному).

У зв'язку з відсутністю достатніх аудиторських доказів, ми не можемо видати об'єктивний аудиторський висновок за фінансовою звітністю, підготовленою станом на 01 січня 20 р."

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. Проаналізувати й визначити характерні риси аудиторських висновків і умови їх видачі.

Аудиторські висновки та умови їх видачі

№	Види аудиторських висновків	Умови їх видачі	Номер правильного визначення
1	Безумовно-позитивний	За умов наявності не фундаментальної невпевненості та незгоди	
2	Умовно-позитивний	<i>Якщо дотримані такі умови:</i> - аудитор отримав вичерпну інформацію і пояснення, необхідні для проведення аудиту; - надана інформація є достатньою для відображення реального стану суб'єкта перевірки; - є адекватні дані з усіх питань, суттєвих з погляду достовірності та повноти змісту інформації; - фінансову документацію складено згідно з прийнятою суб'єктом перевірки системою бухгалтерського обліку, яка відповідає існуючим законодавчим і нормативним вимогам; - звітність ґрунтується на достовірних облікових даних, які не містять протиріч; - форма звітності відповідає затвердженій у встановленому порядку	
3	Відмова від висловлення думки	При наявності фундаментальної невпевненості	
4	Негативний	При неможливості на підставі наведених аргументів сформулювати висновок про стан справ у клієнта	

Завдання 2. Проаналізувати обставини аудиторської перевірки і визначити вид аудиторських висновків.

Аудиторські висновки та умови їх видачі

Обставини аудиторської перевірки	Вид аудиторського висновку
Обмеження обсягу аудиторської перевірки за умов несуттєвого впливу неперевіраних сфер обліку на фінансову звітність підприємства	
Обмеження обсягу аудиторської перевірки за умов суттєвого впливу неперевіраних сфер обліку на фінансову звітність підприємства	
Незгода з управлінським персоналом щодо облікових рішень, що суттєво впливають на фінансову звітність підприємства	
Незгода з управлінським персоналом щодо облікових рішень, що несуттєво впливають на фінансову звітність підприємства	

Завдання 3. Оцінити наведені ситуації та вказати, який вид аудиторського висновку може бути складено за їх наслідками. Необхідно обґрунтувати свою відповідь.

Вихідні дані.

Ситуація 1. Річна фінансова звітність підприємства складена відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність». Аудитор зібрав достатню кількість доказів та отримав усі необхідні пояснення від керівництва та персоналу підприємства. Аудитор може підтвердити можливість подальшого функціонування підприємства. При складанні звітності враховано вплив подальших подій після дати балансу.

Ситуація 2. Аудитору, що проводив перевірку у стислі строки, не було надано всієї необхідної інформації та відповідних пояснень керівництва, що значно обмежило рамки аудиту.

Ситуація 3. У ході аудиту виявлено розбіжності між окремими положеннями облікової політики підприємства-клієнта та загальноприйнятими принципами обліку. Внутрішньою зустрічною перевіркою також виявлено розбіжності між показниками журналів-ордерів, Головної книги та Балансу підприємства.

Ситуація 4. На думку аудитора, фінансова звітність не відповідає встановленим вимогам, не є достовірною і об'єктивною, показники її суттєво перекручені.

Ситуація 5. У ході перевірки мало місце суттєве обмеження її обсягу, в результаті чого аудитор не отримав необхідних доказів. Крім того, у минулому місяці поточного року аудитор обіймав посаду голови ради директорів підприємства, що перевіряється.

Тема 16. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види

Теоретична частина:

1. Класифікація видів аудиту
2. Аудиторські послуги

Класифікація аудиторських послуг

Ознака	Види аудиту
За національним законодавством	– Аудит публічної бухгалтерської звітності; – Супутні аудиту послуги.
В залежності від історичних стадій розвитку	– Підтверджуючий аудит; – Системно-орієнтований аудит; – Аудит, що базується на ризику.
За типом клієнта	– Загальний – Банківський – Страховий – Аудит бірж – Аудит позабюджетних фондів – Аудит інвестиційних інститутів
За об'єктами	– Аудит фінансової звітності – Аудит на відповідність – Операційний аудит
За суб'єктами	– Внутрішній – Зовнішній
В залежності від тривалості співпраці "клієнт-аудитор"	– Первинний – Повторювальний
За ініціативою здійснення	– Обов'язковий аудит – Добровільний аудит
Стосовно атестації	– Атестовані послуги – Неатестовані послуги

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. Проаналізувати і дати оцінку ситуацій відповідно до нормативно-законодавчих актів. Визначити, хто несе відповідальність за якість і терміни виконання аудиторських послуг. Свої міркування обґрунтувати у письмовій формі

Аудиторська фірма «Аудит-М» передала замовнику результати виконаної роботи (аудиторський висновок та інші підсумкові документи, складені відповідно до умов договору) із запізненням на три робочі дні. Крім того, через тиждень результати проведеного аналізу показників фінансової звітності були відкликані аудиторською фірмою, мотивуючи тим, що його проводив асистент аудитора, який не має достатнього досвіду і він допустив помилки.

Директор аудиторської фірми особисто вибачився перед замовником. Незважаючи на це, керівництво підприємства звернулося зі скаргою в Аудиторську палату України на аудиторську фірму «Аудит-М».

Завдання 2. Визначити, які з нижче перерахованих видів аудиторських послуг підтверджують їх сумісність з проведенням обов'язкового аудиту. Результати оформити у вигляді таблиці.

Аудиторські послуги

Види аудиторських послуг	Сумісні з проведенням обов'язкового аудиту	Несумісні з проведенням обов'язкового аудиту
Оглядова перевірка		
Операційна (тематична) перевірка		
Компіляція		
Ведення обліку		
Відновлення обліку		
Організація бухгалтерського обліку		
Складання фінансової звітності		
Захист бухгалтерської та податкової звітності в податкових органах		
Виправлення помилок		
Удосконалення діючої системи обліку		
Автоматизація обліку		
Планування		
Аналіз		
Надання консультацій		
Навчальне консультування		
Проведення семінарів, підвищення кваліфікації облікового персоналу підприємств		
Навчання облікового персоналу		
Видання методичних розробок з бухгалтерського обліку, оподаткування, аналізу, аудиту		

Завдання 2. Здійснити класифікацію аудиторських послуг за змістом. Результати оформити у вигляді таблиці.

Класифікація аудиторських послуг

Види аудиторських послуг	Послуги дії	Послуги контролю	Інформаційні послуги
Оглядова перевірка			
Операційна (тематична) перевірка			
Компіляція			

Ведення обліку			
Відновлення обліку			
Організація бухгалтерського обліку			
Складання фінансової звітності			
Захист бухгалтерської та податкової звітності в податкових органах			
Виправлення помилок			
Удосконалення діючої системи обліку			
Автоматизація обліку			
Планування			
Аналіз			
Надання консультацій			
Навчальне консультування			
Проведення семінарів, підвищення кваліфікації облікового персоналу підприємств			
Навчання облікового персоналу			
Видання методичних розробок з бухгалтерського обліку, оподаткування, аналізу, аудиту			

Тема 17. Внутрішній аудит

Теоретична частина:

1. Поняття внутрішнього аудиту
2. Порядок організації проведення внутрішнього аудиту
3. Функції і об'єкти внутрішнього аудиту
4. Взаємозв'язок внутрішнього і зовнішнього аудиту

Довідковий матеріал

Основні відмінності між зовнішнім та внутрішнім аудитом

Ознаки	Внутрішній	Зовнішній
Суб'єкт здійснення	Здійснюється спеціалістами з обліку, контролю і аналізу, які працюють в даній господарській системі	Здійснюється сертифікованими (незалежними) професіоналами, які виконують функцію підтвердження на договірній основі
Основне завдання	Задоволення потреб адміністрації в рамках даної господарської системи	Висловлюють свою думку щодо перевіреної інформації для потреб клієнта і акціонерів, інвесторів, банків, партнерів та ін.
Взаємозв'язок між двома видами аудиту	Дійсність і ефективність прямо впливають на обсяг, зміст і характер зовнішнього аудиту	Обсяг, зміст і характер, а також аудиторський ризик визначаються в залежності від якості внутрішнього аудиту
Об'єкт	Господарські операції, використання ресурсів, стан обліку і внутрішнього контролю перевіряються на відповідність встановленої облікової політики і загально- методичним положенням	Стан обліку і звітності, ефективність використання ресурсів і рівень внутрішнього контролю перевіряються, щоб визначити масштаб зовнішнього аудиту і рівень початкової довіри до даних обліку і звітності клієнтів
Відношення	Аудит прямо пов'язаний з поточним	Аудит пов'язаний з виявленням фактів

до збереження активів	забезпеченням збереження активів, контролем постановки і організації матеріальної відповідальності, виявленням і ліквідацією заборгованості по нестачах, витратах і розкраданнях	шахрайства і розкрадання, контролем за постановкою матеріальної відповідальності не прямо, а опосередковано, тобто виникає в тому разі, коли їх результатом є приписки та інші викривлення звітності
Залежність	Внутрішній аудит повинен бути незалежним від суб'єкта господарювання, що ревізується лише організаційно, а в цілому він задовольняє потреби керівника даної господарської системи і одержує від нього заробітну плату	Зовнішній аудит повинен бути незалежним від клієнта не тільки організаційно, але і в матеріальному відношенні
Періодичність здійснення	Внутрішній аудит - частина внутрішнього контролю, який повинен бути безперервним	Зовнішній аудит є періодичним і здійснюється: при обов'язковому аудиті - з річним або трьохрічним інтервалом; при добровільному - в залежності від бажання і потреб клієнта

Завдання для практичних занять:

Завдання 3. Визначити, чи правильними є наступні твердження:

- 1) внутрішній аудит організаційно призначений обслуговувати інтереси власників підприємства; _____
- 2) функції внутрішнього аудиту змінюються незалежно від вимог керівництва підприємства; _____
- 3) система внутрішнього контролю призначена обслуговувати інтереси інших користувачів - керівництва підприємства; _____
- 4) внутрішній аудит є різновидом підприємницької діяльності; _____
- 5) кваліфікація внутрішнього аудитора визначається керівництвом підприємства; _____
- 6) вимоги норм чинного законодавства стосовно внутрішнього аудиту економічних суб'єктів мають обов'язковий характер і підлягають неухильному дотриманню; _____
- 7) внутрішній аудит може досягнути такого самого рівня незалежності як зовнішній аудит при висловленні незалежної думки щодо фінансової звітності підприємства; _____
- 8) внутрішній контроль має ініціативний характер: на розсуд керівництва економічного суб'єкта він може проводитися в поточному (постійному), періодичному чи одноразовому режимі; _____
- 9) у ході внутрішнього аудиту товарно-матеріальних цінностей аудитор зобов'язаний відобразити в аудиторському звіті усі виявлені ним порушення та зробити висновки з питання, хто саме здійснив крадіжку за умови її виявлення; _____
- 10) проведення внутрішнього аудиту акціонерних товариств, товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю в установлених законодавством випадках є обов'язковим; _____
- 11) внутрішній аудит в інтересах власників має в установлених законодавством випадках проводитися ревізійною комісією (ревізором) чи незалежним аудитором. _____
- 12) внутрішній аудит є одним із способів контролю за правомірністю та ефективністю діяльності усіх підрозділів підприємства. _____
- 13) при проведенні внутрішнього аудиту обов'язковим є планування роботи фахівців; _____
- 14) внутрішній аудит здійснюється спеціально створеним на підприємстві підрозділом, _____

який, як правило, підпорядковується у функціональному аспекті Раді директорів, аудиторському комітету або Загальним зборам власників підприємства. _____

Завдання 2. Проаналізувати і визначити характерні риси окремих понять реалізації матеріалів внутрішнього аудиту.

Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту

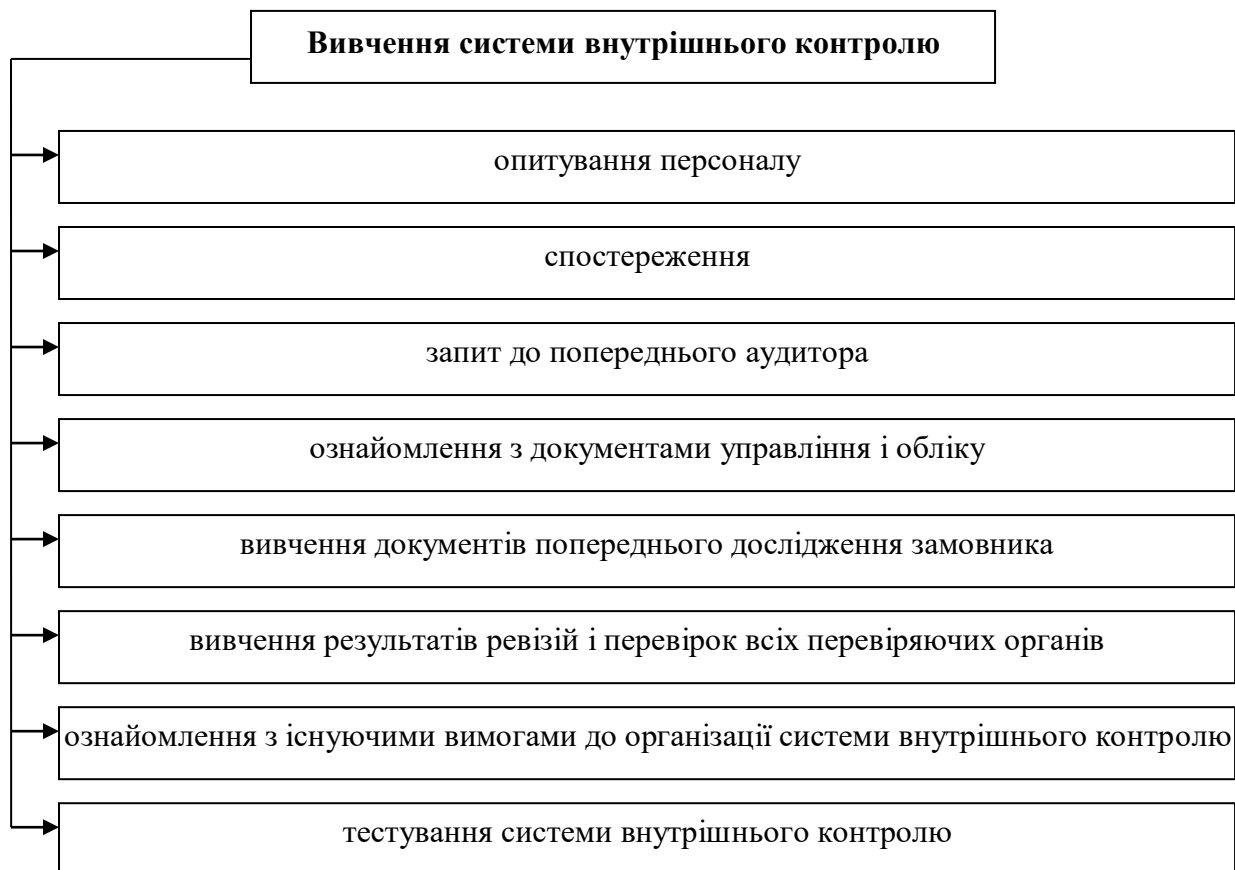
Поняття	Визначення	Номер правильного визначення
Рішення за матеріалами внутрішнього аудиту	1) складається посадовими особами внаслідок незгоди з прийнятим рішенням за результатами внутрішнього аудиту	
Описи, списки, довідки, накопичувальні і порівняльні відомості	2) складається залежно від конкретних обставин, виявлених фактів порушень і зібраних матеріалів у ході перевірки	
Розрахунок	3) документ, відповідно до якого на підприємстві проводяться невідкладні заходи щодо усунення виявлених порушень	
Пояснення	4) складаються в хронологічному порядку, реєструються виявлені в ході перевірки факти господарських порушень	
Акт інвентаризації	5) складається матеріально-відповідальними особами і додається до матеріалів внутрішнього аудиту, щоб уникнути спірних питань	
Скарга на рішення за матеріалами внутрішнього аудиту	6) відображає виявлену фактичну наявність господарських засобів і стан розрахунків, є самостійним джерелом доказів виявлених нестач і надлишків майна	
Підписка	7) складається внутрішнім аудитором для залучення окремих осіб до виконання аудиторських процедур	
Письмове повідомлення	8) складається відповідними особами на вимогу ревізора у виправданні або підтвердженні фактів, що перевіряються	
Допоміжний документ	9) складається внутрішнім аудитором для обґрунтування перевірених ним фактів, подій, явищ	

Тема 18. Система внутрішнього контролю як об'єкт аудиту

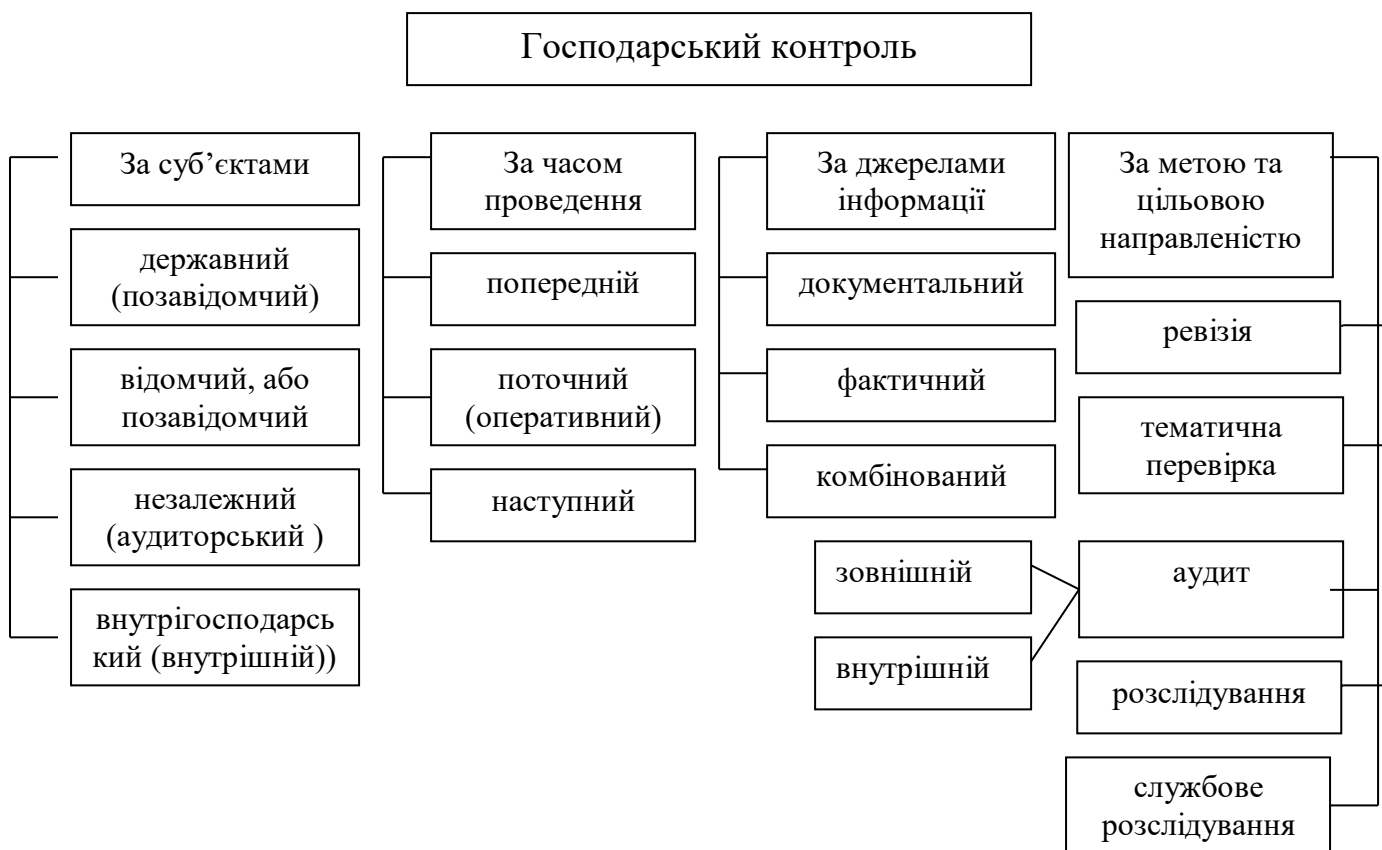
Теоретична частина:

1. Господарський контроль та його класифікація.
2. Поняття внутрішньогосподарського контролю та його принципи
3. Суб'єкти та об'єкти внутрішньогосподарського контролю
4. Методика вивчення стану внутрішнього контролю

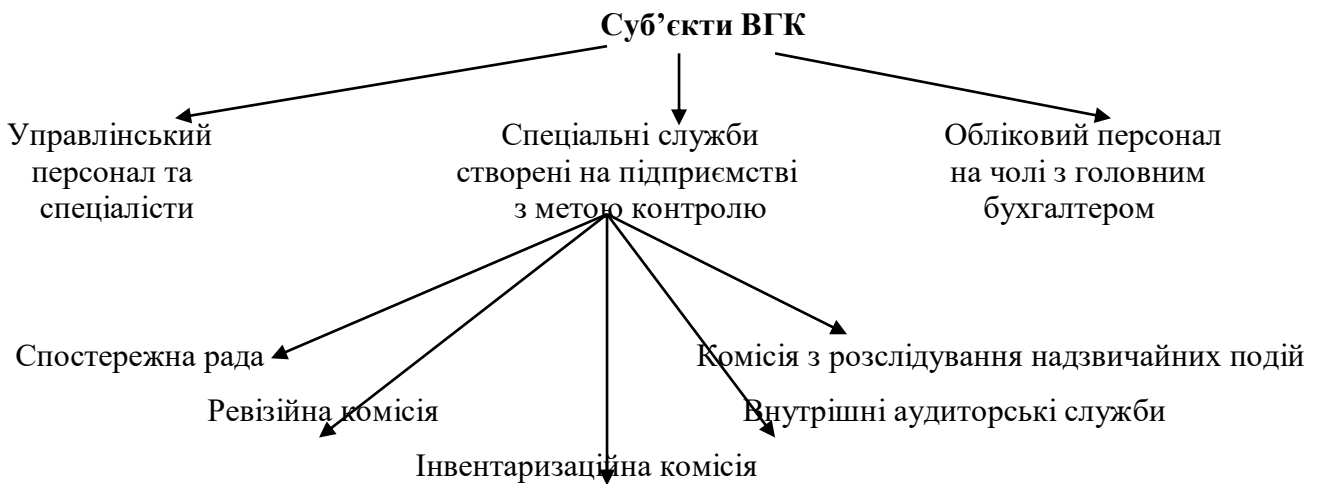
Довідковий матеріал

Класифікація господарського контролю

Класифікація суб'єктів ВГК

Вивчення системи внутрішнього контролю

- Опитування персоналу
- Спостереження
- Ознайомлення з документами управління та обліку
- Вивчення документів попереднього дослідження замовника
- Вивчення результатів ревізії і перевірок всіх перевіряючих органів
- Ознайомлення з існуючими вимогами до організації системи ВГК
- Тестування системи ВГК

Завдання для практичних занять:

Завдання 1. Дати оцінку чинної системи внутрішнього контролю на вашому підприємстві (де проходили виробничу практику) на підставі проведеного тестування.

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період, що перевіряється _____

ТЕСТ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВА

№	Зміст питання	Варіант відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інформація відсутня	
1	2	3	4	5	6
1.	Чи існує на підприємстві служба внутрішнього контролю				
2.	Кому підпорядкована ця служба: головному бухгалтеру; раді директорів; керівництву; інше.				
3.	Хто розробляє політику внутрішнього контролю.				
4.	Чи існує на підприємстві взаємозамінність.				
5.	Як часто здійснюється підвищення кваліфікації фахівців.				
6.	Вкажіть вимоги до фахівців внутрішнього контролю.				
7.	На підприємстві служба внутрішнього контролю використовує: типові форми документів; розроблені самостійно; інші (вкажіть).				
8.	Фінансова звітність до затвердження керівництвом перевіряється службою внутрішнього контролю.				
9.	Чи формуються та надаються керівництву звіти служби внутрішнього контролю. (Якщо так, вкажіть періодичність звітності).				
10.	Чи здійснюються перевірки системи обліку та фінансової звітності ревізійною комісією. (Якщо так, вкажіть періодичність перевірок).				Копія акту
11.	Чи затверджується звітність на річних загальних зборах акціонерів (засновників).				Копія протоколу

Виконав _____

Перевірив _____

Завдання 2. Дати оцінку чинної системи внутрішнього контролю електронної обробки інформації на вашому підприємстві (де проходили виробничу практику) на підставі проведеного тестування.

Аудиторська фірма _____
 Підприємство _____
 Період, що перевіряється _____

**ТЕСТ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ
 ЕЛЕКТРОННОЇ ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЙ**

№	Зміст питання	Варіант відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інформація відсутня	
1	2	3	4	5	6
1	Чи підпорядковується відділ електронної обробки даних службам, інформацію яких обробляє				
2	Чи працівники відділу електронної обробки даних санкціонують операції				
3.	Чи персонал відділу електронної обробки даних має можливість виправляти помилки (крім помилок набору)				
4	Чи виконують розроблювачі програм функції операторів з ведення інформації, що обробляється				
5	Чи відділені функції програмування від функцій контролю даних				
6	Чи мають доступ у приміщення, де розташований відділ електронної обробки даних інші співробітники				
7	Чи обмежений доступ до комп'ютерів визначеним колом осіб				
8	Чи розділені рівні доступу для різних категорій співробітників				
9.	Чи використовуються для контролю доступу паролі				
10	Чи здійснюється регулярно зміна паролів				
11	Чи вчасно анулюються паролі звільнених співробітників				
12	Чи встановлені процедури контролю несанкціонованого доступу				
13	Чи встановлений і дотримується графік обробки даних				
14	Чи забезпечено безперебійне живлення на випадок відключення електроенергії. При відповіді «так» вказати, за допомогою яких засобів				
15	Чи архівується інформація систематично				
16	Чи зберігаються резервні копії в осіб, яким це необхідно відповідно до їх обов'язків				
17	Чи переносяться сформовані облікові реєстри на тверді копії (паперові носії). При відповіді «так» вказати, з якою періодичністю				
18	Чи здійснюється контроль за своєчасним формуванням і архівацією реєстрів обліку за підсумками автоматизованої обробки інформації. При відповіді «так» вказати, ким і з якою періодичністю здійснюється контроль.				
19	Чи розроблено план заходів щодо альтернативної обробки інформації у випадку виходу з ладу обчислювальної техніки і програмних засобів. При відповіді «так» вказати заходи.				

Виконав _____

Перевірив _____

ДОДОТКИ

Додаток 1

Зразок листа

(назва,реквізити,поштова адреса,телефони клієнта)

№ _____
на № _____ від _____

Директору _____

(назва аудиторської фірми)

прізвище, ім'я та по батькові

поштова адреса фірми)

Про проведення аудиту за 20__ рік

Просимо провести аудит річної звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності нашого підприємства за 20__ рік з метою визначення достовірності звітності, обліку, його повноти, відповідності чинному законодавству і встановленим нормативам та видачі відповідного висновку.

Ми гарантуємо аудитору доступ до будь-яких записів, документації та іншої інформації для проведення аудиту.

Відповідальність за початкові залишки станом на 1.01.20__ р. беремо на себе.

Додатково повідомляємо, що за попередні роки аудит проводила фірма СП АФ "Аудит-Полісся".

Директор _____
Підпис

_____ прізвище, ім'я по батькові

ТОВ Аудиторська Фірма

Свідоцтво про внесення до Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності № 2904,
видане за рішенням Аудиторської палати України № 109 від 23.04.2012 року

Вих. № ___/___ від __.__.20__ року

Керівнику

Лист-зобов'язання про згоду на проведення аудиту

Ви звернулись до нас із проханням про проведення операційного аудиту фінансової та податкової звітностей, які включають баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал та примітки, податкову звітність з податку на прибуток, податку на додану вартість, податку з доходів фізичних осіб, відрахувань до фондів соціального страхування, місцевих податків та зборів, інших платежів до бюджету, за період з 1 січня 2010 року по 31 грудня 2011 року. Цим листом офіційно підтверджуємо нашу згоду та розуміння домовленості на проведення перевірки. Аудит буде проведено нами з метою висловлення думки про фінансову та податкову звітності.

Ми будемо проводити аудит відповідно до Національних нормативів аудиту (або Міжнародних стандартів аудиту) та інших законодавчих актів України, які регулюють аудиторську діяльність та порядок складання бухгалтерської та податкової звітностей.

Аудиторські стандарти вимагають, щоб ми планували та проводили аудит з метою забезпечення достатньої впевненості в тому, що фінансова звітність не містить суттєвих викривлень. Аудит включає в себе перевірки шляхом тестування доказів, які підтверджують суми та відомості, розкриті у фінансовій та податковій звітностях. Аудит також включає оцінку дотримання принципів бухгалтерського та податкового обліків і суттєвих оціночних значень, визначених керівництвом, та оцінку подання фінансової звітності в цілому.

У зв'язку з великим обсягом документів, які підлягають аудиту, вибіркоким характером тестів та іншими притаманними аудиту обмеженнями щодо системи бухгалтерського та податкового обліків та внутрішнього контролю існує певний ризик того, що деякі, навіть суттєві, викривлення та неточності можуть залишитись невиявленими. Ми зробимо все, щоб звести даний ризик до прийняттого мінімуму, але (як це загально прийнято в аудиті) гарантувати абсолютну точність висновків не можемо. Про виявлення відхилень у бухгалтерському та податковому обліках та звітності, а також недоліків у системі внутрішнього контролю та про факти навмисного викривлення бухгалтерської та податкової звітностей Ви будете проінформовані нашим письмовим звітом.

Ми нестимемо відповідальність по наданих послугах у порядку, визначеному чинним законодавством України та договором на проведення аудиту. Ми беремо на

себе зобов'язання зі збереження комерційної таємниці Вашого підприємства.

Нагадуємо Вам, що відповідальність за підготовку фінансової та податкової звітностей, в тому числі за відповідне розкриття інформації, несе керівництво підприємства. Це включає ведення відповідних бухгалтерських записів і здійснення внутрішнього контролю, вибір і застосування облікової політики та збереження активів підприємства. Ми просимо керівництво підприємства (і це є частиною процесу аудиту) надати письмове підтвердження щодо стверджень, зроблених у зв'язку з аудитом.

Ми сподіваємось на співробітництво з Вашим персоналом та на те, що нам будуть надані будь-які записи, документація та інша інформація, необхідна для проведення аудиту. Вашим обов'язком також є направлення на адресу дебіторів та кредиторів листів про підтвердження (непідтвердження) ними відповідної заборгованості за поданим нами переліком.

Сподіваємося, що на наших співробітників не буде робитись тиск у будь-якій формі з метою зміни нашої думки про достовірність Вашої бухгалтерської та податкової звітностей. Порушення цієї умови є згідно прийнятим в аудиті нормам підставою для дострокового припинення нами дії договору на проведення аудиту.

Вартість наданих послуг визначається залежно від часу, витраченого спеціалістами на проведення аудиту, і включає покриття додаткових витрат. Погодинна оплата встановлюється залежно від ступеня відповідальності, досвіду та кваліфікації виконавців аудиту. Порядок і терміни здійснення розрахунків будуть визначені в договорі на проведення аудиту.

Просимо Вас підписати та повернути копію даного листа, яка додається, із зазначенням його відповідності Вашому розумінню умов проведення нами аудиту фінансової та податкової звітностей або направити нам зауваження щодо його змісту.

Директор

П.І.П.

З умовами проведення аудиторської перевірки достовірності бухгалтерської звітності погоджуюсь.

Керівнику

/_____/
___. ___.20__ року

ПОРЯДОК
визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування)
матеріальних цінностей

1. Цей порядок встановлює механізм визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, крім дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей.

2. Розмір збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей визначається за балансовою вартістю цих цінностей (з вирахуванням амортизаційних відрахувань), але не нижче 50 відсотків від балансової вартості на момент встановлення такого факту з урахуванням індексів інфляції, які щомісячно визначає Мінстат, відповідного розміру податку на добавлену вартість та розміру акцизного збору за формулою:

$$P_z = [(B_v - A) \times I_{\text{інф.}} + \text{ПДВ} + A_{\text{зб}}] \times 2,$$

де P_z - розмір збитків (у карбованцях); B_v - балансова вартість на момент встановлення факту розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей (у карбованцях); A - амортизаційні відрахування (у карбованцях); $I_{\text{інф.}}$ - загальний індекс інфляції, який розраховується на підставі щомісячно визначених Мінстатом індексів інфляції; ПДВ - розмір податку на добавлену вартість (у карбованцях); $A_{\text{зб}}$ - розмір акцизного збору (у карбованцях).

3. Вартість вузлів, деталей, напівфабрикатів та іншої продукції, що виготовляється підприємствами для внутрішньовиробничих потреб, а також вартість продукції, виробництво якої не закінчено, визначається виходячи із собівартості її виробництва з нарахуванням середньої по підприємству норми прибутку на цю продукцію із застосуванням коефіцієнта 2.

4. Вартість спирту етилового питного, спирту етилового ректифікованого, спирту етилового сирцю, спирту, що використовується для виготовлення вин, шампанського, коньяків оброблених, спирту коньячного, соків спиртових, зброджено-спиртових та спиртових настоїв визначається виходячи з оптової ціни підприємства-виробника з урахуванням акцизного збору (за встановленими ставками) та податку на добавлену вартість. До визначеної таким чином ціни застосовується коефіцієнт 3.

Вартість плодово-ягідних соків, консервованих з використанням сірчаного ангідриду або бензокислого натрію, визначається виходячи з оптових цін підприємства-виробника і податку на добавлену вартість із застосуванням коефіцієнта 2.

5. У разі розкрадання чи загибелі тварин сума збитків визначається за закупівельними цінами, які склалися на момент відшкодування збитків, із застосуванням коефіцієнта 1,5.

6. Продовольчі товари, роздрібні ціни на які дотуються, оцінюються з додаванням до роздрібних цін суми дотацій.

7. Розмір збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) бланків цінних паперів та документів суворого обліку обчислюється із застосуванням коефіцієнта:

5 - до номінальної вартості, зазначеної на бланках цінних паперів та документів суворого обліку, або до вартості документів суворого обліку, встановленої законодавством;

50 - до вартості придбання (виготовлення) бланків цінних паперів та документів суворого обліку, на яких не зазначена номінальна вартість або вартість яких не встановлена

законодавством. (Порядок доповнено пунктом 7 згідно з Постановою КМ N 1009 від 27.08.96)

8. Розмір збитків від розкрадання банкнотного або захищеного паперу, персоніфікованої захисної стрічки обчислюється:

із застосуванням коефіцієнта 1,5 до максимальної суми грошей, які можуть бути виготовлені на цьому банкнотному папері;

у п'ятитисячкратному розмірі від вартості захищеного паперу та персоніфікованої захисної стрічки.

(Порядок доповнено пунктом 8 згідно з Постановою КМ N 1402 від 15.12.97)

9. У разі розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, що підлягають списанню на видатки у міру відпуску їх у виробництво або експлуатацію (в установах, які утримуються за рахунок бюджетних коштів, - у міру їх придбання) та обліковуються лише у кількісному виразі, розмір збитків визначається виходячи з ринкових цін на аналогічні матеріальні цінності, зменшених пропорційно фактичному зносу, але не нижче ніж на 50 відсотків ринкової ціни.

(Порядок доповнено пунктом згідно з Постановою КМ N 34 від 20.01.97)

10. Із сум, стягнутих відповідно до цього Порядку, здійснюється відшкодування збитків, завданих підприємству, установі, організації, залишок коштів перераховується до Державного бюджету України.

(Порядок доповнено пунктом згідно з Постановою КМ N 34 від 20.01.97)

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність
(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 9, ст.50)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 79-IX від 12.09.2019, ВВР, 2019, № 44, ст.277
№ 524-IX від 04.03.2020, ВВР, 2020, № 38, ст.279
№ 738-IX від 19.06.2020}

{У тексті Закону слова "законодавство у сфері запобігання і протидії корупції" замінено словами "законодавство у сфері запобігання корупції" згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

Цей Закон визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні.

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

1) аудит фінансової звітності - аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам;

2) аудитор - фізична особа, яка підтвердила кваліфікаційну придатність до провадження аудиторської діяльності, має відповідний практичний досвід та включена до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності;

3) аудиторська діяльність - незалежна професійна діяльність аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, зареєстрованих у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, з надання аудиторських послуг;

4) аудиторська мережа (мережа) - структура для забезпечення співробітництва, до якої входять аудиторські фірми та/або аудиторів, діяльність якої спрямована на отримання прибутку або розподіл витрат, або яка має спільну власність, перебуває під спільним контролем або управлінням, має спільні політику та процедури з контролю якості, спільну ділову стратегію, надає послуги під однаковим знаком для товарів та послуг або має спільні професійні ресурси;

5) аудиторська фірма - юридична особа, яка провадить виключно аудиторську діяльність та/або надає неаудиторські послуги на підставах та в порядку, що передбачені цим Законом та міжнародними стандартами аудиту;

6) аудиторський звіт - документ, підготовлений суб'єктом аудиторської діяльності за результатами аудиту фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності) відповідно до міжнародних стандартів аудиту та вимог цього Закону;

7) аудиторські послуги - аудит, огляд фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності, виконання завдань з іншого надання впевненості та інші професійні послуги, що надаються відповідно до міжнародних стандартів аудиту;

8) внутрішній контроль якості виконання завдання - оцінка роботи аудитора або ключового партнера з аудиту, задокументованої у робочих документах аудитора, на предмет підтвердження обґрунтованості висновків, що містяться у проекті аудиторського звіту або інших звітів;

9) група - група юридичних осіб, що складається з материнської компанії та її дочірніх підприємств;

10) завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності - завдання з надання обґрунтованої впевненості, що приймається і виконується суб'єктом аудиторської діяльності відповідно до вимог цього Закону та міжнародних стандартів аудиту шляхом перевірки фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах і відповідність вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності або національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та законів України;

11) замовник - юридична або фізична особа, яка відповідно до законодавства зобов'язана або має право замовляти аудиторські послуги;

12) ключовий партнер з аудиту - аудитор, який:

призначений аудиторською фірмою відповідальним за проведення аудиту фінансової звітності від імені аудиторської фірми, у разі аудиту групи - аудитор, призначений аудиторською фірмою відповідальним за проведення аудиту консолідованої фінансової звітності групи, та аудитор, призначений відповідальним за проведення аудиту фінансової звітності дочірніх підприємств;

підписує аудиторський звіт;

13) конфлікт інтересів - суперечність між особистими майновими, немайновими інтересами аудитора (посадових осіб аудиторської фірми) та його (їх) професійними правами і обов'язками, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість під час виконання ним (ними) своїх професійних обов'язків, а також на вчинення чи невчинення ним (ними) дій;

14) міжнародні стандарти аудиту - сукупність професійних стандартів, що встановлюють правила надання аудиторських послуг і розкривають питання етики та контролю якості, які визначені міжнародними стандартами контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, що прийняті Радою з міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості, а також Міжнародним кодексом етики, прийнятим Радою з міжнародних стандартів етики для бухгалтерів та оприлюдненим Міжнародною федерацією бухгалтерів;

15) непрактикуюча особа - фізична особа, яка протягом трьох років до дати призначення: не провадить професійної діяльності з надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності; не була посадовою особою органів управління або працівником аудиторської фірми; не залучалася на договірних засадах до надання аудиторських послуг; не пов'язана з будь-яким суб'єктом аудиторської діяльності відносинами власності або контролю;

16) обов'язковий аудит фінансової звітності - аудит фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності) суб'єктів господарювання, які відповідно до законодавства зобов'язані оприлюднити або надати фінансову звітність (консолідовану фінансову звітність) користувачам фінансової звітності разом з аудиторським звітом, що проводиться суб'єктами аудиторської діяльності на підставах та в порядку, передбачених цим Законом;

17) пов'язана особа суб'єкта аудиторської діяльності - будь-який суб'єкт господарювання незалежно від організаційно-правової форми, пов'язаний із суб'єктом аудиторської діяльності спільною власністю, контролем та управлінням;

18) професійна таємниця аудитора - інформація (матеріали, документи, інше), що стала відома аудитору в процесі надання аудиторських послуг та відповідає таким ознакам:

є невідомою або не є загальнодоступною для широкого кола осіб;

розголошення якої може завдати шкоди інтересам особи, яка звернулася до аудитора, суб'єкта аудиторської діяльності;

19) Реєстр аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності (далі - Реєстр) - автоматизована система збирання, накопичення, захисту, обліку та надання інформації про аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право на провадження аудиторської діяльності в Україні;

20) робочі документи аудитора - документи в електронній або паперовій формі та записи в електронній або паперовій формі, зроблені аудитором під час планування, підготовки і надання аудиторських послуг, в яких міститься вся інформація, яку аудитор вважає важливою для правильного виконання перевірки, а також розкриваються використані процедури, тести, отримана інформація і висновки, до яких дійшов аудитор у результаті проведення аудиту;

21) суб'єкт аудиторської діяльності - аудиторська фірма або аудитор, що відповідає таким критеріям: провадить аудиторську діяльність як фізична особа - підприємець або провадить незалежну професійну діяльність; набув права на провадження аудиторської діяльності на підставах та в порядку, передбачених цим Законом; включений до Реєстру як суб'єкт аудиторської діяльності.

2. Терміни "підприємства, що становлять суспільний інтерес", "великі підприємства", "середні підприємства", "малі підприємства" у цьому Законі вживаються у значеннях, наведених у [Законі України](#) "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні".

Термін "бездоганна репутація" у цьому Законі вживається у значенні, наведеному у [Законі України](#) "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення".

Стаття 2. Сфера дії Закону

1. Цей Закон поширюється на аудиторів, суб'єктів господарювання незалежно від форми власності та виду діяльності, органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

2. Цей Закон не поширюється на діяльність органів державної влади, їх підрозділів та посадових осіб, уповноважених законами України на здійсненні державного фінансового контролю, а також на діяльність з внутрішнього аудиту юридичних осіб, органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Стаття 3. Правова основа аудиторської діяльності в Україні

1. Аудиторська діяльність регулюється цим Законом, іншими нормативно-правовими актами та міжнародними стандартами аудиту. У разі якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містить цей Закон, застосовуються правила міжнародного договору.

2. Кабінет Міністрів України може встановлювати особливості провадження аудиторської діяльності щодо певних завдань відповідно до міждержавних угод, укладених відповідно до законодавства від імені Уряду України з урядами інших держав.

3. Особливості проведення аудиту фінансової звітності Національного банку України та банків встановлюються цим Законом та іншими актами законодавства.

Стаття 4. Аудитор

1. Аудитор набуває права на провадження аудиторської діяльності після підтвердження кваліфікаційної придатності та набуття практичного досвіду в порядку, визначеному цим Законом. Аудитор, який набув права на провадження аудиторської діяльності, включається до Реєстру. Аудитор має право провадити аудиторську діяльність одноосібно лише після включення його до Реєстру як суб'єкта аудиторської діяльності.

2. Аудитор провадить аудиторську діяльність у складі аудиторської фірми та/або як фізична особа - підприємець чи провадить незалежну професійну діяльність, за умови що така особа не є працівником аудиторської фірми.

3. Аудиторам забороняється безпосередньо займатися іншими, не сумісними з аудиторською діяльністю, видами підприємницької діяльності, що не виключає їхнього права отримувати дивіденди, доходи від інших корпоративних прав, доходи від оренди та відчуження рухомого та нерухомого майна, пасивні доходи.

Аудитори можуть займатися громадською, освітньою, викладацькою та науковою діяльністю, підготовкою публікацій з отриманням відповідної винагороди.

4. Не може бути аудитором особа, яка має не погашену або не зняту в установленому порядку судимість або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, а також особа, до якої було застосовано протягом останнього року стягнення у вигляді виключення з Реєстру за подання до Реєстру недостовірної інформації.

{Частина четверта статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

5. Аудитору забороняється використовувати свої повноваження з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки чи пропозиції щодо такої вигоди для себе чи інших осіб.

6. Аудитор іноземної держави може набути право на провадження аудиторської діяльності на території України в порядку, визначеному цим Законом, та за умови його відповідності вимогам, встановленим цим Законом.

Стаття 5. Аудиторська фірма

1. Аудиторська фірма набуває права на провадження аудиторської діяльності за умови відповідності вимогам цієї статті та в порядку, визначеному цим Законом.

2. Загальний розмір частки засновників (учасників) аудиторської фірми, які не є аудиторами та/або аудиторськими фірмами, у статутному капіталі не може перевищувати 30 відсотків.

3. Посадовою особою, яка відповідно до установчих документів здійснює керівництво аудиторською фірмою, може бути лише аудитор.

4. Керівник аудиторської фірми не може бути керівником іншої юридичної особи, що здійснює підприємницьку діяльність за видами, не сумісними з аудиторською діяльністю.

5. Аудиторська фірма іноземної держави може провадити аудиторську діяльність на території України, за умови її допуску до провадження аудиторської діяльності згідно з національним законодавством країни походження такої аудиторської фірми, якщо ключовий партнер цієї фірми, який проводить аудит юридичних осіб, представництва іноземного суб'єкта господарювання або іншого суб'єкта, зареєстрованого в Україні, відповідає вимогам цього Закону до аудитора, відповідності аудиторської фірми вимогам, визначеним цим Законом, а також після включення її до Реєстру.

6. Аудиторська фірма повинна мати добру репутацію. Аудиторська фірма не може вважатися такою, що має добру репутацію, якщо протягом двох років поспіль до аудиторської фірми застосовувалося більше трьох разів стягнення у вигляді попередження або зупинення права на надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності або обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес.

Аудиторська фірма, яка втратила добру репутацію, виключається з Реєстру за рішенням Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

Стаття 6. Аудиторська діяльність

1. Аудиторські послуги можуть надаватися лише суб'єктом аудиторської діяльності, якому таке право надано в порядку та на умовах, визначених цим Законом.

2. Суб'єкти аудиторської діяльності можуть надавати неаудиторські послуги, за умови що надання таких послуг не призводить до виникнення загрозою щодо незалежності аудитора.

3. Аудиторська діяльність має обмеження щодо сумісності з підприємницькою та іншими видами діяльності.

4. Цим Законом встановлюються обмеження на одночасне надання підприємствам, що становлять суспільний інтерес, послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності та таких неаудиторських послуг:

1) складання податкової звітності, розрахунку обов'язкових зборів і платежів, представництва юридичних осіб у спорах із зазначених питань;

2) консультування з питань управління, розробки і супроводження управлінських рішень;

3) ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності;

4) розробка та впровадження процедур внутрішнього контролю, управління ризиками, а також інформаційних технологій у фінансовій сфері;

5) надання правової допомоги у формі: послуг юрисконсульта із забезпечення ведення господарської діяльності; ведення переговорів від імені юридичних осіб; представництва інтересів у суді;

6) кадрове забезпечення юридичних осіб у сфері бухгалтерського обліку, оподаткування та фінансів, у тому числі послуги з надання персоналу, що приймає управлінські рішення та відповідає за складання фінансової звітності;

7) послуги з оцінки;

8) послуги, пов'язані із залученням фінансування, розподілом прибутку, розробкою інвестиційної стратегії, окрім послуг з надання впевненості щодо фінансової інформації, зокрема проведення процедур, необхідних для підготовки, обговорення та випуску листів-підтверджень у зв'язку з емісією цінних паперів юридичних осіб.

Суб'єкт аудиторської діяльності та/або учасник аудиторської мережі (мережі) має право надавати послуги, передбачені пунктом 7 частини четвертої цієї статті, у разі, якщо:

а) такі послуги не впливають прямо або мають несуттєвий вплив окремо або в цілому на фінансову звітність, що підлягає аудиту;

б) оцінка впливу на фінансову звітність, що підлягає аудиту, належним чином задокументована та пояснена у додатковому звіті, що направляється аудиторському комітету замовника;

в) суб'єкт аудиторської діяльності дотримується принципів незалежності, встановлених цим Законом.

5. Аудитори можуть провадити викладацьку, творчу та наукову діяльність, підготовку публікацій з отриманням відповідних гонорарів.

Стаття 7. Загальні умови надання аудиторських послуг

1. Аудиторські послуги надаються на підставі договору про надання аудиторських послуг, укладеного між суб'єктом аудиторської діяльності та замовником.

Неаудиторські послуги можуть надаватися на підставі договору, письмового або усного звернення замовника до суб'єкта аудиторської діяльності.

2. У договорі про надання аудиторських послуг передбачаються предмет, обсяг аудиторських послуг, розмір та умови оплати, відповідальність сторін та інші умови відповідно до вимог законодавства та міжнародних стандартів аудиту.

Права та обов'язки суб'єкта аудиторської діяльності і замовника при наданні аудиторських послуг визначаються в договорі відповідно до вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів.

3. Замовник має право вільного вибору суб'єкта аудиторської діяльності із дотриманням вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів.

4. Посадові особи юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється, зобов'язані створити для суб'єкта аудиторської діяльності належні умови для якісного надання аудиторських послуг відповідно до вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів.

Посадові особи юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється, несуть відповідальність за повноту і достовірність документів та іншої інформації, що надаються аудитору для надання аудиторських послуг.

5. Звіти за результатами надання аудиторських послуг оформляються відповідно до міжнародних стандартів аудиту та вимог цього Закону.

Стаття 8. Професійна етика

1. Аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності зобов'язані при наданні аудиторських послуг забезпечити етичну професійну поведінку із дотриманням пріоритету суспільних інтересів, загальних норм моралі, принципів незалежності та об'єктивності, професійної компетентності, конфіденційності та професійної таємниці.

Стаття 9. Професійний скептицизм

1. Аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності при наданні аудиторських послуг зобов'язані дотримуватися принципу професійного скептицизму, що передбачає допущення можливості суттєвого викривлення інформації, яка розкрита у фінансовій звітності, внаслідок виявлених при проведенні аудиту фактів чи поведінки, що вказують на порушення, у тому числі шахрайство або помилку, незважаючи на попередній досвід аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності щодо чесності та порядності посадових осіб юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється.

2. Аудитор та суб'єкт аудиторської діяльності повинні критично та із сумнівом підходити до застосованих юридичною особою оцінок справедливої вартості, зменшення (відновлення) корисності активів, забезпечень (резервів) та майбутнього руху грошових коштів, що впливають на оцінку здатності юридичної особи продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Стаття 10. Незалежність і об'єктивність аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності

1. Аудитор та суб'єкт аудиторської діяльності мають право надавати послуги з аудиту, огляду фінансової звітності та виконувати інші завдання з надання впевненості, за умови що такий аудитор, суб'єкт аудиторської діяльності, його власники (засновники, учасники), посадові особи та працівники незалежні від юридичної особи, фінансова звітність якої підлягає перевірці, не брали участі у підготовці та прийнятті управлінських рішень такої юридичної особи. Вимога щодо забезпечення незалежності поширюється на звітний період фінансової звітності, що підлягає перевірці, та період надання послуг з аудиту такої фінансової звітності.

2. Аудитор та суб'єкт аудиторської діяльності зобов'язані вживати належних заходів для забезпечення незалежності під час надання аудиторських послуг у випадках, передбачених міжнародними стандартами аудиту, зокрема, недопущення існуючого або потенційного конфлікту інтересів, а також впливу договірних або інших відносин, у яких беруть участь аудитор, суб'єкт аудиторської діяльності, аудиторська мережа, власники (засновники, учасники), посадові особи і працівники суб'єкта аудиторської діяльності, інші особи, залучені до надання аудиторських послуг, та пов'язані особи суб'єкта аудиторської діяльності.

3. Аудитор та суб'єкт аудиторської діяльності зобов'язані утриматися від надання аудиторських послуг у разі загрози моральним принципам, майновим інтересам, захисту особистості та сімейних відносин, примушення до вчинення певних дій внаслідок фінансових, особистих, договірних, трудових та інших відносин між аудитором, суб'єктом аудиторської діяльності, його аудиторською мережею та іншою особою, здатною вплинути на результат аудиторських послуг, та юридичними особами, фінансова звітність яких підлягає перевірці, внаслідок чого об'єктивна, раціональна та обізнана третя сторона, беручи до уваги застосовані запобіжні заходи, може дійти висновку, що незалежність аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності не дотримана.

4. Забороняється надання аудиторських послуг, у разі якщо аудитор, суб'єкт аудиторської діяльності, його ключові партнери з аудиту, його власники (засновники, учасники), посадові особи і працівники та інші особи, залучені до надання таких послуг, а також близькі родичі та члени сім'ї зазначених осіб:

1) є власниками фінансових інструментів, емітованих юридичною особою, фінансова звітність якої підлягає перевірці, або юридичної особи, пов'язаної з такою юридичною особою спільною власністю, контролем та управлінням, крім тих, що належать такій юридичній особі опосередковано через інститути спільного інвестування;

2) беруть участь в операціях з фінансовими інструментами, емітованими, гарантованими або іншим чином підтримуваними юридичною особою, фінансова звітність якої підлягає перевірці, крім операцій в межах інститутів спільного інвестування;

3) перебували протягом періодів, зазначених у частині першій цієї статті, у трудових, договірних або інших відносинах з юридичною особою, фінансова звітність якої підлягає перевірці, що можуть призвести до конфлікту інтересів.

5. Аудитор та суб'єкт аудиторської діяльності забезпечують документування в робочих документах аудитора всіх суттєвих загроз їх незалежності, а також запобіжних заходів, вжитих для зменшення таких загроз.

6. Аудитор та суб'єкт аудиторської діяльності не мають права вимагати або приймати гроші або негрошові подарунки від юридичної особи, фінансова звітність якої підлягає перевірці, або пов'язаної особи, крім випадків та в розмірі, дозволених законодавством.

7. У разі реорганізації юридичної особи протягом звітного періоду, за який складено фінансову звітність, що підлягає аудиту, аудитор та суб'єкт аудиторської діяльності мають оцінити вплив цієї операції на їх незалежність та переконатися у можливості проведення аудиту після дати реорганізації. У разі виявлення загроз незалежності протягом трьох місяців вжити заходів з метою їх усунення або відмовитися від надання послуг з аудиту фінансової звітності.

8. Аудитор, ключовий партнер з аудиту, посадові особи і працівники суб'єкта аудиторської діяльності та інші залучені особи, які брали участь у наданні послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності, протягом щонайменше одного року, а у разі проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, - протягом щонайменше двох років після надання відповідних послуг не мають права:

1) обіймати керівні посади в органі управління юридичної особи, якій надавалися послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності;

2) призначатися членом аудиторського комітету юридичної особи, якій надавалися послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності, або у разі відсутності такого комітету - членом органу, що виконує відповідні функції;

3) призначатися (бути обраним) членом адміністративного або наглядового органу юридичної особи, якій надавалися послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності.

Стаття 11. Конфіденційність та професійна таємниця

1. Згідно з принципом конфіденційності та професійної таємниці аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності зобов'язані зберігати конфіденційність інформації, отриманої під час надання аудиторських послуг, не розголошувати відомостей, до яких вони мають доступ під час надання аудиторських послуг, і не використовувати їх у власних інтересах або в інтересах третіх осіб. Принцип конфіденційності та професійної таємниці не повинен перешкоджати реалізації положень цього Закону. Строк зобов'язань щодо збереження конфіденційності інформації може бути визначений договором.

2. У разі заміни юридичною особою суб'єкта аудиторської діяльності з надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності такий суб'єкт аудиторської діяльності має надати суб'єкту аудиторської діяльності, з яким укладено договір про надання відповідних послуг, доступ до відповідної інформації щодо такої юридичної особи та останнього аудиту її фінансової звітності.

3. У разі якщо суб'єкт аудиторської діяльності надає аудиторські послуги дочірньому підприємству групи, материнська компанія якої є нерезидентом, принцип конфіденційності та професійної таємниці не повинен перешкоджати передачі суб'єктом аудиторської діяльності відповідної документації, у тому числі іншої інформації, що містить банківську таємницю та персональні дані, стосовно виконаної роботи з аудиту фінансової звітності аудитором групи, якщо така документація необхідна для надання аудиторських послуг.

4. Суб'єкт аудиторської діяльності, який надає послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності юридичній особі, якою емітовано цінні папери в іншій державі або яка є дочірнім підприємством групи, що зобов'язана публікувати консолідовану фінансову звітність в іншій державі, може передавати наявні робочі документи з аудиту фінансової звітності або інші документи щодо такої юридичної особи компетентним органам відповідних держав у разі дотримання законодавства України.

5. Передача інформації аудитором групи, що знаходиться в іншій державі, має здійснюватися із дотриманням законодавства щодо захисту персональних даних.

6. Аудитор та аудиторська фірма не несуть дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової та кримінальної відповідальності за подання до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, інформації про фінансову операцію, навіть якщо такими діями завдано шкоди юридичним або фізичним особам, та за інші дії, якщо вони діяли в межах виконання [Закону України](#) "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення".

7. Аудитор та аудиторська фірма не несуть дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової та кримінальної відповідальності за подання Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку інформації про професійного учасника ринків капіталу або емітента, цінні папери якого допущені до торгів на регульованому фондовому ринку або щодо цінних паперів якого здійснено публічну пропозицію, навіть якщо такими діями завдано шкоди юридичним або фізичним особам.

8. Робочі документи аудитора є власністю суб'єкта аудиторської діяльності. Доступ до робочих документів аудитора, а також до відомостей, що становлять професійну таємницю, можливий лише на підставі рішення суду, крім випадків проведення контролю якості аудиторських послуг уповноваженим відповідно до цього Закону органом, дисциплінарного провадження, в інших випадках, визначених законом, і добровільної згоди суб'єкта аудиторської діяльності.

[Стаття 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 738-IX від 19.06.2020]

Стаття 12. Незалежність та об'єктивність аудитора під час проведення аудиту

1. Членам адміністративних, керівних та контролюючих органів, власникам (засновникам, учасникам) суб'єкта аудиторської діяльності, а також його пов'язаним особам забороняється втручатися в аудиторську діяльність аудитора у спосіб, що порушує його незалежність та загрожує об'єктивності його думки.

Розділ II

ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ ТА АУДИТОРСЬКИЙ ЗВІТ

Стаття 13. Міжнародні стандарти аудиту

1. Аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності провадять аудиторську діяльність відповідно до міжнародних стандартів аудиту.

2. При провадженні аудиторської діяльності застосовуються міжнародні стандарти аудиту, оприлюднені державною мовою на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, який забезпечує їх актуалізацію. При цьому центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, має право визначати дату, з якої застосовуватимуться міжнародні стандарти аудиту.

Стаття 14. Аудиторський звіт та інші офіційні документи

1. Аудиторський звіт передбачає надання впевненості користувачам шляхом висловлення незалежної думки аудитора про відповідність в усіх суттєвих аспектах фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам.

2. Аудиторський звіт підписує аудитор, який провадить аудиторську діяльність як фізична особа - підприємець, або провадить незалежну професійну діяльність у разі проведення ним аудиту одноосібно, або, щонайменше, як ключовий партнер у разі проведення аудиту аудиторською фірмою. У разі одночасного залучення декількох суб'єктів аудиторської діяльності аудиторський звіт підписується всіма аудиторами, а від аудиторської фірми, щонайменше, ключовим партнером. Особа, яка підписала аудиторський звіт, зазначає дату підписання.

3. В аудиторському звіті за результатами обов'язкового аудиту, щонайменше, має наводитися така інформація:

1) повне найменування юридичної особи; склад фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності, звітний період та дата, на яку вона складена; також зазначається - відповідно до яких стандартів складено фінансову звітність або консолідовану фінансову звітність (міжнародних стандартів фінансової звітності або національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інших правил);

2) твердження про застосування міжнародних стандартів аудиту;

3) чітко висловлена думка аудитора немодифікована або модифікована (думка із застереженням, негативна або відмова від висловлення думки), про те, чи розкриває фінансова звітність або консолідована фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах достовірно та об'єктивно фінансову інформацію згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та відповідає вимогам законодавства;

4) окремі питання, на які суб'єкт аудиторської діяльності вважає за доцільне звернути увагу, але які не вплинули на висловлену думку аудитора;

5) про узгодженість звіту про управління (консолідованого звіту про управління), який складається відповідно до законодавства, з фінансовою звітністю (консолідованою фінансовою звітністю) за звітний період; про наявність суттєвих викривлень у звіті про управління та їх характер;

6) суттєву невизначеність, яка може ставити під сумнів здатність продовження діяльності юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється, на безперервній основі у разі наявності такої невизначеності;

7) основні відомості про суб'єкта аудиторської діяльності, що провів аудит (повне найменування, місцезнаходження, інформація про включення до Реєстру).

4. В аудиторському звіті за результатами обов'язкового аудиту підприємства, що становить суспільний інтерес, додатково до інформації, зазначеної у частині третій цієї статті, має наводитися така інформація:

1) найменування органу, який призначив суб'єкта аудиторської діяльності на проведення обов'язкового аудиту;

2) дата призначення суб'єкта аудиторської діяльності та загальна тривалість виконання аудиторського завдання без перерв з урахуванням продовження повноважень, які мали місце, та повторних призначень;

3) аудиторські оцінки, що включають, зокрема:

а) опис та оцінку ризиків щодо суттєвого викривлення інформації у фінансовій звітності (консолідованій фінансовій звітності), що перевіряється, зокрема внаслідок шахрайства;

б) чітке посилання на відповідну статтю або інше розкриття інформації у фінансовій звітності (консолідованій фінансовій звітності) для кожного опису та оцінки ризику суттєвого викривлення інформації у звітності, що перевіряється;

в) стислий опис заходів, вжитих аудитором для врегулювання таких ризиків;

г) основні застереження щодо таких ризиків;

д) пояснення щодо результативності аудиту в частині виявлення порушень, зокрема пов'язаних із шахрайством;

5) підтвердження того, що аудиторський звіт узгоджений з додатковим звітом для аудиторського комітету;

6) твердження про ненадання послуг, заборонених законодавством, і про незалежність ключового партнера з аудиту та суб'єкта аудиторської діяльності від юридичної особи при проведенні аудиту;

7) інформація про інші надані аудитором або суб'єктом аудиторської діяльності юридичній особі або контрольованим нею суб'єктам господарювання послуги, крім послуг з обов'язкового аудиту, що не розкриті у звіті про управління або у фінансовій звітності;

- 8) пояснення щодо обсягу аудиту та властивих для аудиту обмежень.
5. У разі проведення обов'язкового аудиту декількома суб'єктами аудиторської діяльності вони повинні дійти згоди щодо результатів обов'язкового аудиту і надати спільний аудиторський звіт. У разі неузгодження позицій кожен суб'єкт аудиторської діяльності повинен навести свою думку в окремому пункті аудиторського звіту із відповідним обґрунтуванням.
6. Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, можуть встановити додаткові вимоги до інформації, що стосується аудиту або огляду фінансової звітності та має обов'язково міститися в аудиторському звіті за результатами обов'язкового аудиту або звіті щодо огляду проміжної фінансової інформації, відповідно до міжнародних стандартів аудиту, а також встановити вимоги стосовно додаткових звітів суб'єктів аудиторської діяльності щодо юридичних осіб, які підлягають регулюванню.

{Частина шоста статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-IX від 12.09.2019}

Розділ III

СУСПІЛЬНИЙ НАГЛЯД ЗА АУДИТОРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Стаття 15. Організація суспільного нагляду за аудиторською діяльністю

1. Усі аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності підлягають суспільному нагляду.
2. Відповідальним за здійснення суспільного нагляду за аудиторською діяльністю в Україні є Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.
3. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю складається з Ради нагляду за аудиторською діяльністю (далі - Рада нагляду) та Інспекції із забезпечення якості (далі - Інспекція).
4. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю забезпечує здійснення нагляду і несе відповідальність за нагляд за:
 - 1) реєстрацією аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності;
 - 2) впровадженням міжнародних стандартів аудиту;
 - 3) контролем за атестацією аудиторів та безперервним навчанням аудиторів, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності;
 - 4) контролем якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності;
 - 5) дисциплінарними провадженнями щодо аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності;
 - 6) застосуванням стягнень.

Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю розглядає справи про адміністративні правопорушення (у тому числі за зверненням користувачів фінансової звітності), пов'язані з порушенням законодавства в частині ненадання інформації до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю у випадках, передбачених цим Законом, та неоприлюднення фінансової звітності разом з аудиторським звітом.

5. Аудиторській палаті України, за умови що її організаційна структура унеможливує виникнення конфлікту інтересів, делегуються такі повноваження:

- 1) реєстрація аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності;
- 2) контроль за безперервним навчанням аудиторів, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності, крім аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес;
- 3) контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності, крім аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес;
- 4) здійснення дисциплінарних проваджень щодо суб'єктів аудиторської діяльності, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності, крім суб'єктів аудиторської діяльності, які здійснюють аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес.

6. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю в порядку, визначеному цим Законом, здійснює нагляд за виконанням Аудиторською палатою України делегованих їй повноважень.

7. У разі систематичного невиконання Аудиторською палатою України рішень Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю два і більше разів, виникнення конфлікту інтересів при виконанні Аудиторською палатою України повноважень, передбачених частиною п'ятою цієї статті, та допущення Аудиторською палатою України порушень вимог [пунктів 2-7 частини шостої](#) та [частини сьомої статті 47](#) цього Закону Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю ініціює скликання позачергового з'їзду аудиторів з метою дострокового припинення повноважень членів Ради Аудиторської палати України. Рішення про дострокове припинення повноважень членів Ради Аудиторської палати України та рішення щодо делегування нових членів до Ради Аудиторської палати України приймає з'їзд аудиторів у порядку, визначеному цим Законом. При цьому до складу Ради Аудиторської палати України не можуть бути делеговані члени Ради Аудиторської палати України, з вини яких відбулися порушення, що стали причиною скликання позачергового з'їзду аудиторів.

8. Для здійснення нагляду Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю має право:

- 1) отримувати інформацію про аудитора (суб'єкта аудиторської діяльності), яка стосується виконання таким аудитором (суб'єктом аудиторської діяльності) своїх професійних обов'язків;
- 2) отримувати від юридичних та фізичних осіб інформацію стосовно аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності, пов'язану з виконанням аудитором (суб'єктом аудиторської діяльності) професійних обов'язків, оприлюдненням фінансової звітності разом з аудиторським звітом, а також щодо виконання Аудиторською палатою України делегованих повноважень;
- 3) проводити виїзні перевірки аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності в частині виконання ними професійних обов'язків;
- 4) направляти матеріали про виявлені правопорушення до правоохоронних органів;
- 5) залучати інспекторів та експертів до проведення перевірок та здійснення дисциплінарного провадження;
- 6) накладати стягнення на аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності;
- 7) отримувати звіти від Аудиторської палати України та проводити перевірки Аудиторської палати України з метою забезпечення виконання нею відповідно до вимог Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю делегованих повноважень;
- 8) розглядати та переглядати рішення, прийняті Аудиторською палатою України, в межах виконання нею делегованих повноважень;
- 9) надавати обґрунтовані рекомендації щодо дій, які необхідно здійснити Аудиторській палаті України для належного виконання нею делегованих повноважень.

9. Члени Ради нагляду та співробітники Інспекції повинні дотримуватися режиму конфіденційності щодо інформації, яка їм може стати відомою у процесі виконання обов'язків, передбачених цим Законом.

10. На членів Ради нагляду поширюється законодавство у сфері запобігання корупції.

11. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю має бути незалежним від суб'єктів аудиторської діяльності.

12. У разі якщо Радою нагляду залучаються експерти для виконання окремих завдань, то вони не можуть брати участі у прийнятті будь-яких рішень. Залучені експерти не повинні мати конфлікту інтересів стосовно аудитора (суб'єкта аудиторської діяльності), щодо якого проводиться дисциплінарне провадження або перевірка, до якої залучається експерт.

13. Для забезпечення фінансування діяльності Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю суб'єкти аудиторської діяльності зобов'язані за кожним договором з надання аудиторських послуг з обов'язкового аудиту підприємствам, що становлять суспільний інтерес, сплачувати такі внески на користь Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю:

1) фіксований внесок, розмір якого становить три мінімальні заробітні плати, встановленої законом на 1 січня звітного року, з кожного аудиторського звіту, підготовленого суб'єктом аудиторської діяльності за результатами надання аудиторських послуг з обов'язкового аудиту підприємству, що становить суспільний інтерес;

2) внесок у відсотках суми винагороди (без урахування податку на додану вартість) за договором з надання аудиторських послуг з обов'язкового аудиту підприємствам, що становлять суспільний інтерес, розмір якого визначається Кабінетом Міністрів України на підставі кошторису Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, але не може бути більшим 2 відсотків суми такої винагороди.

Для забезпечення фінансування діяльності Аудиторської палати України суб'єкти аудиторської діяльності зобов'язані за кожним договором з надання аудиторських послуг з обов'язкового аудиту іншим юридичним особам, які не є підприємствами, що становлять суспільний інтерес, сплачувати такі внески на користь Аудиторської палати України:

фіксований внесок, що становить 0,3 мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року, з кожного аудиторського звіту, підготовленого суб'єктом аудиторської діяльності за результатами надання аудиторських послуг з обов'язкового аудиту;

внесок у відсотках суми винагороди (без урахування податку на додану вартість) за договором з надання аудиторських послуг з обов'язкового аудиту, розмір якого визначається Аудиторською палатою України, але не може бути більшим за розмір внеску, що сплачується на користь Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю суб'єктами аудиторської діяльності, які надають послуги з обов'язкового аудиту підприємствам, що становлять суспільний інтерес.

Сплата внесків, передбачених цією статтею, має бути здійснена суб'єктом аудиторської діяльності не пізніше останнього дня місяця, наступного за місяцем, в якому було складено (датовано) аудиторський звіт.

Кошторис Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю затверджується Кабінетом Міністрів України.

Кошторис Аудиторської палати України в частині фінансування делегованих повноважень затверджує Рада нагляду.

14. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю є юридичною особою публічного права, яка не має на меті отримання прибутку. Статут Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

За рішенням Кабінету Міністрів України може бути:

1) сформований статутний капітал Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю за рахунок коштів, передбачених Державним бюджетом України;

2) надане Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю майно, що є державною власністю, на праві господарського відання, в користування чи управління.

Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю має право отримувати від урядів іноземних держав, їх агентств та установ, а також міжнародних фінансових організацій технічну допомогу у формі цільових грантів чи в інший спосіб на підставі відповідного договору. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю забезпечує окремий облік такої допомоги та на офіційному веб-сайті оприлюднює інформацію щодо розміру та напрямів використання такої допомоги у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю самостійно володіє, користується і розпоряджається належним йому на праві власності майном.

Джерелами формування майна та коштів Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю можуть бути:

а) грошові внески до статутного капіталу;

б) внески суб'єктів аудиторської діяльності відповідно до цього Закону;

в) кошти, залучені на безповоротній основі (крім коштів від суб'єктів аудиторської діяльності), у тому числі кошти, отримані від урядів іноземних держав, їх агентств та установ, а також міжнародних фінансових організацій;

г) майно, придбане в установленому законодавством порядку;

г) інші джерела, не заборонені законодавством.

Майно, що є державною власністю і надане Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю на праві господарського відання в користування чи управління, включається до його активів, але не може бути відчужене у будь-який спосіб без рішення Кабінету Міністрів України. Списання та передача державного майна здійснюються відповідно до законодавства. Зазначене у цьому абзаці майно не включається до статутного капіталу Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю зобов'язаний вести бухгалтерський облік, подавати та оприлюднювати фінансову звітність, складену за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Річна фінансова звітність Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю підлягає обов'язковій перевірці незалежним суб'єктом аудиторської діяльності. [Порядок](#) відбору незалежного аудитора визначає Кабінет Міністрів України.

У разі ліквідації Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю всі кошти, що залишилися після задоволення вимог кредиторів, спрямовуються до Державного бюджету України.

15. Органи державної влади та інші суб'єкти не мають права втручатися в діяльність Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю з виконання ним своїх повноважень, визначених цим Законом. Рішення Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю з питань їх неправомірності можуть бути оскаржені в судовому порядку.

16. Організаційно-технічне та методичне забезпечення діяльності Ради нагляду забезпечує Інспекція.

Стаття 16. Порядок формування та функціонування Ради нагляду

1. Рада нагляду складається із семи осіб, по одному представнику від центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, двох представників Національного банку України і трьох осіб з числа непрактикуючих осіб.

{Абзац перший частини першої статті 16 в редакції Закону № 79-IX від 12.09.2019}

Три особи з числа непрактикуючих осіб обираються за відкритим конкурсом із прозорою процедурою номінаційним комітетом, що формується шляхом делегування по одному представнику від центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Аудиторської палати України, двох представників Національного банку України та трьох представників професійних організацій аудиторів та бухгалтерів, які є членами Міжнародної федерації бухгалтерів.

{Абзац другий частини першої статті 16 в редакції Закону № 79-IX від 12.09.2019}

Кандидатури для обрання членами Ради нагляду з числа непрактикуючих осіб пропонуються Аудиторською палатою України, професійними організаціями аудиторів та бухгалтерів, а також шляхом самовисування.

Кожна професійна організація аудиторів та бухгалтерів, яка є членом Міжнародної федерації бухгалтерів, може делегувати не більше одного представника. У разі якщо загальна кількість делегованих представників більше трьох, то вибір представників до номінаційного комітету проводиться шляхом рейтингового голосування у [порядку](#), визначеному органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

У разі якщо професійні організації аудиторів та бухгалтерів, які є членами Міжнародної федерації бухгалтерів, делегували менше трьох представників, то професійні організації аудиторів та бухгалтерів, які не є членами Міжнародної федерації бухгалтерів і мають у своєму складі повноправними членами не менше 20 відсотків загальної кількості аудиторів, включених до Реєстру станом на 1 січня поточного року, можуть делегувати не більше одного представника від кожної професійної організації. При цьому членство аудитора може бути враховано лише в одній професійній організації, за вибором аудитора, що має бути ним письмово засвідчено.

Професійні організації аудиторів та бухгалтерів обирають представників до номінаційного комітету шляхом рейтингового голосування у [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України.

Для кандидатів у члени Ради нагляду з числа непрактикуючих осіб є обов'язковим досвід роботи у сфері аудиту, бухгалтерського обліку, права, але не менше 10 років, та бездоганна репутація.

Не можуть бути обраними до складу Ради нагляду особи, які два і більше строків були членами Аудиторської палати України, створеної відповідно до [Закону України](#) "Про аудиторську діяльність".

За рішенням Ради нагляду особам з числа непрактикуючих осіб за рахунок Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю можуть бути оплачені витрати часу для виконання завдань, визначених Радою нагляду (крім участі у засіданнях Ради нагляду), відшкодовані транспортні витрати та витрати на проживання, пов'язані з участю у роботі Ради нагляду та виконанням її завдань.

Склад Ради нагляду затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, за поданням відповідних органів та за результатами конкурсу. Членами Ради нагляду можуть бути тільки неприпустимі особи, які мають знання та/або досвід роботи у сфері бухгалтерського обліку, аудиту, права. Члени Ради нагляду призначаються строком на 5 років. Одна особа не може бути призначена до складу Ради нагляду більше двох строків поспіль.

Голова Аудиторської палати України та Виконавчий директор Інспекції можуть брати участь у засіданнях Ради нагляду як спостерігачі з правом дорадчого голосу.

2. Голова Ради нагляду обирається з числа членів Ради нагляду простою більшістю голосів.
3. Засідання Ради нагляду відбуваються не рідше ніж один раз на два місяці.
4. До повноважень Ради нагляду належать:
 - 1) затвердження публічного звіту діяльності Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю;
 - 2) схвалення Статуту Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та проєктів нормативно-правових актів з регулювання аудиторської діяльності;
 - 3) нагляд за діяльністю Аудиторської палати України в частині виконання нею делегованих повноважень;
 - 4) прийняття рішень про призначення перевірки виконання Аудиторською палатою України делегованих повноважень;
 - 5) затвердження та надання Аудиторській палаті України рекомендацій щодо усунення виявлених порушень у діяльності Аудиторської палати України при виконанні нею делегованих повноважень;
 - 6) перегляд рішень Аудиторської палати України, прийнятих нею в межах виконання делегованих повноважень, внесення до них змін та у разі обґрунтування недоцільності їх скасування;
 - 7) нагляд за діяльністю Інспекції;
 - 8) проведення конкурсу та за його результатами призначення Виконавчого директора Інспекції;
 - 9) прийняття рішення про порушення дисциплінарної справи щодо аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності;
 - 10) прийняття рішень про застосування стягнень до аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності;
 - 11) прийняття рішень про накладення адміністративних стягнень у разі порушення законодавства в частині ненадання інформації до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю у випадках, передбачених цим Законом, та неоприлюднення фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності разом з аудиторським звітом;
 - 12) участь членів Ради нагляду у роботі органів Аудиторської палати України в межах нагляду за виконанням делегованих повноважень;
 - 13) отримання інформації від Інспекції, Аудиторської палати України з питань, віднесених до компетенції Ради;
 - 14) затвердження графіка перевірок з контролю якості, що плануються до проведення Інспекцією разом з Аудиторською палатою України;
 - 15) залучення експертів;
 - 16) передача матеріалів до правоохоронних органів;
 - 17) схвалення кошторису Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та звіту про його виконання;
 - 18) затвердження кошторису Аудиторської палати України в частині фінансування виконання нею делегованих повноважень;
 - 19) перегляд рішень комісії з атестації та їх скасування у разі обґрунтування їх недоцільності.
5. Повноваження Ради нагляду визначаються цим Законом та Статутом Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю в межах повноважень, визначених законом.

Стаття 17. Формування та функціонування Інспекції

1. Інспекцію очолює Виконавчий директор, який призначається Радою нагляду строком на п'ять років. Виконавчим директором може бути неприпустима особа, яка має досвід роботи у сфері аудиту, бухгалтерського обліку, права не менше 10 років, бездоганну репутацію, не має конфлікту інтересів. При формуванні умов конкурсу з відбору кандидатури на посаду виконавчого директора Радою нагляду можуть бути встановлені додаткові вимоги до кандидатів на цю посаду. Виконавчий директор призначає та звільняє двох своїх заступників за погодженням з Радою нагляду, а також інспекторів та інших посадових осіб Інспекції відповідно до трудового законодавства. Заступником Виконавчого директора може бути неприпустима особа, яка має досвід роботи у сфері аудиту, бухгалтерського обліку, права не менше семи років, бездоганну репутацію, не має конфлікту інтересів.

Виконавчий директор може бути звільнений достроково у разі: відставки; неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я; набрання чинності обвинувальним вироком суду; накладення адміністративного стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією; усунення з посади рішенням Ради нагляду за аудиторською діяльністю за порушення вимог цього Закону та Статуту Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

{Абзац другий частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 524-ІХ від 04.03.2020}

2. До повноважень Інспекції належать:
 - 1) проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності;
 - 2) підготовка проєкту публічного звіту за результатами здійснення суспільного нагляду та проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг та оприлюднення звіту, затвердженого Радою нагляду;
 - 3) здійснення перевірки, підготовка та надання Раді нагляду проєктів рекомендацій для удосконалення реалізації Аудиторською палатою України делегованих повноважень;
 - 4) проведення перевірок та реалізація стягнень за дорученням Ради нагляду;
 - 5) методологічне забезпечення професійної кваліфікації.
3. Діяльність Інспекції провадиться відповідно до законодавства та Статуту Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Повноваження Інспекції визначаються цим Законом та Статутом Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю в межах повноважень, визначених законом.

4. На посадових осіб Інспекції поширюється законодавство у сфері запобігання корупції.

Стаття 18. Оприлюднення інформації про діяльність Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю

1. Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю оприлюднюється щонайменше в обов'язковому порядку така інформація:

- 1) щорічні звіти про свою діяльність;
- 2) щорічні програми роботи з виконання своїх завдань;
- 3) план-графік щорічних перевірок з контролю якості аудиторських послуг;
- 4) щорічні звіти про загальні результати системи забезпечення якості. Звіт має містити інформацію про проведені перевірки, надані рекомендації, перевірку їх виконання, вжиті заходи та накладені стягнення. Він має також містити інформацію про основні показники виконання кошторису Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та ресурси, залучені для виконання функцій;
- 5) інформація про накладені стягнення.

Розділ IV АТЕСТАЦІЯ АУДИТОРІВ

Стаття 19. Атестація аудиторів

1. Аудитором може бути визнана фізична особа, яка:

- 1) має вищу освіту;
 - 2) підтвердила високий рівень теоретичних знань та професійну компетентність шляхом успішного складання відповідних іспитів;
 - 3) пройшла практичну підготовку із провадження аудиторської діяльності.
2. Теоретичні знання підтверджуються за такими напрямками:
- 1) стандарти професійної етики та професійна незалежність;
 - 2) міжнародні стандарти аудиту;
 - 3) законодавчі засади аудиторської діяльності та методика проведення аудиту (професійні навички);

- 4) управління ризиками та внутрішній контроль;
- 5) фінансовий аналіз;
- 6) управлінський облік;
- 7) міжнародні стандарти фінансової звітності;
- 8) теорія бухгалтерського обліку та законодавчі засади ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності;
- 9) податкове законодавство та законодавство про єдиний соціальний внесок;
- 10) господарське, цивільне та трудове законодавство;
- 11) корпоративне законодавство та законодавство про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом;
- 12) інформаційні технології та комп'ютерні системи;
- 13) фінанси підприємств;
- 14) економіка підприємства та статистика.

3. Професійна компетентність підтверджується шляхом складання кваліфікаційного іспиту, який має засвідчити здатність особи застосовувати теоретичні знання на практиці.

4. Особам, які під час навчання у вищих навчальних закладах вивчали предмети за напрямками, зазначеними у частині другій цієї статті, протягом мінімальної кількості годин, визначеної комісією з атестації згідно із затвердженим Порядком, та успішно склали іспит, за рішенням комісії з атестації можуть бути зараховані теоретичні знання з відповідних предметів.

Особам, які склали відповідні теоретичні іспити за напрямками, зазначеними у цій статті, в професійних організаціях, що є дійсними членами Міжнародної федерації бухгалтерів, та ці особи є членами цих організацій або перебувають у процесі набуття членства у цих організаціях, за рішенням комісії з атестації зараховуються теоретичні знання.

5. Аудитори, допущені до проведення обов'язкового аудиту в будь-якій державі Європейського Союзу, які мають намір працювати в Україні, повинні скласти іспити з підтвердження теоретичних знань з питань законодавства України за напрямками: аудиторської діяльності і бухгалтерського обліку, податкового законодавства та законодавства про єдиний соціальний внесок, трудового, цивільного, господарського законодавства, у тому числі корпоративного, та законодавства про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом.

6. Особа, яка має вищу освіту та досвід роботи на посадах бухгалтера, ревізора, юриста, фінансиста, економіста (помічника) аудитора не менше 15 років, або має досвід роботи на зазначених посадах не менше семи років та пройшла стажування у порядку, визначеному цим Законом, може бути атестована за результатами кваліфікаційного іспиту.

7. Кваліфікаційний іспит та іспити з теоретичних знань проводяться незалежними центрами оцінювання знань, акредитованими комісією з атестації.

Підготовку до складання іспитів відповідно до програм, затверджених комісією з атестації, можуть проводити вищі навчальні заклади та інші установи, професійні організації аудиторів та бухгалтерів. Кандидат в аудиторів може самостійно підготуватися до складання іспитів.

Зазначені у цій частині суб'єкти за рішенням комісії з атестації здійснюють підготовку завдань до складання іспитів.

При цьому підготовку кандидатів до складання іспитів та розробка екзаменаційних завдань за одним і тим же напрямком одним і тим же суб'єктом не допускаються.

8. Атестація аудиторів здійснюється комісією з атестації.

Комісія з атестації складається з дев'яти осіб та формується шляхом делегування до її складу:

1) однієї особи від вищих навчальних закладів за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері вищої освіти;

2) двох осіб - представників професійних організацій аудиторів та бухгалтерів, які є членами Міжнародної федерації бухгалтерів;

3) однієї особи від Аудиторської палати України;

4) по одній особі від Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику економічного розвитку, та двох осіб від Національного банку України.

{Абзац шостий частини восьмої статті 19 в редакції Закону № 79-IX від 12.09.2019}

Кожна професійна організація аудиторів та бухгалтерів, яка є членом Міжнародної федерації бухгалтерів, може делегувати не більше одного представника. У разі якщо загальна кількість делегованих представників більше двох, то вибір представників до комісії з атестації проводиться шляхом рейтингового голосування у [порядку](#), визначеному органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

У разі якщо професійні організації аудиторів та бухгалтерів, які є членами Міжнародної федерації бухгалтерів, делегували менше двох представників, то професійні організації аудиторів та бухгалтерів, які не є членами Міжнародної федерації бухгалтерів і мають у своєму складі повноправними членами не менше 20 відсотків загальної кількості аудиторів, включених до Реєстру станом на 1 січня поточного року, можуть делегувати не більше одного представника від кожної професійної організації. При цьому членство аудитора може бути враховано лише в одній професійній організації, за вибором аудитора, що має бути ним письмово засвідчено.

Професійні організації аудиторів та бухгалтерів обирають представників до комісії з атестації шляхом рейтингового голосування у [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України.

Голова комісії з атестації обирається з числа її членів простою більшістю голосів від загальної кількості членів комісії з атестації. Персональний склад комісії з атестації затверджує керівник центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

Строк повноважень членів комісії з атестації становить три роки. Положення про комісію з атестації погоджується Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та затверджується наказом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

Матеріально-технічне та методичне забезпечення діяльності комісії з атестації здійснюється Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

9. До компетенції комісії з атестації належать:

1) організація розробки та подання на схвалення до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю проектів Порядку складання іспитів, Порядку проходження стажування, Порядку безперервного професійного навчання аудиторів, Порядку зарахування теоретичних знань, інших нормативно-правових актів з питань атестації та професійного навчання аудиторів;

2) затвердження програм іспитів для кандидатів в аудиторів в обсязі, не меншому ніж обсяги навчальних програм вищих навчальних закладів IV рівня акредитації;

3) організація проведення іспитів;

4) затвердження результатів іспитів;

5) прийняття рішень про зарахування іспиту у випадках, передбачених цим Законом;

6) розгляд апеляцій на результати іспитів;

7) акредитація незалежних центрів оцінювання, центрів з підготовки екзаменаційних завдань та призначення осіб з перевірки екзаменаційних робіт;

8) формування вимог до юридичних осіб, що можуть проводити безперервне професійне навчання аудиторів;

9) прийняття рішення про визнання кваліфікаційної придатності особи до провадження аудиторської діяльності.

Неправомірні рішення комісії з атестації аудиторів, її дії або бездіяльність, що обмежують чи порушують права юридичних або фізичних осіб, можуть бути оскаржені до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю або до суду.

10. Порядок складання іспитів (у тому числі методика оцінювання кваліфікаційних іспитів, порядок розподілу коштів, отриманих у вигляді плати за складання іспиту) та порядок проходження стажування розробляються комісією з атестації та подаються на схвалення до Органу суспільного

нагляду за аудиторською діяльністю, який після схвалення передає їх для затвердження центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

11. Іспити проводяться у письмовій або електронній формі з дотриманням анонімності та конфіденційності.

12. За складання іспиту справляється плата у розмірі однієї мінімальної заробітної плати, встановленої на початок відповідного року. Зазначені кошти розподіляються лише між суб'єктами, які здійснюють підготовку екзаменаційних завдань, незалежними центрами оцінювання знань та особами з перевірки екзаменаційних робіт відповідно до затвердженого порядку. У разі зарахування іспиту плата не справляється.

13. Свідоцтво про складання іспитів з теоретичних знань та кваліфікаційного іспиту видається на підставі рішення комісії з атестації центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

Свідоцтво є чинним протягом п'яти років з дня складання кваліфікаційного іспиту.

Відмову у видачі свідоцтва може бути оскаржено до суду.

14. Особа, яка має намір бути аудитором, повинна набути практичного досвіду аудиторської діяльності шляхом працевлаштування/стажування у суб'єкта аудиторської діяльності не менше трьох років у будь-який період незалежно від дати отримання свідоцтва про складання іспитів з теоретичних знань та кваліфікаційного іспиту.

15. У разі наявності чинного свідоцтва про складання іспитів з теоретичних знань та кваліфікаційного іспиту і позитивної характеристики за результатами набуття практичного досвіду у суб'єкта аудиторської діяльності комісія з атестації приймає рішення про визнання кваліфікаційної придатності особи до провадження аудиторської діяльності.

16. Аудитор повинен дотримуватися вимог щодо безперервного професійного навчання.

17. Порядок безперервного професійного навчання аудиторів затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

18. Безперервне професійне навчання аудиторів можуть проводити:

1) юридичні особи, які відповідають вимогам, встановленим комісією з атестації;

2) аудиторські фірми, що розробили власні програми безперервного професійного навчання, які визнані професійними організаціями - членами Міжнародної федерації бухгалтерів;

3) професійні організації аудиторів та/або бухгалтерів.

Розділ V

РЕЄСТРАЦІЯ АУДИТОРІВ ТА СУБ'ЄКТІВ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 20. Ведення Реєстру

1. Суб'єкти аудиторської діяльності можуть надавати аудиторські послуги лише після включення до Реєстру.

2. Відомості до Реєстру вносяться Аудиторською палатою України.

3. Реєстр є публічним, оприлюднюється і підтримується в актуальному стані у мережі Інтернет на веб-сторінці Аудиторської палати України. Відомості, що містяться в Реєстрі, є відкритими і загальнодоступними з можливістю цілодобового вільного доступу та копіювання.

4. Номер реєстрації аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності є індивідуальним і не може передаватися іншим аудиторам і суб'єктам аудиторської діяльності.

5. З метою ведення Реєстру дозволяється обробка персональних даних фізичних осіб відповідно до законодавства з питань захисту персональних даних.

6. У Реєстрі обов'язково міститься інформація про Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та про орган, якому делеговано певні повноваження.

7. [Порядок ведення Реєстру](#) визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

8. Плата за внесення інформації до Реєстру не справляється.

Стаття 21. Розділи Реєстру та відомості, що підлягають оприлюдненню у Реєстрі

1. Реєстр складається з таких розділів:

1) аудитори;

2) суб'єкти аудиторської діяльності;

3) суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності;

4) суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес.

2. Реєстр повинен містити такі відомості про аудитора:

1) прізвище, ім'я та по батькові аудитора;

2) номер реєстрації у Реєстрі;

3) номери реєстрації у публічних реєстрах аудиторів інших країн (за наявності) із зазначенням країни та найменування органу реєстрації;

4) дата та номер рішення комісії з атестації про визнання кваліфікаційної придатності особи до провадження аудиторської діяльності або номер сертифіката аудитора, отриманого до дати введення в дію цього Закону;

5) контактна інформація аудитора (номери телефонів, електронна адреса, адреса веб-сторінки за наявності);

6) найменування та реєстраційні номери суб'єктів аудиторської діяльності, у складі яких аудитор здійснює аудиторську діяльність або з якими його пов'язують відносини партнерства, участі тощо, та контактна інформація (місцезнаходження, номери телефонів, електронна адреса, адреса веб-сторінки цих суб'єктів).

3. Реєстр повинен містити таку інформацію про суб'єктів аудиторської діяльності:

1) найменування, організаційно-правова форма для юридичних осіб та прізвище, ім'я та по батькові аудитора, який одноосібно провадить аудиторську діяльність, із зазначенням форми її здійснення (фізична особа - підприємець чи провадження незалежної професійної діяльності);

2) номер реєстрації у Реєстрі;

3) ідентифікаційний код аудиторської фірми (для аудиторів, які одноосібно провадять аудиторську діяльність, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (не оприлюднюється) (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідний контролюючий орган та мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта);

4) місцезнаходження аудиторської фірми та контактна інформація (номери телефонів, електронна адреса, адреса веб-сторінки за наявності);

5) контактна інформація аудитора, який одноосібно провадить аудиторську діяльність (номери телефонів, електронна адреса, адреса веб-сторінки за наявності);

6) перелік засновників (учасників) аудиторської фірми, у тому числі прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), країна громадянства, найменування, країна резидентства, місцезнаходження, ідентифікаційний код (не оприлюднюється), якщо засновником є юридична особа - частки кожного із засновників (учасників) у статутному капіталі, контактна інформація щодо кожної особи (номери телефонів, електронна адреса);

7) відомості про органи управління аудиторської фірми, прізвище, ім'я, по батькові, дата обрання (призначення) осіб, які обираються (призначаються) до органу управління аудиторської фірми, номери реєстрації у Реєстрі (за наявності), контактна інформація щодо кожної особи (номери телефонів, електронна адреса, обраної (призначеної) до органів управління;

8) відомості про кількість аудиторів, які є працівниками суб'єкта аудиторської діяльності, із зазначенням їх номера реєстрації у Реєстрі;

9) дані про відокремлені підрозділи аудиторської фірми, у тому числі місцезнаходження, контактна інформація (номери телефонів, електронна адреса, адреса веб-сторінки за наявності);

10) номери реєстрації у публічних реєстрах аудиторських фірм в інших країнах (за наявності) із зазначенням країни та найменування органу реєстрації;

11) дата і номер рішення про проходження перевірки системи контролю якості аудиторських послуг (за наявності).

4. В окремих розділах Реєстру містяться відомості про суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності та обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, а саме:

- 1) найменування, ідентифікаційний код (не оприлюднюється) суб'єкта аудиторської діяльності, номер реєстрації у Реєстрі;
- 2) перелік аудиторів, які є працівниками, партнерами, учасниками або в інший спосіб залучаються до провадження аудиторської діяльності, із зазначенням прізвища, ім'я, по батькові, номера реєстрації у Реєстрі;
- 3) інформація про аудиторську мережу (в разі членства суб'єкта аудиторської діяльності в аудиторській мережі);
- 4) дата і номер рішення про проходження перевірки системи контролю якості аудиторських послуг;
- 5) реквізити договору страхування цивільно-правової відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, строк дії такого договору, відомості про страховика та страхову суму.

Стаття 22. Подання відомостей до Реєстру

1. Відомості, які підлягають оприлюдненню в Реєстрі, подаються до Аудиторської палати України за формою, затвердженою Аудиторською палатою України та погодженою Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Забороняється вимагати надання інформації, не передбаченої цим Законом. Документи для підтвердження відомостей, зазначених аудитором та суб'єктом аудиторської діяльності при їх внесенні до Реєстру, не подаються, а зберігаються в аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності і надаються у разі їх перевірки.

2. Аудитор або суб'єкт аудиторської діяльності протягом 30 календарних днів з того дня, коли відбулись зміни у відомостях, які оприлюднені в Реєстрі або повинні бути до нього внесені згідно з вимогами цього Закону, зобов'язаний надіслати відповідні відомості (зміни) до Аудиторської палати України для їх оприлюднення.

3. Заява аудитора або посадової особи, яка відповідно до установчих документів здійснює керівництво аудиторською фірмою (або особи, уповноваженої керівником аудиторської фірми), про внесення відомостей (у тому числі про внесення змін до оприлюднених відомостей) до Реєстру або виключення аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності з Реєстру підписується особисто, електронний підпис накладається відповідно до законодавства про електронні документи та електронний документообіг. У цій заяві обов'язково міститься декларація заявника про достовірність відомостей, які подаються для оприлюднення в Реєстрі, та усвідомлення відповідальності за подання недостовірних відомостей або приховування інформації, що підлягає оприлюдненню в Реєстрі відповідно до цього Закону.

4. Документи, які подаються (надсилаються поштовим відправленням або в електронній формі) для оприлюднення в Реєстрі, повинні бути складені державною мовою. Електронні документи оформляються згідно з вимогами законодавства у сфері використання електронних документів та електронного документообігу. Електронний документ вважається одержаним з часу надходження заявником повідомлення в електронній формі про одержання такого електронного документа від уповноваженої особи Аудиторської палати України, яка автоматично після отримання від заявника електронного документа надсилає йому електронне повідомлення з підтвердженням факту одержання електронного документа.

5. У разі якщо документи подаються до Аудиторської палати України особисто, уповноважена особа Аудиторської палати України одразу перевіряє правильність оформлення заяви та наявність усіх відомостей. Відповідна перевірка електронного документа проводиться протягом повного робочого дня з часу його отримання. У разі виявлення недоліків в оформленні або відсутності окремих відомостей документи повертаються одразу після перевірки із зазначенням недоліків, що потребують усунення. Якщо недоліків не виявлено, подані документи приймаються для внесення їх до Реєстру.

6. Внесення відомостей про аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності до Реєстру здійснюється протягом трьох робочих днів, упродовж яких уповноважена особа Аудиторської палати України перевіряє відповідність наданих відомостей інформації, що міститься про аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності у відкритих (публічних) державних реєстрах. У разі виявлення невідповідності поданих відомостей оприлюдненій інформації документи повертаються із зазначенням конкретних невідповідностей. Після отримання роз'яснень або усунення невідповідностей документи приймаються для внесення їх до Реєстру.

7. Повнота, достовірність та своєчасність подання відомостей до Реєстру перевіряються під час проведення перевірки системи контролю якості суб'єкта аудиторської діяльності.

8. У разі отримання інформації про недостовірність відомостей про аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності, оприлюднених у Реєстрі, Аудиторська палата України має право вимагати роз'яснення або здійснити перевірку суб'єкта аудиторської діяльності щодо повноти, достовірності та своєчасності подання відомостей до Реєстру.

9. У разі встановлення факту несуттєвого порушення вимог цього Закону щодо повноти, достовірності та своєчасності подання відомостей про аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності для оприлюднення у Реєстрі до аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності застосовується стягнення у вигляді попередження.

У разі встановлення факту суттєвого порушення вимог цього Закону щодо повноти, достовірності та своєчасності подання відомостей про аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності для оприлюднення у Реєстрі Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю за поданням Інспекції або Аудиторської палати України приймає рішення про виключення аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності з Реєстру. Зазначене рішення може бути оскаржене до суду.

Суттєвим порушенням вважається умисне неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації, яка підлягає оприлюдненню у Реєстрі відповідно до вимог цього Закону, що призвело до введення в оману замовника аудиторських послуг та/або інших осіб щодо відповідності аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності вимогам для проведення обов'язкового аудиту або обов'язкового аудиту підприємств, що становлять суспільний інтерес.

10. Аудиторська палата України зобов'язана вести справи на кожного аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності, в яких у хронологічному порядку зберігатися усі відомості, які ними подавались для оприлюднення в Реєстрі. Після виключення аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності з Реєстру його справа зберігається не менше ніж 10 років.

11. Виключення аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності з Реєстру здійснюється за їх власною заявою або за рішенням Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, у разі прийняття рішення про ліквідацію суб'єкта аудиторської діяльності, смерті аудитора та в інших випадках, передбачених Порядком ведення Реєстру та цим Законом.

У разі якщо аудитор або суб'єкт аудиторської діяльності систематично не сплачує внески, передбачені [частиною тринадцятою](#) статті 15 цього Закону, та інші внески або платежі, рішення про сплату яких прийнято з'їздом аудиторів України відповідно до [статті 48](#) цього Закону, Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю за поданням Інспекції або Аудиторської палати України застосовує щодо аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності стягнення, передбачене [частиною шостою](#) статті 42 цього Закону. Зазначене рішення може бути оскаржене до суду.

Розділ VI

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО АУДИТУ ТА АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ СУСПІЛЬНИЙ ІНТЕРЕС

Стаття 23. Вимоги до внутрішньої організації суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності

1. Суб'єкт аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності має забезпечити:

1) незалежність та об'єктивність аудиторів та ключового партнера при наданні аудиторських послуг, зокрема шляхом впровадження відповідних політики та процедур, а також наявність системи контролю за їх виконанням;

2) запровадження системи внутрішнього контролю, процедур реєстрації та обліку фактів, інформація про які підлягає фіксації та розкриттю відповідно до цього Закону, механізмів внутрішнього контролю, застосування методики оцінки ризиків, заходів та засобів для захисту систем обробки інформації;

3) можливість інформування уповноваженої особи суб'єкта аудиторської діяльності про факти порушень вимог цього Закону його працівниками;

4) достатній рівень кваліфікації та досвіду аудиторів і персоналу, який залучається до надання послуг відповідно до міжнародних стандартів аудиту. В суб'єкті аудиторської діяльності за основним місцем роботи має працювати не менше трьох аудиторів. При наданні послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес (крім тих, що відповідають критеріям малого підприємства), за основним

місцем роботи має працювати не менше п'яти аудиторів із загальною чисельністю штатних кваліфікованих працівників, які залучаються до виконання завдань, не менше 10 осіб, з яких щонайменше дві особи повинні підтвердити кваліфікацію відповідно до [статті 19](#) цього Закону або мати чинні сертифікати (дипломи) професійних організацій, що підтверджують високий рівень знань з міжнародних стандартів фінансової звітності. Перелік професійних організацій, сертифікат (диплом) яких свідчить про високий рівень відповідних знань, затверджується Радою нагляду;

5) достатній рівень забезпеченості працівниками за основним місцем роботи для виконання завдань з обов'язкового аудиту фінансової звітності. У разі залучення до надання цих послуг аудиторів та інших працівників, які не є працівниками за основним місцем роботи суб'єкта аудиторської діяльності, суб'єкт аудиторської діяльності зобов'язаний вжити заходів для недопущення зниження якості внутрішнього контролю. Участь працівників суб'єкта аудиторської діяльності, які працюють не за основним місцем роботи, у виконанні завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності не впливає на обсяг відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, яка на нього покладається відповідно до законодавства та договору, укладеного з юридичною особою, якій надаються відповідні послуги;

6) запровадження організаційних та адміністративних механізмів для попередження, ідентифікації, усунення або управління і розкриття будь-яких ризиків та загроз своїй незалежності;

7) запровадження внутрішньої політики та процедур виконання завдань з обов'язкового аудиту фінансової звітності, що також мають передбачати обов'язковість інструктажу, нагляду та перевірки роботи аудиторів та інших працівників, вимог до створення і обсягу робочих документів аудитора;

8) запровадження внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг. Відповідальність за організацію і ефективне функціонування внутрішньої системи контролю якості несе керівник суб'єкта аудиторської діяльності, при цьому ним може бути призначена відповідальна особа лише з числа аудиторів, яка є працівником суб'єкта аудиторської діяльності за основним місцем роботи;

9) використання вищезазначених внутрішніх процедур, систем, механізмів та ресурсів для забезпечення системного та регулярного надання послуг з обов'язкового аудиту;

10) запровадження механізмів реєстрації та розв'язання нестандартних ситуацій, що мають або можуть мати суттєві наслідки для неупередженості діяльності аудиторів та ключових партнерів, пов'язаної з наданням послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності;

11) застосування політики оплати праці персоналу, залученого до виконання завдань з обов'язкового аудиту, що передбачала б стимули для забезпечення якості робіт. При цьому винагорода, отримана суб'єктом аудиторської діяльності від юридичної особи за послуги, не пов'язані з обов'язковим аудитом фінансової звітності, не може будь-яким способом враховуватися при визначенні обсягу оплати праці аудиторам та іншим працівникам, залученим до виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності цієї юридичної особи;

12) постійний моніторинг, оцінювання відповідності та ефективності внутрішньої політики і процедур, системи внутрішнього контролю, у тому числі щорічна оцінка внутрішньої системи контролю якості та вжиття відповідних заходів для усунення будь-яких недоліків. Суб'єкт аудиторської діяльності може залучати для незалежного оцінювання внутрішньої системи контролю якості професійні організації аудиторів. Суб'єкт аудиторської діяльності повинен зберігати інформацію про результати оцінки ефективності системи внутрішнього контролю та вжиті заходи протягом семи років.

Стаття 24. Організація роботи з виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності

1. Під час виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності аудиторська фірма має призначити щонайменше одного ключового партнера з аудиту, виходячи при виборі з критеріїв забезпечення якості аудиту, незалежності та компетентності. Аудиторська фірма повинна забезпечити ключового партнера з аудиту достатніми ресурсами та персоналом.

Ключовий партнер з аудиту повинен брати особисто активну участь у виконанні завдання з обов'язкового аудиту.

Під час виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності аудитор, який провадить аудиторську діяльність як фізична особа - підприємець або провадить незалежну професійну діяльність, повинен приділяти виконанню завдання достатньо часу та виділяти достатні ресурси, які б дозволили виконати свої обов'язки належним чином відповідно до вимог цього Закону та міжнародних стандартів аудиту.

2. Суб'єкт аудиторської діяльності повинен забезпечити облік виявлених невідповідностей вимогам цього Закону у власній практиці, розкриття інформації про їх наслідки та вжиті заходи з метою їх усунення або удосконалення системи внутрішнього контролю з метою попередження їх у подальшому. Суб'єкт аудиторської діяльності повинен щорічно складати звіт, що містить огляд таких заходів, для внутрішнього використання.

У разі якщо суб'єкт аудиторської діяльності звертається за консультацією до зовнішніх експертів, він повинен задокументувати звернення та отримані рекомендації.

3. Суб'єкт аудиторської діяльності повинен вести особові справи за кожною юридичною особою, фінансова звітність якої перевіряється, які мають щонайменше містити:

1) найменування та місцезнаходження такої юридичної особи;

2) для аудиторської фірми - прізвище, ім'я, по батькові призначеного ключового партнера з аудиту;

3) суму винагороди, отриманої за послуги з обов'язкового аудиту, та винагороди, отриманої за інші послуги, у кожному фінансовому році.

4. Суб'єкт аудиторської діяльності зобов'язаний забезпечити складання аудитором, ключовим партнером з аудиту, який виконує завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності, робочих документів аудитора для кожного завдання, у яких обов'язково документувати дані з оцінки незалежності в обсязі, визначеному [статтею 28](#) цього Закону, застосовані процедури, судження, підстави для висновків тощо, а також зберігати (як зазначено в [статті 39](#) цього Закону) будь-яку іншу важливу інформацію і документи на підтвердження аудиторського звіту та для моніторингу дотримання вимог цього Закону та інших правових вимог.

Робочі документи аудитора мають бути остаточно сформовані і передані на зберігання не пізніше ніж через 60 днів з дня підписання аудиторського звіту.

5. Суб'єкт аудиторської діяльності має вести облік усіх поданих письмово скарг щодо надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності.

6. При наданні послуг з обов'язкового аудиту консолідованої фінансової звітності групи ключовий партнер з аудиту групи:

1) несе відповідальність за аудиторський звіт та за додатковий звіт для аудиторського комітету;

2) оцінює та перевіряє результат аудиту фінансової звітності дочірніх та асоційованих підприємств або іншої роботи, виконаної іншими суб'єктами аудиторської діяльності, у тому числі з інших країн, з метою проведення аудиту консолідованої фінансової звітності групи та документує характер, тривалість та обсяг такої роботи, результати перевірки робочих документів аудитора, які підтверджують результати аудиту дочірніх та асоційованих підприємств.

7. Обсяг робочих документів аудитора, підготовлених ключовим партнером з аудиту групи, та результати аудиту консолідованої фінансової звітності групи мають максимально характеризувати виконану ключовим партнером роботу. Ключовий партнер з аудиту групи може використовувати у своїй роботі і включити до робочих документів аудитора лише ті документи від суб'єктів аудиторської діяльності з інших країн, щодо яких від таких суб'єктів отримано згоду на їх розкриття Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

8. У разі якщо ключовий партнер з аудиту групи не може документально підтвердити результати аудиту фінансової звітності дочірнього та/або асоційованого підприємства, які мають суттєвий вплив на фінансову звітність групи, проведеного іншим суб'єктом аудиторської діяльності, то він повинен вжити належних заходів та поінформувати про це Інспекцію. Такі заходи повинні включати залежно від ситуації проведення додаткової роботи понад обсяги завдання з обов'язкового аудиту консолідованої фінансової звітності групи або шляхом залучення суб'єктів аудиторської діяльності для повторного аудиту фінансової звітності дочірнього та/або асоційованого підприємства.

9. Ключовий партнер з аудиту групи повинен на запит Інспекції або Аудиторської палати України, поданий Аудиторською палатою України з метою виконання делегованих повноважень, надати їм доступ до робочих документів аудитора, у тому числі до документів, що підтверджують результати аудиту фінансової звітності дочірніх підприємств юридичної особи або іншої роботи, виконаної суб'єктами аудиторської діяльності мережі аудиторських фірм, у тому числі з інших країн, крім випадків, коли надання робочих документів або інших документів суперечить законодавству.

Стаття 25. Обмеження щодо обсягу завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності

1. Завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності не повинно включати надання впевненості щодо майбутньої дієздатності юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється, а також ефективності або результативності діяльності її органів управління або посадових осіб із провадження господарської діяльності на сьогодні або у майбутньому.

Стаття 26. Винагорода за послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності

1. Винагорода суб'єкта аудиторської діяльності за надання послуг з аудиту фінансової звітності юридичній особі не повинна залежати від надання цій самій юридичній особі неаудиторських послуг, а також договірних відносин або домовленостей, не пов'язаних з наданням послуг з аудиту фінансової звітності.

2. Забороняється встановлення суми винагороди за надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності на підставі наперед визначених умов до результатів надання аудиторських послуг або результатів їх використання, зокрема залежно від висловленої думки в аудиторському звіті.

3. Якщо суб'єкт аудиторської діяльності протягом трьох і більше років поспіль надає підприємству, що становить суспільний інтерес, його материнській компанії та/або дочірнім підприємствам послуги, не пов'язані з обов'язковим аудитом фінансової звітності, крім тих, що зазначені у частині четвертій статті 6 цього Закону, сума винагороди за такі послуги не може перевищувати 70 відсотків середньої суми винагороди, що була отримана суб'єктом аудиторської діяльності протягом останніх трьох років поспіль за послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності) від такого підприємства, що становить суспільний інтерес, його материнській компанії та/або дочірніх підприємств.

4. Якщо загальна сума винагороди, отримана від підприємства, що становить суспільний інтерес, за кожен з останніх трьох років поспіль перевищує 15 відсотків загальної суми чистого доходу від надання послуг таким суб'єктом аудиторської діяльності з обов'язкового аудиту фінансової звітності, суб'єкт аудиторської діяльності зобов'язаний поінформувати про це аудиторський комітет підприємства і вжити заходів для забезпечення незалежності, узгоджених з аудиторським комітетом. При цьому аудиторський комітет може прийняти рішення про проведення контрольного огляду завдання іншим суб'єктом аудиторської діяльності, який відповідно до цього Закону має право проводити аудит фінансової звітності підприємства, що становить суспільний інтерес, до затвердження аудиторського звіту.

5. Забороняється надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес, якщо загальна сума винагороди, отримана від цього підприємства, щорічно перевищує 15 відсотків загальної суми чистого доходу від надання послуг таким суб'єктом аудиторської діяльності впродовж п'яти років поспіль.

Стаття 27. Обмеження щодо надання послуг

1. Суб'єкт аудиторської діяльності, який надає послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес, або учасник аудиторської мережі, до якої належить такий суб'єкт аудиторської діяльності, не має права безпосередньо або опосередковано надавати цьому підприємству, його материнській компанії (резиденту України) та/або дочірнім підприємствам (резидентам України) послуги, зазначені у частині четвертій статті 6 цього Закону.

2. Якщо суб'єкт аудиторської діяльності, який надає послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес, належить до аудиторської мережі, інші учасники цієї аудиторської мережі можуть надавати цьому підприємству, його материнській компанії (резиденту України) та/або дочірнім підприємствам (резидентам України) послуги, не пов'язані з аудитом фінансової звітності, крім наведених у частині четвертій статті 6 цього Закону, у разі відповідного схвалення аудиторським комітетом та вжиття заходів за результатами оцінки загроз незалежності.

3. Якщо учасник аудиторської мережі, до якої належить суб'єкт аудиторської діяльності, що надає послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес, надає послуги, зазначені у частині четвертій статті 6 цього Закону, нерезиденту, який є материнською компанією та/або дочірнім підприємством підприємства, що становить суспільний інтерес, фінансова звітність якого перевіряється, такий суб'єкт аудиторської діяльності повинен провести у зв'язку з цим оцінку загроз незалежності. Суб'єкт аудиторської діяльності може продовжити виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємства, що становить суспільний інтерес, лише якщо може бути доведено, що надання послуг членом аудиторської мережі материнській компанії (нерезиденту) та/або дочірньому підприємству (нерезиденту) цього підприємства не впливає на незалежність суб'єкта аудиторської діяльності, його професійне судження та аудиторський звіт.

4. Обмеження щодо надання послуг, зазначених у частині четвертій статті 6 цього Закону, встановлені цією статтею, діють з початку звітного періоду фінансової звітності, що перевіряється суб'єктом аудиторської діяльності, до дати підписання аудиторського звіту. При цьому для послуг з розробки та впровадження процедур внутрішнього контролю період обмеження наданих послуг поширюється на фінансовий рік, який передуватиме звітному періоду фінансової звітності, що перевіряється суб'єктом аудиторської діяльності.

Стаття 28. Оцінка загроз незалежності

1. До початку виконання завдань з обов'язкового аудиту фінансової звітності суб'єкт аудиторської діяльності, ключовий партнер з аудиту та аудиторі, які безпосередньо або опосередковано будуть виконувати завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності юридичної особи, повинні провести оцінку загроз незалежності, а саме оцінити та задокументувати:

- 1) відповідність вимогам незалежності, визначеним цим Законом;
- 2) загрози незалежності та вжиті застережні заходи для зменшення ризиків щодо їх настання;
- 3) достатність кількості аудиторів та іншого персоналу, часу та ресурсів, необхідних для здійснення повного комплексу процедур для виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності;

4) відповідність ключового партнера з аудиту та аудиторів, які будуть залучені до виконання завдання з обов'язкового аудиту, вимогам цього Закону.

2. При наданні послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес, суб'єкт аудиторської діяльності, ключовий партнер з аудиту, аудиторі, які будуть залучені до виконання завдання, на додаток до вимог, зазначених у частині першій цієї статті, повинні оцінити та задокументувати інформацію про:

1) виконання вимог, визначених цим Законом, щодо встановлення винагороди за послуги з обов'язкового аудиту, дотримання обмежень до надання послуг, які не пов'язані з обов'язковим аудитом, та тривалості періоду надання послуг з обов'язкового аудиту підприємству, що становить суспільний інтерес;

2) чесність і порядність посадових осіб органів управління та наглядових органів підприємства, що становить суспільний інтерес, фінансова звітність якого перевіряється.

3. Суб'єкт аудиторської діяльності, який надає послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес, має щорічно письмово надавати підтвердження аудиторському комітету такого підприємства, що суб'єкт аудиторської діяльності, ключовий партнер з аудиту, аудиторі, які залучаються до виконання відповідного завдання, є незалежними від цього підприємства. Суб'єкт аудиторської діяльності повинен поінформувати аудиторський комітет підприємства, що становить суспільний інтерес, фінансова звітність якого перевіряється, про загрози незалежності та узгодити заходи, що вживатимуться для зменшення ризиків щодо їх настання.

Стаття 29. Призначення та відсторонення суб'єкта аудиторської діяльності від надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності

1. Суб'єкт аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності призначається загальними зборами акціонерного товариства, загальними зборами учасників, засновником у недержавних унітарних підприємствах, органом управління за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики державних (комунальних) підприємств та господарських товариств, у яких державі належить 100 відсотків акцій (часток, паїв) статутного капіталу, іншим вищим органом управління відповідно до законодавства та установчих документів. Призначенням для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності може бути суб'єкт аудиторської діяльності, який відповідає вимогам, встановленим цим Законом, та включений до відповідного розділу Реєстру.

У разі якщо загальні збори учасників господарського товариства не можуть відбутися у зв'язку з відсутністю кворуму, рішення про призначення аудитора може бути прийнято наглядовою радою такого товариства. У разі якщо наглядова рада не сформована або її створення не обов'язкове згідно із законодавством, рішення про призначення суб'єкта аудиторської діяльності може бути прийнято виконавчим органом такого товариства.

2. Забороняється встановлювати в договорах між юридичною особою, фінансова звітність якої підлягає перевірці, та третьою стороною вимоги чи критерії до суб'єктів аудиторської діяльності, які можуть бути призначені для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності цієї юридичної особи, або зазначати перелік суб'єктів аудиторської діяльності, з яких може бути зроблено вибір, або найменування конкретного суб'єкта аудиторської діяльності. Положення такого договору, що обмежує вибір для призначення суб'єкта аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту юридичної особи, є нікчемними.

Підприємство, що становить суспільний інтерес, зобов'язано негайно поінформувати Інспекцію про спробу третьої сторони встановити зазначені договірні положення або іншим чином вплинути на призначення суб'єкта аудиторської діяльності.

3. На підприємствах, що становлять суспільний інтерес, проводять конкурс з відбору суб'єктів аудиторської діяльності, які можуть бути призначені для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності цього підприємства. У конкурсі можуть брати участь суб'єкти аудиторської діяльності, які відповідають вимогам, встановленим цим Законом до суб'єктів аудиторської діяльності, які можуть надавати послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, включені до відповідного розділу Реєстру, у яких за попередній річний звітний період сума винагороди від кожного з підприємств, що становлять суспільний інтерес, яким надавалися послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності протягом цього періоду, не перевищувала 15 відсотків загальної суми доходу від надання аудиторських послуг та які не мають обмежень, пов'язаних з тривалістю надання послуг цьому підприємству.

Для проведення конкурсу підприємство, що становить суспільний інтерес, має розробити і оприлюднити порядок його проведення і однозначні прозорі та недискримінаційні критерії відбору щонайменше двох суб'єктів аудиторської діяльності, які подаються на розгляд органів, що призначають суб'єктів аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності.

Суб'єктам аудиторської діяльності, які виявили бажання брати участь у конкурсі, безкоштовно надається тендерна документація, яка розкриває інформацію про діяльність підприємства, що становить суспільний інтерес, та містить завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності.

4. Відповідальність за проведення конкурсу покладається на аудиторський комітет підприємства, що становить суспільний інтерес, або інший орган (підрозділ), на який покладено відповідні функції. Аудиторський комітет або інший орган (підрозділ), на який покладено відповідні функції, оцінює конкурсні пропозиції, подані суб'єктами аудиторської діяльності, за встановленими критеріями відбору та складає звіт про висновки процедури відбору. До уваги беруться результати контролю якості послуг, що надаються суб'єктами аудиторської діяльності, які беруть участь у конкурсі. За результатами конкурсу аудиторський комітет представляє обґрунтовані рекомендації щодо призначення суб'єкта (суб'єктів) аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності, які мають включати щонайменше дві пропозиції щодо відбору суб'єктів аудиторської діяльності для проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності.

5. Підприємство, що становить суспільний інтерес, зобов'язано надати на вимогу Інспекції підтвердження дотримання процедури відбору та прозорості проведення конкурсу і формування рекомендацій аудиторського комітету.

6. Орган управління або наглядовий орган формують пропозиції для органу, зазначеного у частині першій цієї статті, про призначення суб'єкта (суб'єктів) аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності, які мають включати рекомендації аудиторського комітету або органу (підрозділу), на який покладено відповідні функції, а також обґрунтовані рекомендації щодо вибору одного суб'єкта аудиторської діяльності або групи суб'єктів аудиторської діяльності, які надаватимуть послуги з аудиту спільно. Якщо пропозиції органу управління або наглядового органу не враховують рекомендації аудиторського комітету, то має бути наведено обґрунтування відповідних пропозицій. Однак суб'єкт аудиторської діяльності, запропонований органом управління або наглядовим органом, має бути з числа суб'єктів аудиторської діяльності, які брали участь у конкурсі та відповідають вимогам, зазначеним у частині третій цієї статті.

7. Якщо у складі юридичної особи створено окремих комітет з призначення аудиторів, в якому представники його власників (засновників) мають вирішальний вплив і якому доручено надавати рекомендації з відбору суб'єкта аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності, то цей комітет може виконувати функції аудиторського комітету.

8. Підприємства, що становлять суспільний інтерес, до підписання договору щодо аудиту фінансової звітності інформують про суб'єкта аудиторської діяльності, який надаватиме ці послуги, відповідний орган державної влади, до якого відповідно до законодавства подається фінансова звітність разом з аудиторським висновком. [Форма повідомлення](#) встановлюється таким органом державної влади.

9. Суб'єкт аудиторської діяльності може бути відсторонений від виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності до завершення строку, визначеного договором з органом управління юридичної особи, який надаються відповідні аудиторські послуги. Відсторонення суб'єкта аудиторської діяльності від виконання завдання з обов'язкового аудиту може бути здійснено органом управління на підставі достатніх обґрунтованих доказів порушення суб'єктом аудиторської діяльності вимог цього Закону. Розбіжності у думках щодо ведення бухгалтерського обліку і розкриття інформації у фінансовій звітності та процедур аудиту не є підставою для відсторонення суб'єкта аудиторської діяльності від виконання завдання з обов'язкового аудиту. Відсторонення від виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності може бути оскаржено до суду.

10. Юридичні особи, фінансова звітність яких перевіряється, та суб'єкти аудиторської діяльності, які виконували завдання з обов'язкового аудиту, інформують Інспекцію про відсторонення суб'єкта аудиторської діяльності від виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності до завершення строку виконання завдання, визначеного договором, і зазначають причини та необхідні пояснення.

11. Власники п'яти або більше відсотків акцій (часток, паїв) статутного капіталу підприємства, що становить суспільний інтерес, наглядовий орган цього підприємства, Інспекція, орган державної влади, до якого відповідно до законодавства подається фінансова звітність разом з аудиторським висновком, можуть звернутися до суду з вимогою до органу управління про відсторонення суб'єкта аудиторської діяльності за наявності фактів порушення цього Закону.

Стаття 30. Тривалість завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес

1. Підприємство, що становить суспільний інтерес, призначає суб'єкта аудиторської діяльності для виконання першого завдання з аудиту фінансової звітності щонайменше на один рік. Строк виконання такого завдання може бути продовжено. При цьому безперервна тривалість виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності для суб'єкта аудиторської діяльності не може перевищувати 10 років.

2. Після закінчення строку максимальної тривалості виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності, зазначеного у частині першій цієї статті, або після закінчення строку тривалості виконання завдання, продовженого відповідно до частини четвертої цієї статті, суб'єкт аудиторської діяльності або у відповідних випадках члени його мережі не повинні надавати послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності тому самому підприємству, що становить суспільний інтерес, протягом наступних чотирьох років.

3. Максимальна тривалість виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності може бути продовжена, але не більше ніж на строки, зазначені у частині четвертій цієї статті, тільки якщо за рекомендацією аудиторського комітету орган управління пропонує органу, який відповідно до цього Закону здійснює призначення суб'єкта аудиторської діяльності, продовжити виконання завдання і ця пропозиція схвалюється.

4. Після закінчення строку виконання аудиторського завдання, визначеного у частині першій цієї статті, підприємство, що становить суспільний інтерес, може продовжити строк виконання суб'єктом аудиторської діяльності завдання з аудиту:

1) на 10 років за результатами відкритого конкурсу з відбору суб'єкта аудиторської діяльності, що проводиться відповідно до вимог цього Закону;

2) на 14 років, якщо у виконанні аудиторського завдання одночасно буде брати участь декілька суб'єктів аудиторської діяльності, а не один за умови, що за результатами обов'язкового аудиту представляється спільний аудиторський звіт.

5. Ключові партнери з аудиту, відповідальні за проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності, припиняють свою участь в обов'язковому аудиті фінансової звітності підприємства, що становить суспільний інтерес, не пізніше ніж через сім років з дати їх призначення. Вони не мають права брати участь у виконанні завдання з обов'язкового аудиту цього підприємства протягом наступних трьох років.

Суб'єкт аудиторської діяльності має забезпечити ротацию аудиторів, залучених до виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності. Механізм поступової ротации застосовується поетапно до конкретних осіб, а не до всієї групи, яка виконує завдання.

6. У цілях цієї статті тривалість виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності розраховується з першого фінансового року згідно з договором на проведення аудиту, відповідно до якого суб'єкт аудиторської діяльності вперше призначається виконувати завдання з обов'язкового аудиту одного й того самого підприємства, що становить суспільний інтерес.

У цілях цієї статті суб'єкт аудиторської діяльності включає інших суб'єктів аудиторської діяльності, які приєдналися до нього у процесі реорганізації.

Якщо у зв'язку з процесами реорганізації або змінами у структурі власності суб'єкта аудиторської діяльності існує невизначеність щодо дати, з якої він почав виконання завдання з обов'язкового аудиту, такий суб'єкт аудиторської діяльності зобов'язаний негайно повідомити про це Інспекцію, яка остаточно визначає відповідну дату.

Стаття 31. Виявлення порушень

1. Якщо аудитор або ключовий партнер при виконанні завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємства, що становить суспільний інтерес, має достатні підстави підозрювати, що могли мати місце або мали місце порушення, зокрема шахрайство щодо фінансової звітності такого підприємства, він повинен поінформувати про них орган управління підприємства та спонукати орган управління розслідувати таке питання та вжити відповідних заходів щодо усунення цих порушень і недопущення їх повторного вчинення в подальшому.

2. Якщо підприємство, що становить суспільний інтерес, не розслідує це питання, суб'єкт аудиторської діяльності, який надає такому підприємству послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності, зобов'язаний поінформувати про це орган, який згідно із законодавством здійснює нагляд за діяльністю відповідного підприємства, що становить суспільний інтерес.

Подання суб'єктом аудиторської діяльності такої інформації не є порушенням договірною або правового обмеження щодо розкриття інформації.

3. Аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності зобов'язані подавати в установленому порядку та у випадках, передбачених [Законом України](#) "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення", інформацію центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, та центральному органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Стаття 32. Вимоги щодо внутрішнього контролю якості виконаного завдання з аудиту фінансової звітності

1. Внутрішній контроль якості виконаного завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, проводиться до подання аудиторського звіту та додаткового звіту для аудиторського комітету підприємства, що становить суспільний інтерес.

2. Внутрішній контроль якості виконаного завдання з аудиту фінансової звітності проводиться рецензентом, який призначається з числа аудиторів, не залучених до виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності, огляд якого проводиться. Якщо у суб'єкта аудиторської діяльності відсутній аудитор, який не залучався до виконання завдання з обов'язкового аудиту, то для огляду виконаного завдання може бути залучений аудитор, який не пов'язаний трудовими відносинами з таким суб'єктом аудиторської діяльності. У такому разі розкриття робочих документів чи інформації рецензенту не є порушенням професійної таємниці. Робочі документи та інформація, розкриті рецензенту, є для нього професійною таємницею.

3. При огляді виконаного завдання з аудиту фінансової звітності рецензент має щонайменше задокументувати:

1) усну і письмову інформацію, надану аудитором або ключовим партнером з аудиту, на підтвердження суттєвих суджень, а також основних результатів проведених аудиторських процедур і висновків, зроблених за цими результатами, на вимогу або без вимоги рецензента;

2) висновок аудитора та ключового партнера з аудиту, викладений у проектах аудиторського звіту та додаткового звіту для аудиторського комітету.

4. У рамках огляду виконаного завдання з аудиту фінансової звітності оцінюється щонайменше таке:

- 1) незалежність суб'єкта аудиторської діяльності від юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється;
- 2) значні ризики, виявлені аудитором або ключовим партнером з аудиту при виконанні завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності, і вжиті ним заходи з відповідного управління цими ризиками, а також обґрунтування щодо рівня їх суттєвості;
- 3) звернення за консультаціями до експертів та виконання їх рекомендацій;
- 4) характер викривлення та обсяг виправлених і не виправлених недостовірних даних у фінансовій звітності, виявлених при проведенні аудиту;
- 5) теми, що обговорювалися з аудиторським комітетом, посадовими особами юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється;
- 6) теми, що обговорювалися з компетентними органами та у відповідних випадках з іншими третіми сторонами;
- 7) підтвердження документами та інформацією, відібраними рецензентом з робочих документів аудитора, висновку аудитора або ключового партнера з аудиту, викладеного у проектах аудиторського звіту та додаткового звіту для аудиторського комітету.

5. Рецензент обговорює результати внутрішнього контролю якості виконаного завдання з аудиту фінансової звітності з аудитором або ключовим партнером з аудиту. Суб'єкт аудиторської діяльності має визначити процедури врегулювання розбіжностей між висновками ключового партнера з аудиту і рецензента.

6. Суб'єкт аудиторської діяльності і рецензент повинні документувати результати внутрішнього контролю якості виконаного завдання з аудиту фінансової звітності включно із судженнями, на яких ґрунтуються ці результати.

Стаття 33. Вимоги, що мають виконуватися при припиненні надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності

1. Якщо суб'єкт аудиторської діяльності припиняє надавати послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес, він зобов'язаний продовжувати дотримуватися вимог конфіденційності та професійної таємниці.

2. Суб'єкт аудиторської діяльності, що припиняє надавати послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес, має надати призначеному суб'єкту аудиторської діяльності доступ до додаткових звітів для аудиторського комітету, звітів для наглядових органів підприємства, що становить суспільний інтерес, та звітів про прозорість за попередні роки.

Стаття 34. Аудиторський комітет

1. Великі підприємства зобов'язані створити аудиторський комітет або покласти відповідні функції на ревізійну комісію або наглядову раду, що створюється відповідно до законодавства.

2. Інші підприємства, які належать до підприємств, що становлять суспільний інтерес, можуть покласти функції аудиторського комітету на окремий підрозділ органу управління або на наглядовий орган.

3. Більшість членів аудиторського комітету підприємств, що становлять суспільний інтерес (у разі його створення), не повинні бути пов'язані з такими підприємствами. З числа незалежних членів призначається Голова аудиторського комітету. До складу аудиторського комітету не можуть входити посадові особи органів управління таких підприємств.

4. Щонайменше один член аудиторського комітету повинен бути компетентним у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиту.

5. Аудиторський комітет підприємства, що становить суспільний інтерес, або орган (підрозділ), на який покладено відповідні функції, має забезпечити:

- 1) інформування загальних зборів акціонерів (учасників) або іншого вищого органу управління відповідно до законодавства, органу управління або наглядового органу підприємства про результати обов'язкового аудиту фінансової звітності;
- 2) моніторинг процесу складання фінансової звітності та надання рекомендацій і пропозицій щодо забезпечення достовірності інформації;
- 3) оцінку ефективності систем внутрішнього контролю (внутрішнього аудиту відповідно до міжнародних стандартів професійної практики внутрішнього аудиту) та управління ризиками підприємства;
- 4) моніторинг виконання завдань з обов'язкового аудиту фінансової звітності;
- 5) оцінку незалежності суб'єктів аудиторської діяльності, які надають послуги з обов'язкового аудиту;
- 6) проведення прозорого конкурсу з відбору суб'єктів аудиторської діяльності та обґрунтування рекомендацій за його результатами.

Стаття 35. Додатковий звіт для аудиторського комітету

1. Суб'єкти аудиторської діяльності, які надають послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, подають до аудиторського комітету або органу (підрозділу), на який покладено відповідні функції, додатковий звіт не пізніше дати подання аудиторського звіту.

2. Додатковий звіт для аудиторського комітету повинен розкривати результати виконання завдання з обов'язкового аудиту та щонайменше має містити:

- 1) твердження про незалежність;
- 2) прізвище, ім'я та по батькові ключового партнера (партнерів) з аудиту та аудиторів, які залучалися до виконання завдання (для аудиторської фірми);
- 3) розкриття інформації про залучення зовнішніх експертів, інших суб'єктів аудиторської діяльності та підтвердження їх незалежності від юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється;
- 4) дані про співробітництво та обмін інформацією з аудиторським комітетом або органом (підрозділом), на який покладено відповідні функції, з посадовими особами органу управління та наглядового органу юридичної особи, зокрема із зазначенням дат та переліку питань, що обговорювалися;
- 5) інформацію про обсяг і строки виконання завдання з обов'язкового аудиту, залучені ресурси;
- 6) розподіл завдань між суб'єктами аудиторської діяльності при призначенні більш ніж одного суб'єкта аудиторської діяльності, якщо обов'язковий аудит проводиться спільно;
- 7) розкриття інформації про застосовану методику перевірки фінансової звітності, зокрема пояснюються усі суттєві відхилення порівняно з попереднім роком, навіть якщо у попередньому році завдання з обов'язкового аудиту виконувалося іншим суб'єктом аудиторської діяльності;
- 8) рівень суттєвості, що застосовувався під час виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності в цілому, та у відповідних випадках рівень або рівні суттєвості щодо певних класів операцій, статей фінансової звітності, іншого розкриття інформації, а також повинні наводитися якісні фактори, що враховуються при визначенні рівня суттєвості;
- 9) судження про виявлені події або обставини, у зв'язку з якими можуть виникнути значні сумніви у здатності юридичної особи продовжувати діяльність на безперервній основі, і те, чи є вони суттєвою невизначеністю, а також коротко викладені вжиті та очікувані заходи підтримки, які враховано при судженні щодо здатності замовника продовжувати діяльність на безперервній основі, і те, чи є вони суттєвою невизначеністю;
- 10) інформацію про виявлені суттєві недоліки системи внутрішнього контролю та/або системи бухгалтерського обліку, при цьому зазначається усунуто або не усунуто ці недоліки;
- 11) інформацію про виявлені факти або обґрунтовані підозри порушення законодавства або положень установчих документів;
- 12) опис застосованих методів оцінки щодо різних груп активів та зобов'язань, у тому числі розкриваються відповідні зміни;
- 13) пояснення щодо обсягу консолідації та критерії невиключення дочірніх підприємств до консолідації;
- 14) опис роботи, виконаної залученим іноземним суб'єктом аудиторської діяльності, який не є членом аудиторської мережі;
- 15) інформацію щодо забезпечення посадовими особами юридичних осіб надання всіх необхідних запитів, пояснень та документів;
- 16) повідомлення про:
будь-які значні труднощі, що виникли в ході виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності;
суттєві питання, що були предметом обговорення з посадовими особами юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється;
інші питання, що можуть вплинути на якість фінансової звітності.

3. На вимогу суб'єкта аудиторської діяльності, аудиторського комітету, органу управління юридичної особи або наглядового органу суб'єкта аудиторської діяльності обговорює основні питання, що виникають у зв'язку з виконанням завдання з обов'язкового аудиту, зазначені в додатковому звіті для аудиторського комітету, з аудиторським комітетом або органом (підрозділом), на який покладено відповідні функції, органом управління або, у відповідних випадках, з наглядовим органом юридичної особи.

4. У разі виконання завдання з обов'язкового аудиту разом з декількома суб'єктами аудиторської діяльності при виникненні між ними будь-якої незгоди з процедури аудиту, правил бухгалтерського обліку або будь-якого іншого питання причини таких розбіжностей пояснюються в додатковому звіті для аудиторського комітету.

5. Додатковий звіт для аудиторського комітету оформлюється у порядку, визначеному для складання аудиторського звіту.

6. На вимогу Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та органів державної влади, до яких подається фінансова звітність разом з аудиторським висновком, суб'єкт аудиторської діяльності або аудиторський комітет, або орган (підрозділ), на який покладено відповідні функції, зобов'язаний надати додатковий звіт.

Стаття 36. Звіт для органів нагляду

1. Суб'єкт аудиторської діяльності, який надає послуги з обов'язкового аудиту підприємству, що становить суспільний інтерес, зобов'язаний інформувати орган, який відповідно до законодавства здійснює нагляд за таким підприємством про:

- 1) порушення законодавства з питань, що належать до компетенції органу нагляду;
- 2) суттєву загрозу або сумніви щодо можливості підприємства продовжувати діяльність на безперервній основі;
- 3) відмову від висловлення думки або надання негативної чи модифікованої думки.

Суб'єкт аудиторської діяльності повинен повідомляти про будь-яку інформацію щодо питань, зазначених у пунктах 1-3 цієї частини, про яку йому стало відомо під час виконання завдання з обов'язкового аудиту юридичної особи, що має тісні зв'язки з підприємством, що становить суспільний інтерес, обов'язковий аудит фінансової звітності якого він також проводить. Для цілей цього абзацу під терміном "тісні зв'язки" слід розуміти ситуацію, коли дві або більше фізичних чи юридичних осіб пов'язані у будь-який із зазначених способів:

- 1) участь у формі власності безпосередньо або шляхом контролю 20 або більше відсотків акцій, що мають право голосу, або статутного капіталу підприємства;
- 2) контроль;
- 3) постійний зв'язок двох або більшої кількості осіб до однієї і тієї самої третьої особи шляхом контролю.

2. Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку мають запровадити механізм взаємодії із суб'єктами аудиторської діяльності, які проводять обов'язковий аудит фінансової звітності публічних акціонерних товариств та емітентів цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на регульованому фондовому ринку або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, банків, страхових та фінансових установ.

{Частина друга статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-IX від 12.09.2019}

3. Розкриття відповідно до цієї статті суб'єктом аудиторської діяльності або аудиторською мережею відповідної інформації органам нагляду не є порушенням договірного чи правового обмеження щодо розкриття інформації.

{Стаття 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 738-IX від 19.06.2020}

Стаття 37. Звіт про прозорість

1. Суб'єкт аудиторської діяльності, що надає послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, оприлюднює звіт про прозорість за попередній рік не пізніше 30 квітня року, що настає за звітним. Звіт про прозорість опубліковується на веб-сторінці суб'єкта аудиторської діяльності і залишається доступним на цьому веб-сайті щонайменше сім років з дня його оприлюднення.

Суб'єкт аудиторської діяльності може вносити зміни до опублікованого звіту про прозорість. У такому разі зазначається, що це виправлений варіант звіту, при цьому первинний варіант звіту залишається доступним на веб-сторінці.

Суб'єкт аудиторської діяльності протягом 30 робочих днів з дати виникнення події інформує Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю про те, що звіт про прозорість опубліковано на його веб-сторінці та/або про внесення змін до нього.

2. Звіт про прозорість включає щонайменше таке:

- 1) опис організаційно-правової структури власності аудиторської фірми;
- 2) у разі якщо суб'єкт аудиторської діяльності є членом мережі:
характеристику мережі та організаційно-правових і структурних механізмів мережі;
найменування аудиторських фірм (або прізвище та ім'я кожного аудитора, який працює одноосібно), які є членами аудиторської мережі, а також держави, в яких вони зареєстровані;
чистий дохід, отриманий мережею від надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності;

- 3) опис структури управління аудиторської фірми;
- 4) опис системи внутрішнього контролю якості та твердження органу управління або наглядового органу про її ефективність;
- 5) інформацію про дату останньої зовнішньої перевірки системи контролю якості;
- 6) перелік підприємств, що становлять суспільний інтерес, яким надавалися послуги з обов'язкового аудиту в попередньому фінансовому році;
- 7) інформацію про практики забезпечення незалежності, а також підтвердження проведення внутрішнього огляду дотримання незалежності;
- 8) інформацію про безперервне навчання аудиторів;
- 9) відомості щодо принципів оплати праці ключових партнерів;
- 10) опис політики ротації ключових партнерів з аудиту та аудиторів, залучених до виконання завдання з обов'язкового аудиту;
- 11) інформацію про:

доходи від надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, і суб'єктів, що належать до групи компаній, материнською компанією яких є такі підприємства;

- доходи від надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності інших юридичних осіб;
- доходи від надання дозволених неаудиторських послуг підприємствам, що становлять суспільний інтерес;
- доходи від надання неаудиторських послуг іншим юридичним особам;
- 12) інформацію про пов'язаних осіб суб'єкта аудиторської діяльності.

Звіт про прозорість складається у письмовій формі та підписується керівником суб'єкта аудиторської діяльності.

Стаття 38. Інформація для Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю

1. Суб'єкт аудиторської діяльності щороку, до 30 квітня року, наступного за звітним, подає до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю перелік підприємств, що становлять суспільний інтерес, яким надавалися послуги протягом звітного року з обов'язкового аудиту, із розкриттям інформації про:

- доходи від надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємствам, що становлять суспільний інтерес;
- доходи від надання інших послуг цим підприємствам.

Стаття 39. Зберігання документації

1. Суб'єкт аудиторської діяльності зберігає робочі документи та всі звіти протягом щонайменше семи років з дати завершення виконання завдання з аудиту фінансової звітності або їх створення, якщо виконання завдання з аудиту фінансової звітності не було завершено.

Розділ VII

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

Стаття 40. Контроль якості аудиторських послуг

1. Контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності здійснюється шляхом проведення перевірки якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності щодо дотримання ними міжнародних стандартів аудиту, принципу незалежності, ефективності внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг, дотримання вимог цього Закону.

2. Система контролю якості аудиторських послуг складається з політики та процедур, розроблених та впроваджених суб'єктами аудиторської діяльності відповідно до міжнародних стандартів аудиту.

3. Обов'язковий контроль якості аудиторських послуг здійснюється щодо:

1) суб'єктів аудиторської діяльності, які надають послуги із обов'язкового аудиту фінансової звітності великих підприємств, банків, професійних учасників ринків капіталу та емітентів, цінні папери яких допущені до торгів на регульованому фондовому ринку або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, - один раз на три роки;

2) суб'єктів аудиторської діяльності, які надають послуги із обов'язкового аудиту фінансової звітності, крім зазначених у пункті 1 цієї частини, - один раз на шість років.

4. Контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, проводиться Інспекцією.

Контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які надають послуги із обов'язкового аудиту фінансової звітності (крім суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес), проводиться Аудиторською палатою України.

Контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які не надають послуги із обов'язкового аудиту фінансової звітності, здійснюється за їхньою власною ініціативою Аудиторською палатою України.

5. З метою організації проведення контролю якості аудиторських послуг Інспекція:

- 1) розробляє та подає на розгляд Ради нагляду Порядок проведення перевірок з контролю якості;
- 2) розробляє рекомендації щодо проведення перевірок з контролю якості;
- 3) затверджує щорічні плани-графіки проведення перевірок з контролю якості;
- 4) призначає інспекторів для проведення перевірок з контролю якості;
- 5) ухвалює звіти за результатами перевірок з контролю якості;
- 6) затверджує рекомендації щодо усунення недоліків внутрішньої системи контролю якості, виявлених за результатами перевірок;
- 7) готує подання Раді нагляду щодо застосування стягнень за результатами перевірок з контролю якості.

6. З метою організації проведення контролю якості аудиторських послуг Аудиторська палата України:

- 1) бере участь у розробці Порядку проведення перевірок з контролю якості;
- 2) розробляє рекомендації щодо проведення перевірок з контролю якості;
- 3) розробляє щорічні плани-графіки проведення перевірок з контролю якості та подає їх на погодження Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю;

4) створює у своєму складі Комітет з контролю якості аудиторських послуг;

- 5) затверджує звіти за результатами перевірок з контролю якості;
- 6) затверджує рекомендації щодо усунення недоліків внутрішньої системи контролю якості, виявлених за результатами перевірок;
- 7) застосовує до суб'єктів аудиторської діяльності стягнення (крім суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес).

7. Інспекцією та Аудиторською палатою України має бути впроваджено політику та процедури незалежності інспекторів і забезпечено недопущення виникнення конфлікту інтересів.

8. Безпосередньо перевірки з контролю якості здійснюються інспекторами, які є посадовими особами Інспекції та працівниками Комітету з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України. Інспектором може бути призначено особу, яка відповідає таким критеріям:

- 1) має досвід роботи аудитором не менше п'яти років;
- 2) припинила діяльність із надання аудиторських послуг одноосібно або у складі суб'єкта аудиторської діяльності;
- 3) підвищила кваліфікацію за відповідною програмою, затвердженою комісією з атестації.

Перед початком проведення перевірки з контролю якості інспектор повинен задекларувати відсутність конфлікту інтересів між ним та суб'єктом аудиторської діяльності, перевірка якого здійснюватиметься.

Інспектор може здійснювати перевірку суб'єкта аудиторської діяльності, з яким його пов'язували трудові відносини або відносини власності, контролю тощо, не раніше ніж через три роки після припинення таких відносин.

9. Інспекція та Аудиторська палата України можуть залучати до перевірки з контролю якості суб'єктів аудиторської діяльності експертів. У такому разі щодо експертів мають бути виконані вимоги незалежності, встановлені до інспекторів.

10. Контроль якості аудиторських послуг передбачає тестування внутрішніх процедур, здійснення перевірки робочих документів, аудиторських звітів та інших звітів, договорів про надання аудиторських послуг, внутрішніх розпорядчих актів суб'єкта аудиторської діяльності, якими визначаються політика і процедури, які мають застосовуватися при наданні аудиторських послуг, щодо:

- 1) дотримання застосованих міжнародних стандартів аудиту, вимог щодо незалежності та інших вимог цього Закону, у тому числі забезпечення достовірності інформації, поданої для включення до Реєстру;
- 2) кількості та якості використаних ресурсів, у тому числі дотримання вимог щодо безперервного навчання аудиторів;
- 3) дотримання вимог стосовно винагороди за аудиторські послуги, якщо вони встановлені;
- 4) ефективності системи внутрішнього контролю якості суб'єкта аудиторської діяльності;
- 5) достовірності інформації у звіті про прозорість, якщо його оприлюднення передбачається цим Законом, щодо оцінки ефективності системи внутрішнього контролю якості суб'єкта аудиторської діяльності.

11. При проведенні перевірки з контролю якості робочі документи обираються виходячи з аналізу ризиків невиконання суб'єктом аудиторської діяльності завдання з аудиту фінансової звітності в обсязі та за процедурами, визначеними міжнародними стандартами аудиту.

12. За результатами перевірки з контролю якості складається звіт, який має містити основні висновки та рекомендації.

13. Висновки та рекомендації за результатами перевірки з контролю якості з їх обґрунтуванням мають бути доведені до відома суб'єкта аудиторської діяльності та обговорені з ним до складання звіту.

14. Порядок проведення перевірок з контролю якості затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

15. У разі виявлення порушень у системі контролю якості суб'єктів аудиторської діяльності Інспекція та Аудиторська палата України надають відповідному суб'єкту аудиторської діяльності обов'язкові до виконання рекомендації щодо їх виправлення та встановлюють строк їх виправлення, але не більше 12 місяців з дати завершення перевірки.

16. У разі вчинення суб'єктом аудиторської діяльності професійного проступку, визначеного [пунктом 4](#) частини п'ятої статті 42 цього Закону, Інспекція направляє до Ради нагляду подання про застосування стягнень.

У разі вчинення суб'єктом аудиторської діяльності професійного проступку, визначеного [пунктом 4](#) частини п'ятої статті 42 цього Закону, Комітет з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України направляє до Ради Аудиторської палати України подання про застосування стягнень.

17. Інспекція та Комітет з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України щороку систематизують та узагальнюють результати проведених перевірок контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності для подальшого оприлюднення результатів аналізу порушень суб'єктами аудиторської діяльності професійних вимог щодо якості аудиторських послуг на офіційному веб-сайті за рішенням Ради нагляду та Ради Аудиторської палати України.

18. Неправомірні рішення Інспекції та Аудиторської палати України, які обмежують чи порушують права суб'єктів аудиторської діяльності, можуть бути оскаржені до Ради нагляду або до суду.

(Стаття 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 738-IX від 19.06.2020)

Стаття 41. Моніторинг якості ринку аудиторських послуг та конкуренції

1. Інспекція за дорученням Ради нагляду здійснює регулярний моніторинг змін на ринку аудиторських послуг, зокрема оцінює:

- 1) ризики, що виникають внаслідок значної кількості недоліків у роботі суб'єктів аудиторської діяльності;
 - 2) рівень концентрації на ринку;
 - 3) роботу аудиторських комітетів або органів (підрозділів), на які покладено відповідні функції;
 - 4) необхідність здійснення заходів для зменшення відповідних ризиків.
2. За результатами моніторингу щонайменше кожні три роки складається звіт.

Розділ VIII

ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АУДИТОРІВ ТА СУБ'ЄКТІВ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 42. Дисциплінарні заходи, що застосовуються до аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності

1. Аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності може бути притягнуто до професійної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження з підстав, передбачених цим Законом.

2. Дисциплінарне провадження - це процедура розгляду письмової скарги, подання або загальнодоступної інформації, що містить відомості про наявність у діяч суб'єкта аудиторської діяльності ознак професійного проступку.

3. Дисциплінарне провадження стосовно суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, здійснюється Радою нагляду.

Дисциплінарне провадження стосовно аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності (крім суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес) здійснюється Радою Аудиторської палати України.

4. Підставою для притягнення аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності до професійної відповідальності є вчинення ними професійного проступку.

5. Професійним проступком аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності є:

- 1) невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків;
- 2) недотримання вимог незалежності суб'єкта аудиторської діяльності;
- 3) порушення міжнародних стандартів аудиту;
- 4) ухилення суб'єктів аудиторської діяльності від проведення перевірки з контролю якості та/або невиконання рекомендацій, наданих за результатами проведення перевірок з контролю якості;
- 5) порушення вимог цього Закону щодо повноти, достовірності та своєчасності подання відомостей про аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності для оприлюднення у Реєстрі;
- 6) порушення інших обов'язків, визначених цим Законом.

6. За вчинення професійного проступку до аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності може застосовуватися одне з таких стягнень:

- 1) попередження, що вимагає від аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності, відповідального за порушення, припинення неприйнятної поведінки або усунення порушення та утримання від будь-яких подібних повторних дій;
- 2) зупинення права на надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності або обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, на строк від одного місяця до трьох років;
- 3) офіційна заява Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю або Аудиторської палати України про невідповідність аудиторського звіту вимогам Закону;
- 4) накладення штрафу на аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності;
- 5) виключення аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності з Реєстру.

7. Аудитор або суб'єкт аудиторської діяльності може притягуватися до професійної відповідальності протягом семи років з дня вчинення професійного проступку.

8. На суб'єкта аудиторської діяльності накладається штраф у розмірі:

- 1) до 30 відсотків суми винагороди за договором про надання аудиторських послуг у разі укладення договору без належного забезпечення виконання вимог та обмежень, встановлених [пунктом 4 частини першої статті 23](#), [статтями 26, 27](#) та [статтею 30](#) цього Закону;
- 2) до 10 відсотків суми винагороди за договором про надання аудиторських послуг у разі надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності без чинного договору страхування цивільно-правової відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами, який провадить обов'язковий аудит.

Штрафи сплачуються до Державного бюджету України.

Стаття 43. Відповідальність суб'єктів аудиторської діяльності перед третіми особами

1. Відповідальність суб'єкта аудиторської діяльності перед замовником аудиторських послуг та третіми особами обмежується виключно реальними збитками, що виникли внаслідок неправомірної дії або бездіяльності суб'єкта аудиторської діяльності у разі надання послуг з

обов'язкового аудиту або огляду фінансової звітності. Упущена, втрачена вигода, додаткові витрати, що можуть бути понесені замовником аудиторських послуг та/або третіми особами, не відшкодовуються.

Відповідальність суб'єкта аудиторської діяльності перед замовником аудиторських послуг, що не є обов'язковим аудитом або оглядом фінансової звітності, встановлюється договором між замовником та суб'єктом аудиторської діяльності.

2. Суб'єкт аудиторської діяльності, який провадить обов'язковий аудит фінансової звітності, зобов'язаний мати чинний договір страхування цивільно-правової відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами, укладений відповідно до типової форми договору страхування, затвердженої Національним банком України, за погодженням з Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

{Абзац перший частини другої статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-IX від 12.09.2019}

Мінімальний розмір страхової суми за договором страхування цивільно-правової відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами, укладеним суб'єктом аудиторської діяльності, який проводить обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, має становити 10 відсотків суми отриманої винагороди за договорами про надання аудиторських послуг з обов'язкового аудиту суб'єктів суспільного інтересу (без урахування податку на додану вартість) протягом року, що минув, але не менше 10 мільйонів гривень, якщо інше не передбачено законом.

3. Суб'єкту аудиторської діяльності забороняється надавати послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності без чинного договору страхування цивільно-правової відповідальності перед третіми особами.

4. Контроль за дотриманням суб'єктами аудиторської діяльності, які надають послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності (крім суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес), вимоги щодо наявності чинного договору страхування цивільно-правової відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами покладається на Аудиторську палату України.

Контроль за дотриманням суб'єктами аудиторської діяльності, які проводять обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, вимоги щодо наявності чинного договору страхування цивільно-правової відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами покладається на Інспекцію.

Стаття 44. Оприлюднення інформації про застосовані стягнення

1. Інформація про застосування дисциплінарних стягнень після винесення рішення щодо застосування дисциплінарного стягнення має бути оприлюднена у триденний строк на офіційному веб-сайті Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та на офіційному веб-сайті Аудиторської палати України, а також має бути доступною для ознайомлення протягом п'яти років з дати оприлюднення. Інформація про визнання аудиторського звіту таким, що не відповідає вимогам цього Закону, не оприлюднюється, а надсилається до органів державної влади, до яких має подаватися аудиторський звіт, та юридичної особи, фінансова звітність якої перевірялася.

2. Інформація про стягнення має містити відомості про порушення, прізвище, ім'я, по батькові аудитора або найменування суб'єкта аудиторської діяльності та номер реєстрації у Реєстрі щодо такого аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності, до якого застосовується стягнення, інформацію про оскарження та його результати. При цьому забороняється оприлюднення інформації про юридичну особу, щодо аудиту якої було допущено порушення.

Рішення про накладення стягнення може бути оприлюднено без зазначення інформації про аудитора та/або суб'єкта аудиторської діяльності, якщо:

1) за попередньою оцінкою оприлюднення персональних даних про аудитора, на якого накладено стягнення, не співставно із суттєвістю проступку;

2) оприлюднення інформації може мати загрозу стабільності фінансових ринків або об'єктивності розслідування, що проводиться правоохоронними органами;

3) збитки, що можуть бути спричинені оприлюдненням інформації, істотно перевищують реальні збитки внаслідок професійного проступку, за який накладено стягнення.

3. У разі скасування рішення про накладення стягнення відповідна інформація вилучається з офіційного веб-сайту Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та/або офіційного веб-сайту Аудиторської палати України у триденний строк з дати прийняття відповідного рішення Радою нагляду або Радою Аудиторської палати України або з дати набрання рішенням суду законної сили.

Стаття 45. Порядок дисциплінарного провадження та прийняття рішень

1. Право на звернення до Ради нагляду та/або Аудиторської палати України із заявою (скаргою) щодо дій аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності, яка може бути підставою для професійної відповідальності, має кожен, кому відомі факти таких дій.

2. Не допускається зловживання правом на звернення до Ради нагляду та/або Аудиторської палати України, у тому числі ініціювання розгляду питання про професійну відповідальність аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності без достатніх підстав, і використання зазначеного права як засобу тиску на аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності у зв'язку із провадженням ним аудиторської діяльності.

3. Дисциплінарне провадження стосовно аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності не може бути порушено за заявою (скаргою), що не містить відомостей про наявність ознак професійного проступку аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності, а також за анонімною заявою (скаргою).

4. Кожна заява (скарга), крім тих, що не можуть бути підставою для дисциплінарного провадження відповідно до цього Закону, підлягає розгляду.

Негайному розгляду підлягають заяви від Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

{Абзац другий частини четвертої статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законом № 79-IX від 12.09.2019}

5. За дорученням Ради нагляду Інспекція проводить перевірку відомостей, зазначених у заяві (скарзі).

Перевірка відомостей, зазначених у заявах (скаргах), що надходять до Аудиторської палати України, проводиться Комітетом з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України.

6. Під час проведення перевірки Інспекція та Комітет з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України мають право отримувати за письмовим запитом від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових та службових осіб, керівників підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань, фізичних осіб необхідну для проведення перевірки інформацію, опитувати осіб, яким відомі обставини вчинення діяння, що має ознаки професійного проступку.

7. Орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхні посадові та службові особи, керівники підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, фізичні особи, яким надіслано запит Інспекції або Комітету з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України щодо отримання інформації, необхідної для проведення перевірки заяв (скарг) щодо дій аудиторів або суб'єктів аудиторської діяльності, зобов'язані не пізніше 10 робочих днів з дня отримання запиту надати відповідну інформацію, копії документів.

8. Відмова в наданні інформації на запит Інспекції або Комітету з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України, несвочасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, тягнуть за собою відповідальність, передбачену законом.

9. За результатами перевірки відомостей, зазначених у заяві (скарзі), складається довідка, яка має містити викладення обставин, виявлених під час перевірки, висновки та пропозиції щодо наявності підстав для порушення дисциплінарної справи.

10. Заява (скарга) про професійний проступок аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності, довідка та всі матеріали перевірки, а також подання та матеріали перевірки з контролю якості подаються:

1) Інспекцією - на розгляд Ради нагляду;

2) Комітетом з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України - на розгляд Ради Аудиторської палати України.

11. За результатами розгляду заяви (подання) про професійний проступок аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності, довідки, відповідних матеріалів Рада нагляду більшістю голосів членів Ради нагляду, які беруть участь у її засіданні, вирішує питання про порушення або відмову в порушенні дисциплінарної справи стосовно аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності.

За результатами розгляду заяви (подання) про професійний проступок аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності, довідки, відповідних матеріалів Рада Аудиторської палати України більшістю голосів членів Ради вирішує питання про порушення або відмову в порушенні дисциплінарної справи стосовно аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності.

12. Рішення про порушення дисциплінарної справи з визначенням місця, дня і часу її розгляду чи про відмову в порушенні дисциплінарної справи надсилається або вручається під розпис аудитору або представнику суб'єкта аудиторської діяльності та особі, яка ініціювала питання про професійну відповідальність аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності, протягом трьох робочих днів з дня прийняття такого рішення.

13. Дисциплінарна справа стосовно аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності розглядається Радою нагляду або Радою Аудиторської палати України протягом 60 календарних днів з дня її порушення.

14. Розгляд дисциплінарної справи здійснюється на засадах змагальності. Розгляд справи про професійну відповідальність аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності є відкритим.

Під час розгляду справи Рада нагляду заслуховує повідомлення уповноваженого представника Інспекції, Рада Аудиторської палати України - інспекторів Комітету з контролю якості аудиторських послуг про результати перевірки, пояснення аудитора або представника суб'єкта аудиторської діяльності, стосовно якого порушено дисциплінарну справу, особи, яка ініціювала розгляд питання про професійну відповідальність аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності, та пояснення інших заінтересованих осіб.

15. За зверненням особи, яка ініціювала питання про професійну відповідальність аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності, осіб, які надали інформацію, матеріали та пояснення при розгляді справи, може бути збережена їхня конфіденційність. У такому разі при розгляді дисциплінарної справи заслуховуються відповідні письмові матеріали без зазначення особи, яка їх надала.

Голова та члени Ради нагляду, голова Аудиторської палати України та члени Ради Аудиторської палати України зобов'язані забезпечити конфіденційність вищезазначених осіб. За розголошення конфіденційної інформації голова та члени Ради нагляду, голова Аудиторської палати України та члени Ради Аудиторської палати України несуть відповідальність, передбачену законодавством, та підлягають виключенню зі складу Ради нагляду та Ради Аудиторської палати України.

16. За результатами розгляду дисциплінарної справи Рада нагляду або Рада Аудиторської палати України приймає рішення про притягнення аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності до професійної відповідальності за вчинення професійного проступку і застосування до нього стягнення та/або про подання інформації правоохоронним органам, або про закриття дисциплінарної справи. Рішення Ради нагляду або Ради Аудиторської палати України приймається більшістю голосів її загального складу. Рішення Ради нагляду або Ради Аудиторської палати України щодо виключення аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності з Реєстру приймається двома третинами голосів загального складу. Рішення у дисциплінарній справі має бути вмотивованим.

17. Під час обрання виду стягнення враховуються обставини вчинення порушення та його наслідки, серйозність та тривалість порушення, фінансовий стан, рівень співробітництва відповідальної особи з Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та Аудиторською палатою України, попередні порушення, вчинені аудитором або суб'єктом аудиторської діяльності.

18. Аудитор або суб'єкт аудиторської діяльності чи особа, яка ініціювала питання про професійну відповідальність аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності, має право оскаржити рішення у дисциплінарній справі до суду. Рішення Ради Аудиторської палати України у дисциплінарній справі в частині делегованих повноважень може бути оскаржено до Ради нагляду. Оскарження рішення не зупиняє його дії (крім оскарження в частині делегованих повноважень до Ради нагляду).

Розділ IX

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВРЯДУВАННЯ АУДИТОРІВ

Стаття 46. Загальні принципи професійного самоврядування аудиторів

1. Метою професійного самоврядування аудиторів є об'єднання на професійній основі зусиль аудиторів для виконання покладених на них цим Законом обов'язків і забезпечення їхніх прав, представництва професійних інтересів аудиторів в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, захисту професійних інтересів та соціальних прав аудиторів, сприяння підвищенню професійного рівня аудиторів та надання їм методичної допомоги, захисту інтересів фізичних і юридичних осіб у разі заподіяння їм шкоди внаслідок незаконних дій або недбалості аудиторів, а також здійснення саморегулювання аудиторської діяльності.

2. Професійне самоврядування аудиторів функціонує на засадах законності, гласності, незалежності, демократичності, колегіальності, виборності, обов'язковості членства аудиторів та виконання рішень органів професійного самоврядування, прийнятих відповідно до їх компетенції, забезпечення рівних можливостей доступу аудиторів до участі у професійному самоврядуванні.

3. Професійне самоврядування аудиторів здійснюється через Аудиторську палату України.

Стаття 47. Аудиторська палата України

1. Аудиторська палата України є юридичною особою, яка здійснює професійне самоврядування аудиторської діяльності та не має на меті отримання прибутку, та утворюється з метою забезпечення реалізації завдань аудиторського самоврядування.

2. Членами Аудиторської палати України є включені до Реєстру аудитори і аудиторські фірми.

3. Діяльність Аудиторської палати України провадиться відповідно до законодавства та [Статуту Аудиторської палати України](#). Статут Аудиторської палати України затверджується з'їздом аудиторів України відповідно до вимог цього Закону.

4. Повноваження Аудиторської палати України визначаються цим Законом.

Аудиторська палата України:

- 1) здійснює реєстрацію аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності;
- 2) здійснює контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, крім тих, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес;
- 3) регулює взаємовідносини між членами Аудиторської палати України у процесі провадження аудиторської діяльності;
- 4) здійснює дисциплінарні провадження щодо суб'єктів аудиторської діяльності, крім тих, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес;
- 5) здійснює контроль за безперервним навчанням аудиторів, крім тих, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес;
- 6) бере участь у проведенні експертизи законопроектів і нормативно-правових актів з питань аудиторської діяльності;
- 7) узагальнює інформацію про практику застосування міжнародних стандартів аудиту та надає рекомендації на запит суб'єктів аудиторської діяльності щодо спірних та складних питань;
- 8) представляє аудиторів України у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності, громадськими об'єднаннями та міжнародними організаціями;
- 9) забезпечує захист професійних прав аудиторів;
- 10) забезпечує доступ та відкритість інформації стосовно аудиторів України.

Щорічно Аудиторська палата України отримує від суб'єктів аудиторської діяльності звіти про надані ними послуги, здійснює їх аналіз та подає до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю узагальнену інформацію про діяльність цих суб'єктів та стан аудиторської діяльності в Україні.

Повноваження Аудиторської палати України не можуть бути делеговані іншим суб'єктам.

Аудиторська палата України може виконувати інші повноваження у порядку і на умовах, визначених цим Законом.

5. З метою належного виконання делегованих повноважень Аудиторська палата України має право:

- 1) мати доступ до даних щодо аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності, які мають відношення до виконання таким аудитором або суб'єктом аудиторської діяльності своїх професійних обов'язків, з можливістю отримання копій таких даних;
- 2) отримувати від юридичних та фізичних осіб інформацію щодо аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності, пов'язаної з виконанням аудитором або суб'єктом аудиторської діяльності професійних обов'язків;

- 3) проводити перевірки суб'єктів аудиторської діяльності, крім тих, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, у частині виконання ними професійних обов'язків;
- 4) вносити пропозиції органам державної влади щодо формування та реалізації державної політики у сфері аудиторської діяльності;
- 5) оскаржувати до суду за правилами адміністративного судочинства від свого імені рішення (нормативні акти, акти індивідуальної дії, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень), які порушують права чи законні інтереси членів Аудиторської палати України;
- 6) у порядку, передбаченому законодавством, отримувати від Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю інформацію, необхідну для виконання повноважень Аудиторської палати України;
- 7) проводити перевірки дотримання членами Аудиторської палати України вимог Положення про членські внески, що затверджує з'їзд аудиторів України;
- 8) застосовувати до членів Аудиторської палати України передбачені цим Законом дисциплінарні заходи;
- 9) здійснювати міжнародне співробітництво;
- 10) використовувати працю найманих працівників, встановлювати структуру, штатний розпис, чисельність працівників, форми і розміри оплати та матеріального стимулювання їхньої праці згідно із законодавством та в межах кошторису Аудиторської палати України, затвердженого відповідно до вимог цього Закону.

Аудиторська палата України має інші права, передбачені законодавством.

6. Аудиторська палата України зобов'язана:

- 1) належним чином виконувати делеговані повноваження;
- 2) дотримуватися вимог законодавства, [Статуту Аудиторської палати України](#) та рішень Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю;
- 3) надавати Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю звіти та будь-яку іншу інформацію про виконання делегованих повноважень;
- 4) дотримуватися рекомендацій, наданих Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю щодо дій, які необхідно здійснити для належного виконання делегованих повноважень;
- 5) здійснювати реєстрацію аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності відповідно до вимог цього Закону;
- 6) розглядати скарги на дії членів Аудиторської палати України;
- 7) забезпечувати в порядку, передбаченому законодавством та [Статутом Аудиторської палати України](#), вільний доступ до інформації про її діяльність.

Аудиторська палата України має й інші обов'язки, передбачені законодавством.

7. Діяльність Аудиторської палати України є публічною. Звіт про діяльність Аудиторської палати України, фінансова звітність, кошторис Аудиторської палати України та звіт про його виконання, інформація про стан аудиторської діяльності в Україні, річні програми роботи та звіти про їх виконання підлягають розміщенню на офіційному веб-сайті Аудиторської палати України протягом 180 днів з дня закінчення календарного року.

8. Органами управління Аудиторської палати України є:

- 1) з'їзд аудиторів України;
- 2) Рада Аудиторської палати України.

9. У складі Аудиторської палати України з метою забезпечення проведення перевірок суб'єктів аудиторської діяльності створюється Комітет з контролю якості аудиторських послуг.

10. Ведення поточних справ у Аудиторській палаті України здійснює Секретаріат. Порядок діяльності Секретаріату Аудиторської палати України визначається положенням, що затверджує з'їзд аудиторів України.

Секретаріат очолює Виконавчий директор, який призначається на посаду з'їздом аудиторів України та працює в Аудиторській палаті України за основним місцем роботи. Виконавчий директор має бути неприпрактикуючою особою.

Виконавчий директор згідно з укладеним трудовим договором несе персональну відповідальність за використання майна та коштів Аудиторської палати України і створення належних умов для діяльності Аудиторської палати України.

11. За рішенням з'їзду аудиторів України у складі Аудиторської палати України можуть створюватися комісії з числа членів Ради Аудиторської палати України. До роботи в комісіях можуть залучатися експерти, які не є членами Ради Аудиторської палати України.

12. За рішенням з'їзду аудиторів України можуть бути утворені регіональні відділення Аудиторської палати України. Повноваження регіональних відділень та порядок їх діяльності визначаються положенням, що затверджує з'їзд аудиторів України.

13. У роботі органів Аудиторської палати України в межах здійснення повноважень з нагляду за виконанням делегованих повноважень беруть участь члени Ради нагляду.

Стаття 48. З'їзд аудиторів України

1. Вищим органом управління Аудиторської палати України є з'їзд аудиторів України.

2. З'їзди аудиторів України можуть бути черговими, повторними та позачерговими. Чергові з'їзди аудиторів України проводяться в другому кварталі кожного року.

3. Конкретна дата проведення з'їзду аудиторів України визначається рішенням Ради Аудиторської палати України. Якщо до кінця другого кварталу поточного року Рада Аудиторської палати України не визначить дату проведення з'їзду аудиторів України, його проведення має право ініціювати Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

4. До виключної компетенції з'їзду аудиторів України належать такі питання:

- 1) делегування аудиторів до Ради Аудиторської палати України та дострокового припинення їхніх повноважень;
- 2) затвердження [Статуту Аудиторської палати України](#), [Положення про Раду Аудиторської палати України](#), [Положення про Комітет з контролю якості аудиторських послуг](#), [Положення про Секретаріат Аудиторської палати України](#), [Положення про регіональні відділення](#), [Порядку скликання та проведення з'їзду](#), Регламенту з'їзду;
- 3) затвердження [Положення про членські внески](#) та визначення розміру членських внесків та інших платежів членів Аудиторської палати України, необхідних для виконання Аудиторською палатою України передбачених цим Законом повноважень;
- 4) заслуховування звітів членів Ради Аудиторської палати України та Голови Аудиторської палати України;
- 5) схвалення звіту про виконання кошторису Аудиторської палати України;
- 6) прийняття рішень про вступ Аудиторської палати України до міжнародних та інших організацій, про вихід із цих організацій.
5. З'їзд може взяти до розгляду інші питання, що мають важливе значення для аудиторської діяльності, крім питань, які цим Законом віднесені до компетенції інших органів.

6. Делегатами з'їзду аудиторів України є зареєстровані в Реєстрі аудитори.

7. Аудитор особисто бере участь у з'їзді аудиторів України. Аудитор має право делегувати (передати) свій голос іншому аудитору, про що він письмово інформує Аудиторську палату України. При цьому кожне таке нове делегування аудитором свого голосу скасовує попереднє делегування (за наявності). Інформація про делегування (передачу) аудитором свого голосу іншому аудитору вноситься Аудиторською палатою України до Реєстру. Одному аудитору може бути делеговано (передано) не більше 10 додаткових голосів.

8. З'їзд аудиторів України вважається правомочним за умови участі в його роботі не менше 20 відсотків загальної кількості делегатів з'їзду. У разі відсутності кворуму з'їзд аудиторів України визнається таким, що не відбувся. Протягом 30 календарних днів від призначеної дати проведення з'їзду, що не відбувся, Рада Аудиторської палати України приймає рішення про проведення повторного з'їзду аудиторів України. Повторний з'їзд аудиторів України проводиться в порядку, визначеному цим Законом для проведення чергового з'їзду.

9. Рішення з'їзду аудиторів України приймаються простою більшістю голосів загальної кількості присутніх на з'їзді делегатів, крім випадків, передбачених цим Законом та [Статутом Аудиторської палати України](#). Голосування на з'їзді аудиторів України за рішенням з'їзду може бути відкритим або таємним.

10. Рішення з'їзду аудиторів України з питань делегування членів до Ради Аудиторської палати України або інших органів Аудиторської палати України приймаються таємним голосуванням.

11. Позачергові з'їзди аудиторів України можуть бути скликані Аудиторською палатою України на вимогу професійних організацій аудиторів України, а також у випадках, передбачених цим Законом, Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

12. Порядком скликання та проведення з'їзду аудиторів України може передбачатися можливість прийняття рішень з'їздом аудиторів України за допомогою дистанційної електронної системи голосування. У такому разі система електронного голосування має бути безпечною, захищеною та надійною.

Стаття 49. Рада Аудиторської палати України

1. Рада Аудиторської палати України обирається членами Аудиторської палати України на з'їзді аудиторів України таємним голосуванням з числа висококваліфікованих аудиторів і стажем аудиторської діяльності не менше п'яти років.

2. Загальна кількість членів Ради Аудиторської палати України становить 11 осіб.

Строк повноважень членів Ради Аудиторської палати України становить п'ять років. Одна і та сама особа не може делегуватися до складу Ради Аудиторської палати України більше двох строків. Не можуть обиратися до складу Ради Аудиторської палати України особи, які два і більше строків були членами Аудиторської палати України, створеної відповідно до [Закону України](#) "Про аудиторську діяльність".

3. Рада Аудиторської палати України представляє інтереси членів Аудиторської палати України у період між з'їздами аудиторів України.

Рада Аудиторської палати України приймає рішення від імені Аудиторської палати України. Рішення Ради Аудиторської палати України приймаються на її засіданнях простою більшістю голосів за наявності більш як половини її членів, крім випадків, передбачених цим Законом та [Статутом Аудиторської палати України](#).

4. У засіданні Ради Аудиторської палати України беруть участь члени Ради нагляду.

Рішення Ради Аудиторської палати України, прийняті нею в межах виконання делегованих повноважень, може бути переглянуто Радою нагляду та у разі обґрунтування доцільності скасовано.

5. Члени Ради Аудиторської палати України виконують свої обов'язки на громадських засадах.

У межах кошторису Аудиторської палати України членам Ради Аудиторської палати України можуть бути оплачені витрати часу для виконання доручень (крім участі у засіданнях Ради Аудиторської палати України), відшкодовані транспортні витрати та витрати на проживання, пов'язані з участю у роботі Ради та виконанням її завдань.

6. На членів Ради Аудиторської палати України поширюється законодавство у сфері запобігання корупції.

Члени Ради Аудиторської палати України повинні дотримуватися режиму конфіденційності щодо інформації, яка їм може стати відомою під час виконання обов'язків, передбачених цим Законом.

7. Повноваження члена Ради Аудиторської палати України достроково припиняються у разі:

1) особистої письмової заяви про складення повноважень члена Ради Аудиторської палати України;

2) виключення з Реєстру;

3) систематичної необґрунтованої відсутності на засіданнях Ради Аудиторської палати України протягом шести місяців поспіль;

4) за рішенням з'їзду аудиторів України. Рішення з'їзду аудиторів України з питань дострокового припинення повноважень членів Ради Аудиторської палати України приймаються таємним голосуванням двома третинами голосів аудиторів, які беруть участь у роботі з'їзду аудиторів України;

5) смерті.

8. Порядок діяльності Ради Аудиторської палати України визначається положенням, затвердженим з'їздом аудиторів України.

Стаття 50. Голова Аудиторської палати України

1. Голова Аудиторської палати України обирається з'їздом аудиторів України з числа членів Ради Аудиторської палати України.

2. Голова Аудиторської палати України виконує представницькі функції від імені Аудиторської палати України, головує на засіданнях Ради Аудиторської палати України, контролює виконання рішень Ради Аудиторської палати України та виконує інші повноваження, передбачені цим Законом.

3. Голова Аудиторської палати України виконує свої обов'язки на громадських засадах. За рішенням з'їзду аудиторів України голова Аудиторської палати України в межах затвердженого кошторису Аудиторської палати України може отримувати винагороду за виконання повноважень.

4. Порядок здійснення повноважень Головою Аудиторської палати України визначається Положенням про Раду Аудиторської палати України.

Стаття 51. Комітет з контролю якості аудиторських послуг

1. Комітет з контролю якості аудиторських послуг забезпечує проведення перевірок суб'єктів аудиторської діяльності, крім тих, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес.

2. Комітет з контролю якості аудиторських послуг очолює голова комітету, який призначається на посаду з'їздом аудиторів України та працює в Аудиторській палаті України за основним місцем роботи. Головою комітету може бути особа, яка має досвід у сфері аудиту та/або бухгалтерського обліку не менше 10 років, має бездоганну репутацію та яка на момент призначення на посаду припинила діяльність із надання аудиторських послуг одноосібно або у складі суб'єкта аудиторської діяльності. Інспекторами Комітету з контролю якості аудиторських послуг можуть бути особи, які відповідають вимогам, встановленим [частиною восьмою](#) статті 40 цього Закону.

3. На працівників Комітету з контролю якості аудиторських послуг поширюється законодавство у сфері запобігання корупції.

4. Порядок діяльності Комітету з контролю якості аудиторських послуг визначається положенням, що затверджує з'їзд аудиторів України.

Стаття 52. Професійні організації аудиторів України

1. Аудитори відповідно до вимог законодавства мають право об'єднуватися у громадські організації за професійною ознакою і створювати професійні організації аудиторів з метою об'єднання на професійній основі своїх зусиль для сприяння розвитку та поширенню професії незалежних аудиторів, підвищення значення професії аудитора в Україні, для задоволення економічних інтересів суспільства, удосконалення аудиторської діяльності, представництва в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, захисту професійних інтересів та соціальних прав своїх членів, міжнародного визнання професійної кваліфікації аудиторів України.

2. Професійні організації аудиторів мають право в порядку, визначеному цим Законом:

1) здійснювати підготовку фізичних осіб до складання кваліфікаційного іспиту та іспитів з теоретичних знань з метою атестації аудиторів;

2) створювати незалежні центри оцінювання знань для проведення кваліфікаційних іспитів та іспитів з теоретичних знань з метою атестації аудиторів;

3) проводити безперервне професійне навчання аудиторів;

4) пропонувати кандидатури для обрання членами Ради нагляду, членами Ради Аудиторської палати України;

5) брати участь у розробленні проєктів нормативно-правових актів та методичних рекомендацій з питань аудиторської діяльності;

6) здійснювати незалежне оцінювання внутрішньої системи контролю якості суб'єктів аудиторської діяльності.

3. Професійні організації аудиторів не можуть обмежуватися в реалізації своїх прав, крім обмежень за рішенням суду, що набрало законної сили.

Розділ X

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2018 року та вводиться в дію з 1 жовтня 2018 року, крім [підпункту 1](#) пункту 9 розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" цього Закону щодо внесення змін до [Кодексу України про адміністративні правопорушення](#), який набирає чинності через 12 місяців з дня набрання чинності цим Законом.

2. Аудитори, строк чинності сертифікатів яких не закінчився до дати введення в дію цього Закону, вважаються такими, які підтвердили кваліфікаційну придатність до провадження аудиторської діяльності та набули практичний досвід у порядку, визначеному цим Законом, та

підлягають обов'язковому внесенню Аудиторською палатою України до Реєстру. Зазначені в цьому пункті особи до 31 жовтня 2018 року подають до Аудиторської палати України відомості, що підлягають оприлюдненню в Реєстрі відповідно до вимог цього Закону.

3. Право на провадження аудиторської діяльності зберігається за аудиторськими фірмами та аудиторами, які зареєстровані як фізичні особи - підприємці, що мали право на провадження аудиторської діяльності на дату введення в дію цього Закону. Зазначені в цьому пункті особи підлягають обов'язковому внесенню Аудиторською палатою України до Реєстру. Зазначені в цьому пункті особи подають до Аудиторської палати України відомості, що підлягають оприлюдненню в Реєстрі відповідно до вимог цього Закону, до 31 жовтня 2018 року.

4. Чинне Свідоцтво про проходження перевірки системи контролю якості, видане Аудиторською палатою України до дати введення в дію цього Закону, є підставою для внесення відповідної інформації до Реєстру. Визначення строку проходження перевірки контролю системи якості відповідно до вимог цього Закону здійснюється з урахуванням результатів проходження перевірок, що проводилися Аудиторською палатою України до дня набрання чинності цим Законом.

5. З метою створення Аудиторської палати України відповідно до вимог цього Закону не пізніше шести місяців з дня набрання чинності цим Законом проводиться установчий з'їзд аудиторів України.

Здійснення організаційних заходів щодо скликання установчого з'їзду аудиторів України покладається на Організаційний комітет з проведення установчого з'їзду аудиторів.

До складу Організаційного комітету з проведення установчого з'їзду аудиторів по одному представнику делегують центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Аудиторська палата України та професійні організації аудиторів та бухгалтерів, які є членами Міжнародної федерації бухгалтерів, та професійні організації аудиторів і бухгалтерів, які не є членами Міжнародної федерації бухгалтерів і мають у своєму складі повноправними членами не менше 20 відсотків аудиторів від загальної кількості аудиторів, внесених до Реєстру станом на 1 січня поточного року. При цьому членство аудитора може бути враховано лише в одній професійній організації аудиторів та бухгалтерів за вибором аудитора, що має бути ним письмово засвідчено.

Перевірку отриманої інформації про повноправних членів професійних організацій проводить орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

Про свої наміри щодо делегування представників до Організаційного комітету з проведення установчого з'їзду аудиторів професійні організації аудиторів та бухгалтерів протягом 10 календарних днів з дня набрання чинності цим Законом інформують діючу Аудиторську палату України. Право професійних організацій аудиторів та бухгалтерів на участь у роботі Організаційного комітету з проведення установчого з'їзду аудиторів перевіряється діючою на день набрання чинності цим Законом Аудиторською палатою України.

Делегування представників до Організаційного комітету з проведення установчого з'їзду аудиторів здійснюється протягом одного місяця з дня набрання чинності цим Законом.

Фінансування витрат на проведення з'їзду здійснюється діючою на день набрання чинності цим Законом Аудиторською палатою України.

Делегатами установчого з'їзду аудиторів України є аудитори України, які мають чинний на момент проведення з'їзду сертифікат аудитора.

На установчому з'їзді аудиторів України обирається голова установчого з'їзду, який організовує роботу з'їзду та головує на ньому.

На установчому з'їзді затверджується [Статут Аудиторської палати України](#), формується персональний склад Ради Аудиторської палати України та вирішуються інші питання, пов'язані зі створенням Аудиторської палати України.

Висування кандидатів у члени Ради Аудиторської палати України може здійснюватися від професійних організацій аудиторів та бухгалтерів або шляхом самовисування у необмеженій кількості. Висунуті кандидати мають не пізніше як за 30 календарних днів до дня проведення установчого з'їзду подати до Секретаріату діючої на момент прийняття цього Закону Аудиторської палати України заяву про їхню реєстрацію. Не можуть бути зареєстрованими кандидати, які не відповідають вимогам, встановленим цим Законом до членів Ради Аудиторської палати України, а також особи, які на день прийняття цього Закону були членами Аудиторської палати України два і більше строків поспіль.

Установчий з'їзд вважається правомочним за умови участі в його роботі не менше 20 відсотків загальної кількості делегатів з'їзду. У разі відсутності кворуму з'їзд визнається таким, що не відбувся. Протягом 30 календарних днів від призначеної дати проведення з'їзду, що не відбувся, Організаційний комітет з проведення установчого з'їзду аудиторів у порядку, визначеному цим Законом, приймає повторно рішення про проведення установчого з'їзду аудиторів України.

Рішення установчого з'їзду аудиторів України приймаються простою більшістю голосів загальної кількості присутніх на з'їзді аудиторів, крім випадків, передбачених цим Законом. Голосування на з'їзді може бути відкритим або таємним. Рішення з'їзду з питань делегування членів до Ради Аудиторської палати України приймаються таємним голосуванням. Обраними вважаються кандидати, які набрали більшу кількість голосів аудиторів, які брали участь у роботі установчого з'їзду аудиторів України.

За результатами установчого з'їзду аудиторів України складається протокол, що підписується головою установчого з'їзду.

6. Реєстрація Аудиторської палати України, створеної у порядку, визначеному цим Законом, здійснюється відповідно до [Закону України](#) "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань". Діюча на момент прийняття цього Закону Аудиторська палата України продовжує виконувати свої повноваження до створення Аудиторської палати України у порядку, визначеному цим Законом.

Прийом-передача справ, майна і коштів від діючої Аудиторської палати України до сфери управління Аудиторської палати України, створеної у порядку, визначеному цим Законом, здійснюється комісією, що створюється установчим з'їздом аудиторів України.

7. Установити, що протягом трьох років з дня набрання чинності цим Законом Національний банк України має право відповідно до процедур, установлених нормативно-правовими актами Національного банку України, [відхилити обрану банком для проведення зовнішнього аудиту аудиторську фірму або відсторонити аудиторську фірму, яка проводить зовнішній аудит банку](#).

8. Визнати такими, що втратили чинність з дня введення в дію цього Закону:

[Закон України](#) "Про аудиторську діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 23, ст. 243 із наступними змінами);

[Постанову Верховної Ради України](#) "Про порядок введення в дію Закону України "Про аудиторську діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 23, ст. 244; 1995 р., № 33, ст. 259; 1996 р., № 17, ст. 76; 1997 р., № 48, ст. 297).

9. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) У [Кодексі України про адміністративні правопорушення](#) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

доповнити статтями 163⁻¹⁶ і 166⁻²⁶ такого змісту:

"Стаття 163⁻¹⁶. Порухення порядку оприлюднення фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності

Порухення порядку оприлюднення фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності разом з аудиторським звітом - тягне за собою накладення штрафу від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, -

тягне за собою накладення штрафу від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян";

"Стаття 166⁻²⁶. Ненадання аудитором інформації до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю

Ненадання аудитором, у випадках, визначених законом, інформації до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, -

тягне за собою накладення штрафу від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян";

[частину першу](#) статті 234⁻³ після слів і цифр "Національний банк України розглядає справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням порядку здійснення операцій з електронними грошима (стаття 163⁻¹⁴)" доповнити словами і цифрами "порушення банками порядку оприлюднення фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності разом з аудиторським звітом (стаття 163⁻¹⁶)";

частину першу статті 244¹⁶ після слів "Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, розглядає справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з" доповнити словами і цифрами "порушенням небанківськими фінансовими установами порядку оприлюднення фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності разом з аудиторським звітом (стаття 163¹⁶)";

частину першу статті 244¹⁷ доповнити словами і цифрами "порушенням емітентами, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, або професійними учасниками фондового ринку порядку оприлюднення фінансової звітності разом з аудиторським звітом (стаття 163¹⁶)";

главу 17 доповнити статтею 244²² такого змісту:

"**Стаття 244²².** Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю

Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю розглядає справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням порядку оприлюднення фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності разом з аудиторським звітом (стаття 163¹⁶, крім вчинення порушень банками, небанківськими фінансовими установами та емітентами, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, або професійними учасниками фондового ринку), ненаданням аудитором, у випадках, визначених законом, інформації до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю (стаття 166²⁶).

Від імені Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення має право виконавчий директор Інспекції із забезпечення якості";

2) у Господарському кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 18-22, ст. 144):

в абзаці першому частини восьмої статті 73 слова "відбору незалежного аудитора та критерії" виключити;

в абзацах другому і третьому частини третьої статті 90 слова "відбору незалежного аудитора та критерії" виключити;

статті 362-364 викласти в такій редакції:

"**Стаття 362.** Аудиторська діяльність

1. Аудиторська діяльність - це незалежна професійна діяльність аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, зареєстрованих у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, з надання аудиторських послуг.

2. Аудиторська діяльність регулюється цим Кодексом, законом про аудиторську діяльність та іншими прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами.

Стаття 363. Аудит фінансової звітності та державний фінансовий аудит

1. Аудит фінансової звітності - це аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам наці ональних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам.

2. Аудит фінансової звітності здійснюється суб'єктами аудиторської діяльності, зареєстрованими у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності.

3. Державний фінансовий аудит є різновидом державного фінансового контролю і полягає у здійсненні перевірки та аналізу фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю.

4. Державний фінансовий аудит здійснюється Рахунковою палатою та органами державного фінансового контролю відповідно до закону.

5. Аудит фінансової звітності та державний фінансовий аудит можуть проводитися за ініціативою суб'єктів господарювання, а також у випадках, передбачених законом (обов'язковий аудит).

Стаття 364. Аудитор і суб'єкти аудиторської діяльності

1. Аудитор - це фізична особа, яка підтвердила кваліфікаційну придатність до провадження аудиторської діяльності, має відповідний практичний досвід та внесена до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності.

2. Суб'єкт аудиторської діяльності - це аудиторська фірма або аудитор, який провадить аудиторську діяльність як фізична особа - підприємець або провадить незалежну професійну діяльність, що набув права на провадження аудиторської діяльності на підставах та в порядку, передбачених законодавством, та внесений до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності.

3. Умови та порядок здійснення аудиторської діяльності, права та обов'язки аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності визначаються законом, іншими нормативно-правовими актами";

статтю 365 виключити;

3) пункт 24 частини другої статті 7 Закону України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 51, ст. 292 із наступними змінами) виключити;

4) у Законі України "Про Національний банк України" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 29, ст. 238; 2011 р., № 36, ст. 362; 2015 р., № 32, ст. 315):

у пункті 9 статті 7 слова "Реєстр аудиторських фірм, які мають право на проведення аудиторських перевірок банків" виключити;

у пункті 11 частини першої статті 9 слова "аудиторський висновок" замінити словами "аудиторський звіт";

5) у Законі України "Про банки і банківську діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 5-6, ст. 30; 2011 р., № 36, ст. 362; 2015 р., № 32, ст. 315):

у статті 70:

у частині першій слова "норм і стандартів аудиту, затверджених Аудиторською палатою України згідно з міжнародними стандартами аудиту та етики" виключити;

частину другу викласти в такій редакції:

"Право на проведення аудиторської перевірки банку має аудиторська фірма, внесена до розділу Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, що ведеться відповідно до закону, в частині суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес";

частини третьої і четвертої виключити;

у тексті Закону слова "аудиторський висновок" в усіх відмінках замінити словами "аудиторський звіт" у відповідному відмінку;

6) частину четверту статті 17 Закону України "Про політичні партії в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 23, ст. 118; 2015 р., № 49-50, ст. 449) виключити;

7) пункт 3 частини першої статті 15 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 1, ст. 1; 2011 р., № 36, ст. 362) виключити.

8) у пункті 17¹ частини другої статті 5 Закону України "Про управління об'єктами державної власності" (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 46, ст. 456) слова "критерії відбору незалежного аудитора та" виключити;

9) у статті 75 Закону України "Про акціонерні товариства" (Відомості Верховної Ради України, 2008 р., № 50-51, ст. 384):

пункт 3 частини третьої викласти в такій редакції:

"3) особа, яка не є незалежною від товариства, що підлягає перевірці. Вимоги до забезпечення незалежності аудитора встановлюються законодавством України, що регулює аудиторську діяльність";

частину четверту викласти в такій редакції:

"4. Аудиторський звіт, крім даних, передбачених законодавством про аудиторську діяльність, повинен містити інформацію, передбачену частиною другою статті 74 цього Закону".

10. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

прийняти акти, передбачені цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

забезпечити делегування представників відповідних органів державної влади до Ради нагляду та комісії з атестації.

11. Національному банку України, Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

12. У разі якщо інші законодавчі акти містять правила, положення щодо здійснення обов'язкового аудиту, для визначення вимог до суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності, застосовуються правила та положення, визначені виключно цим Законом.

Положення цього пункту поширюється також на проведення зовнішнього незалежного фінансового аудиту звітності про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру політичної партії.

Президент України
м. Київ
21 грудня 2017 року
№ 2258-VIII

П.ПОРОШЕНКО

**Реєстр аудиторських фірм та аудиторів
м. Черкаси та Черкаська область
(станом на 01.08.2021 р.)**

Повне найменування	Скорочене найменування у разі його наявності	Місто	Контакти	Дата включення до реєстру
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АУДИТОРСЬКА ФІРМА "КООП - АУДИТ "	ТОВ "АФ " КООП - АУДИТ"	18000, місто Черкаси, вулиця Гоголя, 224, кімната 33	+380472360218, +380984640199; koop-audit@ukr.net; www.koop-audit.ck.ua.	25.10.18
ПРИВАТНЕ АУДИТОРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛВВ-АУДИТ"	ПАП "ЛВВ-АУДИТ"	18015, місто Черкаси, вулиця Небесної Сотні/Благовісна, 105/269, офіс 571	0472 36 04 58, 050 313 43 33; lvv-audit@neocm.com; lvv-audit.com.ua	26.10.18
Аудиторська фірма "Аудит плюс" ЛТД Товариство з обмеженою відповідальністю	АФ "Аудит плюс" ЛТД ТОВ	18015, місто Черкаси, вулиця Гоголя, 315, квартира 1	0472543262, +380504430963; audit24@i.ua; auditplus.net.ua	22.10.18
ПРИВАТНА КОНСУЛЬТАЦІЙНО - АУДИТОРСЬКА ФІРМА "ЕКСПОЗЕ"	ПКАФ "ЕКСПОЗЕ"	18029, місто Черкаси, вулиця Сумгаїтська, 19, квартира 57	+380964505301, +380472657301; ekspoze@ukr.net;	25.10.18
Товариство з обмеженою відповідальністю "Аудиторська фірма "Моноліт"	ТОВ "АФ "Моноліт"	20300, місто Умань, вулиця Європейська, 50, квартира 51	+380-50-312-72-82, +380-67-408-95-28; info@monolit-elita.com.ua; http://monolit-elita.com.ua, https://auditmonolit.com.ua	17.10.18
Колесніков Володимир Петрович	Фізична особа - підприємець		+380679823872; kolesnikov-audit@ukr.net;	29.10.18
Товариство з обмеженою відповідальністю "Аудиторська фірма "Фінансовий адвокат"	ТОВ "Аудиторська фірма "Фінансовий адвокат"	18002, місто Черкаси, вулиця Небесної Сотні, 31/1	0472-36-19-50; finadv@uch.net;	31.10.18
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АУДИТОРСЬКА ФІРМА "АТТОРНЕЙ ПЛЮС"	ТОВ "АФ "АТТОРНЕЙ ПЛЮС"	18000, місто Черкаси, вулиця Байди Вишневецького, 37, офіс 512	+380974503132, 0472544834; p333309@gmail.com; attorney-plus.com.ua	31.10.18
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВЕТАС-АУДИТ"	ТОВ "ВЕТАС-АУДИТ"	18002, Місто Черкаси, Вулиця Гоголя, 250, квартира 64	+380674707101, +380504648281; vetas.audit@gmail.com;	29.10.18
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АУДИТ КОНСАЛТИНГ СЕРВІС"	ТОВ "АУДИТ КОНСАЛТИНГ СЕРВІС"	18001, місто Черкаси, вулиця Гоголя, 224, офіс 7	+380472500564, +380634907535; a.consult@ukr.net;	30.10.18
Бортник Андрій Юрійович	Фізична особа - підприємець		067-472-12-54, 0472560101; ab@ab.ck.ua;	31.10.18
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "НЕКСТ-АУДИТ"	ТОВ "НЕКСТ-АУДИТ"	18005, місто Черкаси, вулиця Нижня Горова, 4, квартира 7	(097) 432-13-40; morozovain@gmail.com; http://next-audit.com.ua	31.10.18
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АУДИТОРСЬКА ФІРМА "СЛУЖБА ЕКСПРЕС -АУДИТУ"	ТОВ "АФ" СЛУЖБА ЕКСПРЕС-АУДИТУ"	20300, місто Умань, вулиця КОМАРОВА, 21А, квартира 42	+380677007107; shevchenkonata24@gmail.com;	24.10.18
ПОПАДЕНКО ЗІНАЇДА ВОЛОДИМИРІВНА	Фізична особа - підприємець		2-34-29, 067 4957583; popadenkoz.v@gmail.com;	01.02.19
Товариство з обмеженою відповідальністю "Аудиторська фірма "Фінансове агентство"	ТОВ "АФ "Фінансове агентство"	18002, місто Черкаси, вулиця Байди Вишневецького, 37, офіс 512	0472-54-01-11, +380674702010; n.skalatska@gmail.com;	15.03.19

ДОГОВІР ПРО ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

(вказати найменування сторони)

(надалі іменується "Замовник") в особі _____

(вказати посаду, прізвище, ім'я, по батькові)

що діє на підставі _____,

(вказати: статуту, довіреності, положення тощо)

з однієї сторони, та

(вказати найменування сторони та необхідні відомості про неї)

(надалі іменується "Виконавець") в особі _____

(вказати посаду, прізвище, ім'я, по батькові)

що діє на підставі _____,

(вказати: статуту, довіреності, положення тощо)

з іншої сторони, (в подальшому разом іменуються "Сторони", а кожна окремо - "Сторона") уклали цей Договір про проведення аудиту (надалі іменується "Договір") про таке.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. За цим Договором Виконавець зобов'язується за завданням Замовника надати передбачені в додатку N ___ до цього Договору аудиторські послуги (надалі іменується "послуги"), а Замовник зобов'язується оплатити Виконавцеві такі послуги.

1.2. Строки, місце та порядок надання послуг передбачені додатком N ___ до цього Договору.

1.3. Порядок складання Сторонами Акта про надання послуг, строк такого складання, передбачені додатком N ___ до цього Договору.

1.4. За наслідками надання послуг Виконавець надає Замовникові аудиторські довідки та висновки в строк _____ шляхом _____.

2. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

2.1. Замовник має право:

2.1.1. Вимагати від Виконавця виконання його обов'язків в строки та на умовах, передбачених цим Договором.

2.1.2. Розірвати цей Договір в односторонньому порядку, у разі _____.

2.1.3. Отримувати від Виконавця пропозиції та зауваження, що робляться ним у процесі надання послуг, шляхом _____ в строк _____.

2.2. Замовник зобов'язаний:

2.2.1. Передавати Виконавцеві необхідні дані, документи й інформацію та створити належні умови для надання послуг, а саме: _____, шляхом _____ в строк _____.

2.2.2. Не втручатися у роботу Виконавця.

2.2.3. Своєчасно реагувати на виявлені під час надання послуг недоліки у веденні бухгалтерського обліку шляхом _____ в строк _____.

2.2.4. Провести повний розрахунок з Виконавцем відповідно до умов цього Договору.

2.3. Права Виконавця:

2.3.1. Самостійно визначати форми й методи надання послуг на підставі чинного законодавства, існуючих норм і стандартів аудиту.

2.3.2. Відмовитися від виконання своїх обов'язків, якщо замовник втручається в його діяльність.

2.3.3. Отримувати необхідні документи, усні та письмові пояснення від керівництва та працівників Замовника в строк _____.

2.3.4. Отримувати необхідну інформацію від третіх осіб (банків, постачальників тощо).

2.3.5. Залучати на договірних засадах до участі в наданні послуг фахівців різного профілю шляхом _____.

2.4. **Обов'язки Виконавця:**

2.4.1. Повідомити Замовника не пізніше закінчення строку цього Договору про виявлені факти недостовірності або неповноти бухгалтерських документів шляхом _____ в строк _____.

2.4.2. Передати зроблені у процесі надання послуг записи, пропозиції, зауваження Замовникові в строк _____ шляхом _____, про що має бути одночасно передана Виконавцеві відповідна розписка або довідка.

2.4.3. Зберігати в таємниці отриману ним під час надання послуг інформацію про Замовника.

3. ОПЛАТА ПОСЛУГ ТА РОЗРАХУНКИ ЗА ДОГОВОРОМ

3.1. За надані послуги Замовник сплачує Виконавцю _____ шляхом _____ в строк _____.

4. ОСОБЛИВІ УМОВИ

4.1. _____.

5. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

5.1. Усі спори, що виникають з цього Договору або пов'язані із ним, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами.

5.2. Якщо відповідний спір неможливо вирішити шляхом переговорів, він вирішується в судовому порядку за встановленою підвідомчістю та підсудністю такого спору відповідно до чинного в Україні законодавства.

6. ДІЯ ДОГОВОРУ

6.1. Цей Договір вважається укладеним і набирає чинності з моменту його підписання Сторонами та його скріплення печатками Сторін.

6.2. Строк цього Договору починає свій перебіг у момент, визначений у п. 6.1 цього Договору та закінчується _____.

6.3. Закінчення строку цього Договору не звільняє Сторони від відповідальності за його порушення, яке мало місце під час дії цього Договору.

6.4. Якщо інше прямо не передбачено цим Договором або чинним в Україні законодавством, зміни у цей Договір можуть бути внесені тільки за домовленістю Сторін, яка оформлюється додатковою угодою до цього Договору.

6.5. Зміни у цей Договір набирають чинності з моменту належного оформлення Сторонами відповідної додаткової угоди до цього Договору, якщо інше не встановлено у самій додатковій угоді, цьому Договорі або у чинному в Україні законодавстві.

6.6. Якщо інше прямо не передбачено цим Договором або чинним в Україні законодавством, цей Договір може бути розірваний тільки за домовленістю Сторін, яка оформлюється додатковою угодою до цього Договору.

6.7. Цей Договір вважається розірваним з моменту належного оформлення Сторонами відповідної додаткової угоди до цього Договору, якщо інше не встановлено у самій додатковій угоді, цьому Договорі або у чинному в Україні законодавстві.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Усі правовідносини, що виникають з цього Договору або пов'язані із ним, у тому числі пов'язані із дійсністю, укладенням, виконанням, зміною та припиненням цього Договору, тлумаченням його умов, визначенням наслідків недійсності або порушення Договору, регламентуються цим Договором та відповідними нормами чинного в Україні законодавства, а також застосовними до таких правовідносин звичаями ділового обороту на підставі принципів добросовісності, розумності та справедливості.

7.2. Після підписання цього Договору всі попередні переговори за ним, листування, попередні договори, протоколи про наміри та будь-які інші усні або письмові домовленості Сторін з питань, що так чи інакше стосуються цього Договору, втрачають юридичну силу, але можуть братися до уваги при тлумаченні умов цього Договору.

7.3. Сторони несуть повну відповідальність за правильність вказаних ними у цьому Договорі реквізитів та зобов'язуються своєчасно у письмовій формі повідомляти іншу Сторону про їх зміну, а у разі неповідомлення несуть ризик настання пов'язаних із ним несприятливих наслідків.

7.4. Відступлення права вимоги та (або) переведення боргу за цим Договором однією із Сторін до третіх осіб допускається виключно за умови письмового погодження цього із іншою Стороною.

7.5. Додаткові угоди та додатки до цього Договору є його невід'ємними частинами і мають юридичну силу у разі, якщо вони викладені у письмовій формі, підписані Сторонами та скріплені їх печатками.

7.6. Всі виправлення за текстом цього Договору мають силу та можуть братися до уваги виключно за умови, що вони у кожному окремому випадку датовані, засвідчені підписами Сторін та скріплені їх печатками.

7.7. Цей Договір складений при повному розумінні Сторонами його умов та термінології українською мовою у двох автентичних примірниках, які мають однакову юридичну силу, - по одному для кожної із Сторін.

7.8. На момент укладення цього Договору Виконавець є платником податку на прибуток підприємств на загальних умовах.

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ І РЕКВІЗИТИ СТОРІН
ЗАМОВНИК **ВИКОНАВЕЦЬ**

ПІДПИСИ

СТОРІН

За ЗАМОВНИКА

За ВИКОНАВЦЯ

Керівник _____ / _____ /

Керівник

м. п.

_____ / _____ /

м. п.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. Дата оновлення 01.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. №996-XIV. Дата оновлення 01.07.2021. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності)» (видання 2018 р.). URL: https://mof.gov.ua/storage/files/kodex_et.pdf
4. Бутинець Ф.Ф. Аудит: підруч. для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищих навч. закл. 3-тє вид., доп. і перероб. Житомир: Рута, 2005. 512с.
5. Ватуля І.Д., Канцедал Н.А., Пономаренко О.Г. Аудит: практикум: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 304с.
6. Гуцайлюк З.В., Мех Я.В., Щирба М.Т. Аудит (теорія, методика, збірник завдань). Тернопіль: Економічна думка, 2002. 190 с.
7. Загородній А.Г., Корягін М.В., Єлісеєв А.В., Полякова Л.М. Аудит: теорія і практика: навч. Посіб. Львів: Вид-во нац ун-ту «Львівська політехніка», 2004. 453с.
8. Кулаковська Л.П. Основи аудиту: навч. посіб. Житомир: ЖІТІ, 2000. 608с.
9. Савченко В.Я. Аудит: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2002. 322с.
10. Колісник Г.М. Аудит: [навч. посібник] / Г.М. Колісник, В.Є. Слюсаренко – Ужгород : ДВНЗ «УжНУ». 2015. 296 с.
11. Пшенична А.Ж. Аудит: [навч. посібник] / Пшенична А.Ж. – К.: «Центр учбової літератури», 2018. – 320 с.

Допоміжна

11. Виноградова М. О. Аудит : навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 654 с.
12. Стельмах В. С. Контроль: інспектування, аудит, банківський нагляд : монографія. Суми : Університетська книга, 2015. 432 с.
13. Верига Ю. А. Бухгалтерський облік і аудит : Термінологічний українськоросійсько-англійський словник. Київ : ЦУЛ, 2012. 292 с.
14. Смоляр Л. Г. Облік і аудит : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2013. 616 с.
15. Войнаренко М. П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту : навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2010. 484 с.
16. Бодюк А.В. Методологічні та нормативно-правові аспекти аудиту підприємницької діяльності : монографія. Київ: Кондор, 2005. 356 с.
17. Бондаренко Н.О. Аудит суб'єктів підприємницької діяльності: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 300с.
18. Петрик О. Аудиторський висновок і його види. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2005. №2. С.56-62.
19. Даньків Й.Я. Стандартизація обліку і аудиту: навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2006. 350 с.
20. Войнаренко М. П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту : навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2010. 484 с.
21. Свідерський Д. Є. Методологія та організація складання фінансової і податкової звітності та їх аудит : монографія. Київ : КНЕУ, 2012. 290 с.
22. Смоляр Л. Г. Облік і аудит : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2013. 616 с.
23. Бурковська А. В. Маркетинговий аудит : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2014. 208 с.
24. Стельмах В. С. Контроль: інспектування, аудит, банківський нагляд : монографія. Суми : Університетська книга, 2015. 432 с.

Інтернет-джерела:

1. <http://www.zakon.rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України

2. <http://www.minfin.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства фінансів України
3. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України
4. <http://www.minjust.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства юстиції України
5. <http://www.apob.org.ua> – офіційний сайт Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю
5. [http:// www.apu.com.ua](http://www.apu.com.ua) – офіційний сайт Аудиторської палати України
6. <http://sfs.gov.ua> – офіційний сайт Державної фіскальної служби України
7. <http://www.pfu.ua> – офіційний сайт Пенсійного фонду України
8. <http://www.dkrs.gov.ua> – офіційний сайт Головного державного контрольного управління
9. <http://www.ck.ukrstat.gov.ua> – офіційний сайт Державного комітету статистики
10. <http://www.dmsu.customs.gov.ua> – офіційний сайт Державної митної служби України
11. <http://www.bank.gov.ua> – офіційний сайт Національного банку України
12. <http://www.ukr.buhgalter.com.ua> - спеціалізований інформаційноаналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів
13. <http://www.mon.gov.ua> - офіційний сайт Міністерства освіти і науки України
14. <http://www.nau.ua> - інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)»
15. <http://www.balance.ua> - електронна версія газети «Баланс»
16. <http://www.vobu.com.ua> – електронна версія газети «Все про бухгалтерський облік»
17. <http://www.uacaa.org> – офіційний сайт асоціації бухгалтерів і аудиторів
18. <http://www.nbu.gov.ua> – Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського

Навчальне видання

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК З ДИСЦИПЛІНИ АУДИТ

Укладач:

к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства, обліку і аудиту

Уманська В. Г.